

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SAMLEMINDER

GAMLE MINDER.

GAMLE MINDER

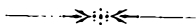
FRA TJENESTE-AARENE OMBORD I FRANSKE SKIBE.

1823-1829.

NEDSKREVET I 1877 AF

C. VAN DOCKUM,

ADMIRAL.

ERNST BOJESE,

F O R L A G

K Ø B E N H A V N .

FR. BAGGES BOGTRYKKERI.

1888.

Ansættelse i fransk Tjeneste.

I 1821, 17 Aar gammel, afgik jeg som Lieutenant fra Søcadet-Akademiet. Det paafølgende Aar blev jeg commanderet til Vestindien med Corvetten Najaden, ført af Capitain, senere General-Adjutant Uldall; i August 1823 kom Corvetten tilbage til Kjøbenhavn, og kort efter besluttede jeg, i Forening med daværende Second-Lieutenant U. Dirckinck, senere dansk Gesandt i Paris, at begive mig til Frankrig for om muligt at opnaae Ansættelse i den franske Marine.

Tre danske Officerer, nemlig Brødrene Bille og F. Scholten, var det lykkedes nogle Aar iforveien, ved Understøttelse af formaaende Paarørende, at opnaae denne Begunstigelse; Dirckinck og jeg vare derimod ikke saa heldig stillede. Vel havde min Fader endeel Bekjendtskaber i Frankrig fra den Tid, han havde commanderet de med Danske bemandede Skibe ved Antwerpen; men uvist var det, om nogen af disse beklædte saadanne Stil-

linger, at de kunde være os til særlig Nytte. Den Opmuntring, der blev os tildeel fra Regjeringens Side var dertil kun ringe, og vi maatte altsaa være beredte paa at bane os Vei ved egne Kræfter. I October forlode vi Kjøbenhavn, ledsagede af Manges gode Ønsker, men samtidig dermed af endnu Fleres Tvivl om, hvorvidt vort Forehavende vilde lykkes.

Pengemidlerne vare knappe, og ombord i en af de da farende Kieler-Paketter naaede vi Kiel. En velforsynet Madkurv var medbragt fra Kjøbenhavn, og Udgiften ved denne Deel af Reisen bestred jeg med 4 Rd. Flere Passagerer ombord enedes om at leie en Vogn fra Kiel til Altona; Udgiften herved beløb sig til 3 Rd., og for 7 Rd. naaede jeg saaledes Hamborg. Aldrig er det senere lykkedes mig at foretage saa billig en Reise.

Ved Ankomsten til Paris fremstillede vi os for Kammerherre Juel, Danmarks Repræsentant ved det franske Hof. Vi anmodede ham om at anvende sin formaende Indflydelse til Gunst for Opnaelsen af vort Ønske. Modtagelsen fra hans Side var imidlertid ingeniunde opmuntrende. Først og fremmest bade vi ham om at ville forestille os for den franske Marineminister. Dette, meente han, vilde ikke kunne finde Sted i en nær Fremtid, da Ministeren var paa Landet; flere Uger vilde uden tvivl hengaae, før vort Ønske kunde blive bragt paa Bane, ligesom vi overhovedet maatte være forberedte paa Opsættelse og lang Venten, da det var høist tvivlsomt, hvorvidt vor Ansættelse vilde kunne sættes igjennem, og Sagen i ethvert Tilfælde vilde være forbunden med megen Vanskelighed.

Vi forlode Ministeren i Fortvivlelse. Til et Ophold i Paris den større Deel af Vinteren var det let at forudsee, at Pengene ikke vilde slaae til. I en af de lange Gange i Tuileri-Haven blev holdt Raadslagning imellem Dirckinck og mig; vi maatte forsøge ad anden Vei at faae vort Anliggende fremmet, og de os fra Kjøbenhavn medgivne Anbefalingsbreve vare da det, vi nærmest havde at holde os til.

Min Fader havde medgivet mig Skrivelser til forskjellige høitstaaende Officerer, med hvilke han tidligere havde staaet i Forbindelse. Blandt disse Skrivelser var ogsaa et Brev, ifølge daværende Lieutenant Zahrtmanns Raad, til Admiral Holgan, der for kort Tid siden havde beklædt Posten som chef du personnel i det franske Marineministerium. Ogsaa Dirckinck havde et Brev til denne, og næste Dag begave vi os til Admiralen, som vi traf i Ministeriet. Han tog imod mig med en Hjertelighed, der viste, at min Fader havde efterladt sig Venner i den franske Marine. „Har De seet Ministeren?“ spurgte han; „vil De, at jeg skal forestille Dem for ham?“ „Vi kunne jo strax forhøre, om han er i sit Kabinet.“ Vi yttrede Tvivl om, det ikke vilde være rigtigt, at vor Gesandt blev underrettet om hans velvillige Tilbud, førend vi benyttede det. „De har Ret,“ indrømmede Admiralen, „tal altsaa med Deres Minister og kom saa herhen til mig imorgen!“

Kammerherre Juel havde naturligviis Intet imod, at Andre paatoge sig at tale vor Sag. Af Admiral Holgan bleve vi altsaa den næste Dag fremstillede for Marineministeren, Marquis de Clermont-Tonnerre, en behagelig

Mand med et vindende Udvotes. Han modtog os med udsøgt Forekommenhed. Den danske Marines Officerer, sagde han, havde efterladt smukke Minder i Frankrig. Han læste min Faders Brev til Admiral Holgan, spurgte, om ikke min Fader var Officeer af Æreslegionen, og sluttede med at sige, at han vilde forelægge vort Andragende for H. M. Kongen.

Otte Dage efter modtog vi Meddelelse om, at Tildelelse til at gjøre Tjeneste paa franske Skibe var os tilstaaet. Vor Stilling ombord skulde bestemmes ifølge den Anciennet, vi havde i den danske Marine; der blev dertil tilsagt os Gage i Lighed med franske Officerer, saalænge vi gjorde Tjeneste ombord, og vore Ønskers Maal var saaledes ikke alene opfyldt, men for mit Vedkommende idetmindste, endog langt overtruffet. Jeg jublede; den nærmeste Fremtid viste sig for mig i lyse og smukke Farver, der bleve endmere tiltalende, naar jeg saae hen til Forholdene i vor egen Marine, der ved den Tid saavist ikke vare opmuntrende.

Da vi hilste paa Kammerherre Juel, efterat vor Ansættelse var bevilget, syntes enhver Betænelighed hos ham ved at fremstille os for Marineministeren med eet at være forsvunden. Det træffer sig saa heldigt, yttrede Kammerherren, at jeg paa Tirsdag er buden til Middag hos Ministeren; efter Bordet er der Soirée, og, naar De indfinder Dem i Ministerens Salon Kl. 9, vil det være mig en Fornøielse at forestille Dem for Hans Excellence. Naturligviis begave vi os til fastsat Tid til Marineministeriet — og mødte Kammerherre Juel paa Trappen, tæt indsvøbt i sin Kappe, iværk med at begive sig hjem.

Naturligviis fik vi ham til at vende om; men man vil heraf kunne slutte sig til den Interesse, der fra vor Ministers Side blev vort Anliggende som ogsaa os selv personligen tildeel.

Det kom nu an paa snarest muligt at opnaae Udcommando. Admiral Holgan, der var utrættelig i sin Interesse for os, forestillede os for chef du personnel, Admiral d'Augier. Atter af ham bleve vi modtagne med en Velvillie, som jeg altid vil mindes med Erkjendtlighed. Admiralen omtalte de forskjellige Expeditioner, som i den nærmeste Fremtid vilde blive udrustede. „Der vil afgaae Skibe til Østersøen og til Vestindien“, anførte han; „men Ansættelsen derombord vil næppe være, hvad De kan ønske, da De jo kjender disse Farvande. Der bliver udrustet en Fregat til Sydhavet; men der er saa stor Rift om at opnaae Udcommando til dette Togt, at jeg ikke seer mig istand til at ansætte nogen af D'Hrr. derombord. Et Lineskib vil derimod om kort Tid afgaae til Rio-Janeiro; dette vil kunne blive et behageligt Togt for Dem.“ Det syntes, som om Valget af den Udcommando, der behagede os mest, var overladt til os selv: vi bleve baarne paa Hænderne — aldrig er jeg bleven behandlet med en mere udsøgt Forekommenhed.

Nogle Dage efter indbødes vi til Middag hos Marineministeren. At blive buden til Middag hos en Minister er en Begivenhed for en nittenaarig Lieutenant; det er dog ikke dette, der nærmest bringer mig til at omtale denne Indbydelse, hvorimod den fik en saa afgjørende Indflydelse paa min hele Stilling i fransk Tjeneste, at jeg derved tilskyndes til nærmere at omtale denne Diner.

Selskabet var ikke talrigt. Foruden en Fyrst Hohenlohe, forfremmet til Marschal under den nys tilendebagte Krig i Spanien, bestod det af Admiral Rosamel, samt nogle ældre og yngre Søofficerer, ialt omtrent fjorten eller atten Personer. Næppe havde jeg gjort min Opvartning for Ministeren, før en Officeer kom hen imod mig og navngav sig som Mr. Collet, capitaine de vaisseau; han havde, sagde han, commanderet Linieskibet „Auguste“ paa Schelde-Floden og kjendte derfra min Fader; han nærede den største Hengivenhed og Agtelse for ham, og Intet vilde være ham kjærere, end om han kunde være sin tidligere Vens Søn til Nytte. Collet var en kjøn og livlig Mand med et determineret Udvortes, og i høi Grad følte jeg mig tiltrukken af al den Venlighed, hvormed han overøste mig.

Som vi skulde gaae tilbords, kom han hen til Dirckinck, der stod tæt ved mig, og spurgte, om han vilde tage Plads ved Siden af ham. Dirckinck var naturligviis høist villig hertil, og ved Bordet kom Marschal Hohenlohe til at indtage Sæde ved Ministerens høire Side, dernæst kom Capt. Collet og saa Dirckinck. Jeg havde Plads ligeoverfor og kunde saaledes ikke undgaae at høre Alt, hvad der foregik paa den anden Side af Bordet. Ved Slutningen af Maaltidet hørte jeg Collet sige til Dirckinck, at det vilde være ham kjær, om han vilde modtage Ansættelse ombord i Linieskibet „Jean-Bart“, bestemt til Brasilien, af hvilket han havde faaet Commando; da Dirckinck yttrede, at Intet vilde være ham kjærere, fortsatte Collet: „Saa kunne vi jo strax faae den Ting afgjort.“ Bag om Hohenlohe henvendte han sig til Ministeren med Ønske

om, at den unge Officer, der sad ved hans Side, maatte blive ansat under hans Commando; Ministeren indvilgede med Fornøielse heri, og hermed var Dirckinck udcorderet paa et Togt, der maatte betragtes baade som lærerigt og behageligt.

Hvormeget jeg end glædede mig over Dirckincks Udsigt til hurtigere at komme tilsøes, negter jeg ikke, at Capt. Collets pludselige og varme Venskab for ham var mig paafaldende. Jeg følte mig noget tilsidesat og anstillede Betragtninger over de Chancer, jeg vilde have til at komme i Activitet, da Capt. Collet kom hen til mig for at sige, at han vilde forestille mig for Admiral Rosamel. „Admiralen“, fortsatte han, „har Commando af den Expedition, der udrustes til Sydhavet; han tager Dem ombord i sin Fregat, og jeg kan ikke andet end lykønske Dem til den smukke Campagne, som De under hans Commando vil tiltræde.“ Jeg blev fremstillet for Admiral Rosamel, han sagde mig nogle venlige Ord, og hermed var jeg ansat ombord i 60 Kanons Fregatten „Marie-Thérèse“, der var under Udrustning i Toulon.

Senere erfoer jeg til min store Morskab, at Alt, hvad der for Dirckincks og mit Vedkommende var foregaaet under hiin Middag hos Marineministeren, beroede paa en Forvexling fra Collets Side imellem Dirckinck og mig, der begge bare dansk Søofficers-Uniform. Ved Bordet troede Collet at have mig ved Siden af sig, da han af Ministeren udbad sig, at denne unge Lieutenant maatte blive udseet til at gjøre Togt under hans Commando. Først efter Maaltidet blev han Forvexlingen vaer, og for at bøde paa den indløbne Feiltagelse, stiledede han lige hen

til Admiral Rosamel med Anmodning om, at denne vilde rede ham ud af den piinlige Stilling, i hvilken han var bleven stedet, ved at tage mig med sig til Sydhavet. Admiral Rosamel vægrede sig, da han alt havde fuldtop af Officerer ombord i Fregatten; Collet forestillede ham, at han ligeoverfor sin Ven, Admiral van Dockum, vilde være stillet i et høist uheldigt Lys, om ikke Admiral Rosamel vilde tage sig af mig. Han udbad sig som en Venskabs-Tjeneste, at Rosamel bragte ham ud af Forlegenheden, og Rosamel endte med at give efter. Saaledes skete det, at jeg kom til at gjøre et Togt, der hos mangen fransk Officeer dengang var Gjenstand for de ivrigste Ønsker, og at jeg blev udcommanderet netop med det Skib, hvorombord Admiral d'Augier havde udtalt, at ingen af os turde gjøre sig Haab om at opnaae Ansættelse.

Collet kom slet ikke til at føre „Jean-Bart“. Han blev syg, men lovede U. Dirckinck at sende en Anbefalings-Skrivelse for ham til Admiral Duperré, dengang Marine-Præfect i Brest. Da Dirckinck meldte sig hos Admiral Duperré, modtog denne ham høist venlig, men kaldte ham bestandig Mr. van Dockum. Forundringen herover ophørte, da Dirckinck saae mit Visitkort henlagt paa Admiralens Bord. Collet havde anbefalet den danske Officeer: „hvis Kort jeg tillader mig at vedlægge“; men Dirckincks og mit Kort, der under hans Sygdom samtidig vare blevne ham leverede, havde han forvexlet, saa at han, hvor dygtig en Officeer han end anerkjendtes at være, dog næppe vil kunne siges fri for at have været distrahit i en temmelig betydelig Grad.

Nogen Tid hengik nu i Forventning om den endelige Udcommando. Jeg tilbragte Tiden med at besee Paris, med at besøge Theatrene og med at høre nogle Forelæsninger over Mathematik, der imidlertid, skjøndt jeg paa Akademiet blev betragtet som Mathematiker, gik langt over min Kundskabs Rækkevidde. En fornøielig Juul med behørigt Juletræ, Sange og Foræringer tilbragtes i dansk Kreds, bestaaende af Brøndsted, Malte-Bruun, Just Thiele, Violoncellisten Funck, Lieut. Ræder m. Fl., og til Gjengjæld samledes vi Nytaars-Aften hos Malte-Bruun, der syntes at leve op i den muntre danske Omgivelse. 1823 havde for mig været et lykkeligt Aar, og med taknemmeligt Sind paaskjønnede jeg alt det Gode, som det havde bragt mig.

Afreise fra Paris.

Den 5te Januar modtog jeg den længselsfuldt ventede Ordre at afgaae til Toulon for at træde til Tjeneste ombord i „Marie-Thérèse“. Reisepenge, 320 Francs, bleve mig udbetalte, og jeg forlod Paris. Med Ministerens Tilladelse afgik jeg imidlertid ikke directe til min Bestemmelse, men dreven af Længsel begav jeg mig over Nancy til Epinal i Vogeserne for at gjensee en gammel Tante, der havde ledet min første Opdragelse, samt de Egne, i hvilke jeg som Dreng havde tilbragt nogle lykkelige Aar. Opholdet var imidlertid kun kort. Uagtet de Oplysninger, man havde givet mig i Ministeriet, levede jeg i bestandig Frygt for, at min Fregat skulde seile fra mig, og i skingrende Frost, med Veiene tildeels ufarbare paa Grund af Snee og Iis, sagde jeg mine Venner i Epinal Farvel. Befordringerne grebe saa slet i hinanden, at jeg tilbragte syv Nætter itræk i Diligence, førend jeg naaede Marseille. Fra Høiderne, der omgive Staden,

udbredte det skønne Middelhav sig for Øiet; Solen skinnede paa den blanke Flade, og i Byen overraskedes jeg ved at see Damer for aabne Vinduer, beskjæftigede med deres Haandgjerning. Navnlig dette sidste var mig paafaldende ved Sammenligning med den bidende Kulde, under hvilken jeg havde forladt Bjergene paa Frankrigs Østgrændse. Med eet fandt jeg mig henflyttet til Foraars-Duft og Foraars-Varme; Luften var stille, reen og klar; Provences oplivende Sol sendte mig sin første Hilsen.

Ankomst til Toulon.

Den 21de Januar 1824 ankom jeg til Toulon. Næppe gav jeg mig Tid til Omklædning, før jeg ilede ned til Havnen. Paa Rheden laa en Mængde Skibe, fyrende Minutskud og med Ræerne braste ifølge Sørge-Ceremoniellet i Anledning af Aarsdagen for Ludvig den 16des Henrettelse. Snart fik jeg Øie paa min Fregat, kjendelig paa det hvide Flag, vaiende fra Krydstoppen. Mit Hjerte bankede af Glæde ved at see det smukke Skib; i henved tre Aar skulde det blive mit Hjem.

Admiral Rosamel var nylig ankommen til Toulon. Han modtog mig med den største Forekommenhed. Han var en Mand paa 44 eller 45 Aar, med et udmærket smukt Udvortes. Uagtet al den Taknemmelighed, jeg skylder ham, kan jeg dog ikke nu, naar jeg seer tilbage til hiin Tid, frigjøre mig for den Tanke, at det imponerende Ydre, af hvilket han var i Besiddelse, ikke lidet har bidraget til hans hurtige Forfremmelse. Det Indtryk,

han har efterladt hos mig efter „Marie-Thérèse“s Togt, er temmelig tarveligt. Livet ombord medfører, at man kommer hinanden saa nær, at selv ikke den Skillevæg, som Commandorforholdet reiser imellem de Befalende og de Undergivne, er istand til at skjule Mangler og Svagheder, hvor disse end findes. Forgjæves søgte Admiral Rosamel, ved at omgive sig med Storheds-Former og i Kraft af Epauletternes Betydning, at stille sig paa en Piedestal, foran hvilken Alle vare kaldede til at yttre Beundring. Ved nærmere Beskuelse svandt imidlertid Piedestalen bort under hans Fødder, og tilbage blev en brav, godmodig Mand med begrændsede Evner og megen Selvfølelse, hvilken sidste Egenskab han forøvrigt havde tilfælles med den store Fleerhed af de franske Commanderende, med hvilke jeg under min Tjeneste i franske Skibe er kommen i Berøring.

Officerspersonalet ombord i „Marie-Thérèse“ var talrigt, som Følge af Admiralens Omgivelser, og bestod i sin Heelhed af behagelige Mænd. Jeg vil ikke sige, at Officersbesætningen var udsøgt, men ikke destomindre fandtes der ombord i forskellige Retninger udmærkede Officerer, af hvilke tvende i Tidens Løb ved Dygtighed svang sig op til Viceadmiraler. En ung Mand paa 25 Aar var Overlæge ombord. Han var fuld af Kundskaber og Dygtighed; til ham sluttede jeg mig, og et inderligt Venskab opstod imellem os. Han er den Mand, der mere end nogen Anden har haft Indflydelse paa min Udvikling og Verdensanskuelse. Mindet om Le Nicaire vil altid staae for mig som en kjær Erindring fra mit Ophold i Frankrig. Vor Brevvexling endte først ved hans

Død, der indtraf kort efter det ulykkelige Aar 1870, hvis Trængsler han anede. I et næsten prophetisk Brev, som han tilskrev mig i Mai i det skjæbnesvangre Aar, udtalte han sig med Fortvivlelse om de indre Ulykker, der forestode hans Fædreland. Dette blev det sidste Brev, jeg modtog fra hans Haand, og jeg opbevarer det som et øiensynligt Beviis for, at tænkende Franskmande havde et aabent Øie for den Opløsning og al den Raaddenskab, der havde grebet om sig i det franske Samfund.

Af Kammeraterne ombord blev jeg modtagen med mere end almindelig Hjertelighed; det syntes, som om den Velvillie, der siden vor Ankomst til Frankrig var bleven Dirckinck og mig tildeel fra franske Autoriteters Side, ogsaa skulde gjøre sig gjældende i den Kreds, i hvilken jeg nu blev hensat. Ung, som jeg var, yngre i Alder end de fleste Cadetter ombord, kjælede man for mig, dette er det mest betegnende Udtryk for den Maade, paa hvilken jeg blev behandlet. Stedse vil jeg med Glæde mindes Vennerne fra „Marie-Thérèse“, ligesom jeg er vis paa, at flere af dem i Aarenes Løb have skjenket mig en venlig Tanke.

Et Togt til Sydhavet blev i 1824 attraaet af enhver Officeer i Marinen. Chili havde nylig løsrevet sig fra det spanske Aag og var endnu tildeels et ubekjendt Land som Følge af den Afspærring, som Spanien i Aarhundreder havde gennemført for sine Colonier; Enhver søgte dertil at tjene under et Admiralsflag, og, som Admiral d'Augier allerede havde anført for mig i Paris, var Officeers-Besætningen i „Marie-Thérèse“ forlængst fuldtallig, da jeg stødte til Fregatten. Jeg blev altsaa commanderet til

Skibet som overcomplet. Faa Dage, før vi forlode Toulon, indtraf imidlertid til Held for mig, at en Officeer blev syg og maatte indlægges paa Hospitalet. Jeg rykkede op i hans Plads og traadte saaledes ind i fast Nummer ombord. Kort før Afseilingen spurgte Admiralen, om jeg saae mig istand til strax at overtage Qvarteer. Skjøndt jeg var det franske Sprog mægtig som mit Modersmaal, gjorde jeg opmærksom paa den Vanskelighed, som Søudtrykkene vilde lægge mig iveien. Som Følge heraf bestemte Admiralen, at jeg foreløbig skulde gjøre Vagt under den ældste vagtgjørende Officeer, „og, saasnart De selv finder Dem tilstrækkelig inde i vort Commandosprog,“ tilføiede Admiral Rosamel, „da lad mig det vide, og Qvarteer vil da blive Dem betroet.“

En Maaned efter Afreisen fra Toulon optraadte jeg som Qvarteerchef ombord i Fregatten. At man overlod til mig selv at afgjøre, naar dette kunde finde Sted, har altid forekommet mig som et smigrende Beviis paa Tillid, en Tillid, paa hvilken jeg senere kunde glæde mig ved mange Beviser herombord under Togtets Løb.

Det var imidlertid ikke nok med Commandosproget; de provençalske Matrosers Dialekt forstod jeg kun høist vanskelig, og af de ombordværende Corsikaneres Sprog forstod jeg ikke et eneste Ord. Aldrig beredte dette mig imidlertid nogen Vanskelighed. Det gik. Matroserne kaldte mig som oftest le hollandais; Officererne morede sig jævnlig med at betegne mig som le sauvage eller le barbare du Nord, men aldrig blev det gode Forhold forstyrret, og ikke alene behagelige, men nyttige vare de Ungdomsaar, jeg tilbragte i „Marie-Thérèse“. Officererne

gik i sex Qvarterer, saa at der gaves fuldtop af Tid til Beskjæftigelse; ved anstrengt Flid søgte jeg at udvide den ringe Kundskabsmasse, som jeg havde medbragt fra Akademiet. At dette, omend langt fra i det Omfang, jeg havde ønsket, dog nogenlunde er lykkedes mig, har væsentlig bidraget til det Held, der senere har fulgt mig paa min Bane, og i mangfoldige Henseender er saaledes Collets Feiltagelse under hiin Middag hos den franske Marineminister kommen mig tilgode her i Livet.

Doublets første Tjenestear.

Mr. Doublet, lieutenant de vaisseau, med hvem jeg gjorde Vagt under den første Maaned af „Marie-Thérèse“'s Togt, havde begyndt sin Carrière under sørgelige Forhold. Som Cadet deeltog han i 1805 i Slaget ved Trafalgar ombord i Linieskibet „Algésiras“, der førte Admiral Macons Flag. Admiralen blev truffen af en Kugle i Brystet; med sin Paryk søgte han at standse Blodet og faldt under gjentagen Opmuntring til Mandskabet: „à l'abordage mes enfants, à l'abordage!“ Doublet havde Post i Foremærs; Linieskibets Master bleve bortskudte, og med Fokkemasten gik Doublet overbord. Han kunde ikke svømme; ikkedestomindre lykkedes det ham efter lang Tids Anstrengelse atter at naae ombord; men her modtoges han af en engelsk Officeer, der gjorde ham til Fange. Imedens han, klamrende sig til den nedfaldne Reisning og omflydende Gods, bestræbte sig for at naae Skibet, var dette nemlig faldet i Englændernes Vold og

blevet besat af engelsk Prisemandskab. Med den øvrige Deel af Besætningen blev Doublet altsaa indespærret paa Banjerne, uden at synderlig Kundskab naaede dem om Slagets videre Gang.

Som bekjendt paakom der Storm Natten efter Slaget. Det blev nødvendigt at faae Nødmaster op for at kunne faae noget Styr paa Skibet; det engelske Prisemandskab var imidlertid ikke tilstrækkeligt hertil, og endeel af det franske Mandskab maatte altsaa kaldes op paa Dækket for at yde Hjælp. Altsom Stormen tiltog, bleve flere franske Matroser tilkaldte; tilsidst blev deres Tal saa stort, at de overmandede Englænderne; det blev nu disses Tour at blive indespærrede om Læ, og Skibet kom atter i fransk Besiddelse. Seil fik man til, og man søgte nu at naae Cadix. Med den ufuldkomne Seilføring lod Skibet sig imidlertid kun vanskeligen styre, og man maatte ankre udenfor Indløbet, hvor man stededes i overhængende Fare for at forlise paa Klipperne. Endelig naaede man ind, og her samledes otte Linieskibe, Resten af Ville-neuves stolte Flaade, der under en dygtigere Ledelse vilde have været istand til en Tidlang at beherske Canalen og til at muliggjøre Napoleons store Tanke, at gjøre Landgang i England med den i Boulogne og Ostende samlede Styrke.

Skibene i Cadix bleve blokerede af de Engelske og kunde ikke komme ud. I flere Aar laae de uvirksomme paa Cadix' Rhed, indtil 1808, da General Duponts Nederlag ved Baylen bragte hele Spanien til at reise sig. Cadix blev en fjendtlig Stad, og, indespærret paa Søsiden af den engelske Flaade, faldt den paa Rheden værende

franske Styrke i Spaniernes Vold. Min Ven Doublet blev altsaa spansk Krigsfange, og med de øvrige Skibes Besætninger førtes han til Cabrera, en lille, øde Klippe-Ø i Middelhavet, ikke langt fra Minorca.

Krigsfangernes Tilstand paa Cabrera beskrev Doublet som noget af det Forfærdeligste, man kan tænke sig. For Boliger var der ikke sørget, Proviant skulde tilføres dem fra Land; men, naar haardt Veir indtraf, udeblev Forsyningen, og ofte flere Dage itræk forbleve da Fangerne overladte til deres egen Skjæbne, udsatte for Nød og Sult. Sygdom udbrød som Følge af den herskende Elendighed, Pleie gaves dem ikke, og man gysede ved Tanken om, at efter henved tre Aars Forløb vare af to eller tre tusind Mand kun nogle faa Hundrede tilbage. Fortvivlelse havde betaget Enhver, og de Scener, til hvilke Doublet havde været Vidne, vare gruopvækkende. Det Hele var saa oprørende, at man selv i England omsider synes at have fattet Medynk med de Ulykkelige: hvad der endnu var ilive af de fangne Skibsmandskaber blev ifølge den engelske Regjerings Foranstaltning ført til Themsen, og ombord i engelske Fangeskibe henslæbtes derefter de følgende Aar, indtil Fredens Afslutning gjorde Ende paa Fangernes Lidelser.

„I Håvre,“ sagde Doublet, „betraadte jeg paany mit Fædreland. Jeg var bleven en gammel Karl, men videre end til Cadet havde jeg ikke bragt det; hvad var der for mig at gjøre? Intet andet Valg end Marinen frembød sig for mig; nogle Aars fortsat Fart maatte der til for at opfylde Betingelserne for Forfremmelse — jeg blev Lieutenant; men mit glade Ungdomshaab var tilintetgjort. Senere

er jeg bleven lieutenant de vaisseau, og nu længes jeg kun efter det Øjeblik, da jeg har tjent mine 25 Aar og kan gjøre Fordring paa den Pension, der under mit øvrige Liv vil sikre mig et tarveligt Udkomme.“

Doublet havde fra sit Ophold i England medbragt enkelte engelske Sædvaner. Naar jeg gjorde Dagvagt med ham, indbød han mig med en vis triumpherende Mine til at drikke Thee med sig. For en Nordbo antog han, at dette maatte være et Tractement. Theen var naturligviis uden Fløde, og istedenfor Smør serveredes Syltetøi. Jeg fandt det Hele fortræffeligt, og det interesserede mig at høre den brave Doublets Skildringer af hans Ungdomsaar, hvad der endnu staaer for mig som et sørgeligt Bidrag til det store Kejserdømmes Krigshistorie.

Capitain Bazoches Garderobe.

Mr. Bazoche, Chef for Fregatten „Marie-Thérèse“, var en excentrisk Personlighed. Han var superlativ i Alt, hvadenten det var Tjenestesager, personlige Anliggender eller Ubetydeligheder, der tiltrak sig hans Opmærksomhed. Opfarende og heftig var han samtidig dermed godmodig og interesserede sig til enhver Tid for sine Underhavendes Vel. Han var som Følge heraf afholdt af Officerer og Mandskab ombord, og de Aar, jeg tilbragte under hans Commando, henregner jeg blandt de behageligste, jeg har tilbragt under min Tjeneste i Frankrig.

Capitain Bazoche sværmede for Klæder. Ikke at han selv udpyntede sig som saa mange andre Officerer, man færdedes iblandt, men overalt, hvor han kom hen, vakte en eller anden Nationaldragt hans Beundring; en saadan maatte han eie, og, da han havde faret endeel, var hans Garderobe efterhaanden voxet op til et Slags Museum, i hvilket Tyrkedragter og Burnusser, sydamerikanske Ponchoer

og Sømandsklædninger af forskjellig Art afvexlede med hinanden i utrolig Sammenblanding. Alt dette førte han med sig ombord. Fra Tid til anden skulde samtlige Sager udluftes; det var da en Morskab for Officererne at beskue Garderobens forskjellige Dele, ligesom det i høj Grad smigrede Chefen, naar Noget syntes at vinde Bifald eller at opvække Beundring.

En graa strikket Klædning, bestaaende af Trøje og tætsluttende Beenklæder med ivævede Sokker, det Hele belagt med et tommetykt, indvendigt Lag Uldgarn som en spækket Maatte, tiltrak sig min Opmærksomhed. „Tør jeg spørge, Hr. Capitainen, hvorfra disse Klædningsstykker „stamme?“ Forklarende meddeelte han, at Dragten hørte hjemme paa Nyfundland. „Intet er fortrinligere end „denne Dragt,“ fortsatte han; „altid om Natten bør man „have den ved sin Koie; i en Haandvending er man heelt „paaklædt blot ved at iføre sig disse to Klædningsstykker, „og i et Nu kan man være paa Dækket i paakommende „Tilfælde, Jeg begriber ikke, hvorfor den Klodrian af en „Hovmester stuver disse Sager bort om Læ!“ Hovmesteren blev kaldt, og til ham udstedtes streng Befaling til, at de omhandlede Klæder altid skulde være ved Haanden, at de skulde ophænges paa en særegen Krog ved Hovedgjerdet af Capitainens Koie, saaledes, at han om Natten i største Skynding kunde komme paa Dækket, om uforudseete Begivenheder skulde indtræffe.

Tre Dage efter havde jeg Hundevagt. I al Ro gik jeg paa Dækket, da en graa Skikkelse med eet viste sig for mig; det var Mr. Bazoche i sine Nyfundlands-Klæder. — „Jeg saae paa Uhret,“ udbrød han, „ikke 15 Secunder

„har jeg været om at iføre mig disse Overstykker; de „ere ganske fortræffelige.“ Vi vare dengang naaede ned noget sønden for Æquator, en svag Syd-Ost Passat fyldte næppe vore Seil, Alt var Stilhed og Ro, og i nogen Tid spadserede den graa Mand ved min Side op og ned ad Dækket med lydløse Trin paa sine spækkede Hosesokker. Med eet standsede han. „Det er forfærdelig varmt inat!“ udbrød han. Jeg yttrede, at det næppe var varmere end de forrige Nætter. Han gjentog: „Jeg finder det „afskyelig varmt,“ og, da jeg i al Ydmyghed bemærkede, at den varme Klædning dog muligen kunde bidrage hertil, forsikkrede han, at Dragten var fortræffelig; han antog derimod, at han ikke befandt sig ganske vel, ønskede mig Godnat og forsvandt i sin Hytte.

Et Par Dage efter fortalte en af Officererne ved Messebordet, at en lignende Scene var foregaaet paa hans Vagt den foregaaende Nat. Vi morede os over den graa Chef, og naturligviis afgav det spækkede Hylster, som han iførte sig saagodtsom lige under Linien, rigelig Anledning til Spøg og Bemærkninger.

Faa Dage senere havde jeg atter Nattevagt. Den graa Mand kom paany tilsyne. Efter nogen Tids Forløb klagede han atter over den utaalelige Varme, hvilket paany blev imødegaaet med den Bemærkning, at det dog sikkert maatte være Nyfundlands-Dragten, som nærmest var Aarsag hertil. Dennegang svarede han Intet, men med Ønske om „God Vagt“ forlod han Dækket.

Næste Morgen stor Scene. Hovmesteren blev kaldet, og ud fra Hytten kom de graa Klæder ham farende lige i Hovedet. „De fordømte Klæder!“ lød det i en heftig

Tone, — „man kvæles jo i dem af Varme! — Skaf dem „øjeblikkelig af Veien! — Jeg vil ikke have dem her, jeg „vil ikke see dem for mine Øine, bort med dem!“ og den graa Klædning forsvandt nede i det Inderste af Garderoben, for senere at erstattes med en eller anden af de øvrige phantastiske Dragter, som det kunde forudsees snart vilde faae en lignende Skjæbne.

Rio-Janeiro.

Rio-Janeiro udmærker sig ved sjelden Skjønhed. Allerede naar man anduver det høie Cap Frio, faaer man en Følelse af den Naturs Storhed, som her udfolder sig. Bjerge i alle Skikkelser optaarne sig over hverandre; ikke faa ere formede som Sukkertoppe; snart hælde de til den ene, snart til den anden Side, og atter gives der andre, der staae paa Hovedet med den spidse Side ned efter og Basis iveiret. En af vore Cadetter bemærkede, at Vorherre maatte have moret sig med at spille Tærninger med alle disse Bjergmasser, og at han under Spillet havde ladet dem falde til Jorden og ordne sig, som de bedst kunde.

Ad et snevert Indløb, forsvaret paa begge Sider af mægtige Fæstningsværker, kommer man ind paa Rio-Janeiros Rhed. Synet, der her viser sig, er fortryllende. Tilvenstre den udstrakte By med sine Taarne, Kloostere og Kirker, forsvaret af fremskudte Casteller paa nærlig-

gende Klippeøer; tilhøre det smilende Praya-Grande, et Slags Anhang til Rio, der efterhaanden er fremstaaet paa den modsatte Side af Bugten; foran sig den vidtstrakte Rhed, istand til at rumme Alverdens Flaader, længer borte en Mængde skovbevoxede Øer, og det Hele omkranset af Bjerger, der i det Indre af Bugten træde tilbage og antage en blaaagtig, gjennemsigtig Farve — Skuet er imponerende! En Masse Skibe findes altid paa Rheden, en utallig Masse Smaafartøier, der vedligeholde Forbindelsen imellem Staden og den anden Side af Bugten, giver det Hele et sjeldent Præg af Livlighed, og endelig en Vegetation, kraftigere og yppigere, end jeg andensteds har seet den imellem Vendekredsene — man forestille sig alt dette, og man vil fatte, at jeg anseer Rio-Janeiro for det skjønneste Sted, der gives i denne Verden. Den saa ofte beundrede Golfo di Napoli er Intet i Sammenligning dermed.

Kommer man ind i Staden, modificeres Indtrykket, og Rio er da, som saamange andre Byer, en Samling af Huse og Gader, uden at noget Særligt tiltrækker sig Opmærksomhed. Et Theater, hvor der hver Aften under vort Ophold blev opført Tancredo, og hvori Titelrollen blev sunget af en stor, fed og bleg Castrat, et Museum, fuldtop af Kirker og Klosterer, samt enkelte ret smukke Qvarterer, dette er, hvad Rio-Janeiro har at opvise. Kommer man udenfor Byen, da frydes man derimod ved al den Rigdom, som Naturen i alle Retninger fremstiller for Øiet. San Christoval, Keiserens landlige Residents en Miilsvei fra Staden, er udmærket smukt beliggende; Botafago, en lille Bugt, der skærer sig ind noget søndenfor Byen,

er en yndig Plet; Udsigten fra el Corcovado, et flere tusind Fod høit, spidst Bjerg tæt bagved Byen, er forbavsende smuk, og en mægtig Ledning fra dette Bjerg, der fører Vand til Byens Forsyning, viser, at Portugiserne tilbage i Tiden, ikke alene i Retning af Casteller og Klostere, have udført storartede Arbeider.

En Modsætning til al den Skjønhed, som den omgivende Natur udfolder, forekom mig derimod Befolkningen at være. Ingensteds har jeg seet gulere, mere udtærede og overhovedet mindre tiltalende Skikkelser end blandt Rio-Janeiros „blanke“ (o: hvide) Befolkning; forunderligt, hvilken Contrast imod de spanske Colonier! Blandt Negrene derimod fandtes ikke sjelden skønne Skikkelser, saavel Mænd som Kvinder. Istedensfor den flade Næse og de tykke fremstaaende Læber saaes ofte smukke, regelmæssige Træk og langt glindsende Haar, altsaa Negre af en Race heelt forskjellig fra den, der findes paa vore Øer. Ofte er jeg bleven staaende for at beundre en eller anden Negerindes slanke Væxt og gracieuse Holdning, naar hun med sin Vandkumme paa Hovedet vandrede hen ad Gaden. Der var en Smidighed og Lethed i Bevægelser, som kun en vildt opvoxen Stamme er istand til at bevare.

Negerhandelen blomstrede endnu i Brasilien ved det Tidspunct, som her omtales. Naturligviis besøgte jeg med andre af Skibets Officerer forskjellige Negermarkeder, men Indtrykket var saa frastødende, at man ikke fristedes til at gjentage Besøget. Liggende eller rullede sammen i sammenkrummet Stilling laae de usle Skabninger langs Væggene i en stor, mørk Hal, i hvilken alene Atmo-

sphæren vilde have været tilstrækkelig til at virke afskrækkende. Enkelte Kjøbere gik omkring og befølte Arme og Muskler, ligesom man andensteds undersøger Trækdyr for at forvise sig om deres Styrke — og saa Forestillingen om den Fremtid, der ventede disse Ulykkelige! — Nei, man behøver kun at have betraadt et saadant Marked for i sit fulde Omfang at paaskjønne den Velgjerning, som Bestræbelserne for at modarbejde Negerhandelen have været for Menneskeheden. Vel er det endnu ikke lykkedes at bringe denne afskyelige Handel til aldeles at ophøre, da enkelte Eventyrere, lokkede af den uhyre Fordeel, som en heldig tilendebragt Expedition afgiver, endnu ledes til at give sig af med den; men, omend Bestræbelserne tilsøes endnu ikke ganske have kunnet udrydde Ondet, vil Forbedring af Forholdene i det Indre af Africa forhaabentlig løse denne Opgave, alt som større Kundskab erhverves om denne vidtstrakte, men hidtil kun saalidet kjendte Verdensdeel.

Naar man træder iland ved det almindelige Landingssted i Rio-Janeiro, er det Første, der fremstiller sig, det keiserlige Palads, en vidtstrakt, men intetsigende Bygning, ved Siden af hvilket findes det keiserlige Capel, udstyret med al mulig Pragt. Høialteret var prydet med Frelserens Skikkelse i opreist Stilling, og over den venstre Skulder bar Frelseren Christus-Ordenens store Ordensbaand med tilhørende Stjerne som Stormester for den Orden, der bærer hans Navn. Man seer, i hvilken Grad Catholicismen er bøielig og former sig efter de Folkeslags Begreber og Forestillinger, som den har til Formaal at paavirke. Yderligere Beviis herpaa ere de sorte Helgener, som det

ikke er nogen Sjeldenhed at see opstillede i disse Egne, og endog Frelseren har jeg seet fremstillet som Neger. Med alle disse Forkeertheder og Afgigelser fra den sunde Fornuft maa det ikkedestomindre erkjendes, at Katholicismen udøver en civilisatorisk Indflydelse, hvor Neger-Slaveriet er herskende. Den sætter en Dæmper paa Lidenskaberne og vænner den raa Hob til at underordne sig, hvilket er det første Skridt til Opnaaelse af civiliserede og bedre Tilstande.

For en Lieutenant er Rio-Janeiro et misligt Opholdssted i pecuniair Henseende. Jeg skulde i Selskab en Aften og gik i Forbigaaende ind i en af de store Modeboutikker i Rua de Ouvidor for at købe et Par Handsker. Paa den elskværdigste Maade af Verden fremviste den franske Modehandlerinde mig Handsker af forkjellig Størrelse og Beskaffenhed, og efterat have truffet mit Valg spurgte jeg om Prisen. 1500 Reis — omtrent 6 Kr. i danske Penge, var Svaret. Jeg fandt denne Priis overordentlig høj; „mais non, Monsieur“, forsikkrede Modehandlerinden, „De vil næppe noget Sted i Rio kunne erholde dem for bedre Kjøb.“ Naturligviis var denne Forsikring mig ikke aldeles fyldestgørende, og jeg yttrede, at man i Paris vilde kunne købe slige Handsker for halvanden eller to Kroner i det Høieste. „Mais monsieur,“ udbrød Mme. la modiste, bestandig i den mest indsmigrende Tone, „troer De da, at vi ere dragne hertil alene for at kunne glæde os ved Forandring af Luft.“ Dette Argument slog mig. Jeg betalte mine Penge, og ofte senere, naar Colonialpriser have bragt mig til Forbauselse, have Modehandlerindens Ord gjenlydt for mig: „Mais monsieur,

„croyez vous donc que nous sommes venus ici pour changer d'air.“

Blandt andre brasilianske Orlogsmænd forefandt vi paa Rio-Janeiros Rhed Fregatten „Donna Paula“, commanderet af Capitain Prytz, oprindeligen dansk Søofficer, der ved en Reduction var bleven afskediget og derpaa havde ansøgt og opnaaet Ansættelse som Capitain mar a guerra i den brasilianske Marine. Prytz var noget beslægtet med mig, og Sammentræffet her med ham bidrog meget til Behageligheden af mit Ophold i Rio. Da Prytz modtog Meddelelsen om sin Ansættelse i Brasilien, begav han sig til London for derfra at fortsætte sin videre Reise. Den brasilianske Regjering havde dengang netop afsluttet Kjøb i England om Fregatten „Donna Paula“, en svær Ostindiefarer, der blev omformet til Orlogsmænd, og man tilbød Prytz at overtage Commandoen. Forskjellige Grunde bevægede ham imidlertid til foreløbig at afslaae dette; en engelsk Koffardicapitain førte som Følge heraf Skibet over til Rio, og Prytz gik med Fregatten som Passageer. Ved Ankomsten til Rio modtog Prytz imidlertid formelig Udnævnelse til Chef, og som saadan begav han sig til Fregatten for at tiltræde sin Commando. Den engelske Koffardicapitain, der havde ført Skibet over, attraaede imidlertid, i Lighed med Prytz, at blive optagen i den brasilianske Marine; han antog, at den Omstændighed, at han factisk var Chef for Fregatten, væsentlig maatte bidrage til, at man overdrog ham den endelige Commando, og, da Prytz viste sig langs Siden, negtedes det ham at komme ombord. Forhandlingerne bleve frugtesløse, den engelske Capitain vild-

ikke opgive Skibet, og midt paa Rio-Janeiro's Rhed maatte Fregatten entres af en militær Styrke og erobres, før Prytz kunde heise sin Vimpel derombord.

Prytz vandt megen Anseelse i den brasilianske Marine. Under Krigen med Buenos-Ayres førte han en Tidlang Commandoen af den brasilianske Styrke paa Plata-Floden, fik derefter det Tillidshverv at overføre Don Pedro's anden Gemalinde, Prindsesse af Leuchtenberg, fra England til Rio-Janeiro, men afskedigedes senere uformodet, samtidig med alle fremmede Officerer, under en af de politiske Omvæltninger, som dengang hørte til Dagens Orden i Brasilien. Senere udnævntes Prytz til dansk chargé d'affaires i Rio, i hvilken Stilling han forblev, indtil Posten blev inddragen og erstattet ved en Generalconsul.

Commanderende paa Rheden var en anden Fremmed, nemlig Admiral Cochrane, der førte sit Storadmirals-Flag ombord i den brasilianske Fregat „Pichincha“. Cochrane var en høj, mager, rødhaaret Skikkelse, kantet og utiltalende i sin Fremtræden, med et leddeløst Overlegeme, som han ikke havde i sin Magt, en udpræget Typus af en ægte Scotchman. Ingen kan drage hans Dygtighed som Søofficer i Tvivl; Erobringen af den spanske Fregat „Esmeralda“ under Fæstningen Callaos Kanoner hører til det Dristigste, som i den Retning er udført; men baade den Buenos-Ayrianske, den Peruvianske og den Brasilianske Tjeneste, i hvilke han efterhaanden var ansat som Høistcommanderende, forlod han med et tvivlsomt Rygte som Følge af hans umættelig Pengegridskhed. Det være imidlertid sagt til hans Berømmelse, at det altid var paa en

storslaaet Maade, at han tilfredsstillede denne Begjerlighed. Afsendt til Maranhao for at dæmpe et Oprør, brandskattede han saaledes Provindsen for egen Regning for en uhyre Sum, der efter hans Beregning skulde tilkomme ham som Priispenge, men hvilken Beregnings Rigtighed den brasilianske Regjering ikke vilde anerkjende. Med de saaledes udpressede Penge seilede han directe til England og sendte derfra sin Fregat tilbage til Rio med Quitting til Keiseren for Modtagelsen af det af ham beregnede Beløb. Dette var Maaden, paa hvilken Admiral Cochrane udtraadte af den brasilianske Søkrigstjeneste, efter hvad vi erfare under et senere Ophold i Rio-Janeiro i 1826.

To Dage paa Reisen om Cap Hoorn.

Klokken 4 var jeg kommen ned, efter en kold og stormende Hundevagt. Jeg drømte om det Bal, som den ærværdige General Lecor havde givet for os under vort Ophold i Montevideo, hvor de brasilianske Officerer syntes at være opstillede som Decorationer langs Væggene, medens vi dandsede med deres olivenfarvede Fruer. Musikken til den graciøse spanske Contredands syntes at gjenlyde for mine Øren, da jeg pludselig blev vakt af vældige Slag paa den store Musiktromme i min umiddelbare Nærhed. Fra Drømmenes Rige blev jeg med eet hensat til den haandgribelige Virkelighed. Jeg fandt mig henstrakt i min Koie, vugget efter Skibets voldsomme Overhalinger, under hvilke Alt syntes at skulle tabe Ligevægten, medens det lige udenfor min Dør gjenlød af falske Toner og skingrende Clarinetløb. Det blev mig snart klart, at det var en Serenade, der bødes mig af Mr. Bonasse, vor ivrige Musikdirecteur, hvem jeg til-

staaer, at jeg under Øieblikkets Forhold bandte paa det eftertrykkeligste for den mig viste Opmærksomhed.

Musikøvelser og Musik om Dagen, deri maatte man finde sig, men at forstyrres under sin bedste Søvn, dette var dog altfor galt! Vranten raabte jeg: „Kom ind!“ — det bankede kort efter paa min Dør, og ind traadte Mr. Bonasse, en lille, koparret, korthalset og smudsig Figur, der under Skibets Bevægelser havde stor Vanskelighed ved at holde sig paa Benene. I længere Tid, saa udtalte han sig, havde det været hans Ønske at yde et Bidrag til en værdig Høitideligholdelse af den Dag, paa hvilken Fregatten passerede Cap Hoorn; han havde derfor componeret og ladet indstudere et Musiknummer, i hvilket han havde lagt an paa i Toner at gjengive Vindens Hulen og Stormens Bragen, der vare saa uadskillelige fra Ildlandets Nærhed; han smigrede sig med, at dette Arbeide vilde vinde mit og øvrige Kjenderes Bifald, og haabede, at man ikke vilde tage ham det ilde op, at han havde dediceret til Admiralen og Skibets Officerer denne Composition, for hvilken han havde valgt det meget passende Navn: „le passage du Cap Hoorn“.

Hvad var der at svare paa en saa vidt dreven Opmærksomhed. Jeg takkede ham naturligviis paa det forbindtligste, bandte ham i mit Inderste af bedste Evne, og først, efterat enhver af de andre Officerer havde faaet deres Serenade, lykkedes det mig atter at falde i Søvn og saaledes at glemme Cap Hoorn baade i Virkelighed og i Musikcomposition.

Hr. Bonasses Bestik havde været fuldkommen rigtigt. Ved Middag satte den gissede Længde os 6 Miil vestenfor

det i flere Aarhundreder saa befrygtede Forbjerg, medens en usikker Observation gav os en Syd-Brede af 59° 57'. Midt i Juli, i Hjertet altsaa af denne Halvklodes Vinter, var det gode Veir, med hvilket denne Dag var indtraadt, en sand Vederkvægelse efter den Række af ondt Veir, Kulde og Fugtighed, der i længere Tid havde været herskende. Solen var endelig, om end noget disig, kommen frem, Thermometret var steget til den usædvanlige Høide af 3° over Frysepunctet, og Vinden havde endelig forladt det kjedsommelige vestlige Hjørne, netop den Kant, henad hvilken vi stræbte. Kulingen havde dertil næsten lagt sig aldeles, og, vedblev end Dønningen at være saa stærk, at man ikke uden Øvelse var istand til at holde sig opreist, lokkede dog idag den behageligere Luft enhver af Skibets Beboere ud af deres Smuthuller. For første Gang i længere Tid var Dækket atter opfyldt af spadserende Mennesker; Munterhed og Liv herskede paany, og Skibet afgang saaledes denne Morgen en mærkelig Contrast mod de foregaaende Dages Uhyggelighed.

En Dags Tørveir efter langvarig Fugtighed er et Gode, der ligemeget paaskjønnes af Enhver ombord i et Skib. Lugerne vare saaledes idag overalt blevne aabnede for at tørre og give Luft nede om Læ; man havde dristet sig til at oplukke enkelte Batterieporte agter, dog med Folk ansatte for strax at lukke dem, hvis Søn under Skibets Opduvninger skulde skvalpe ind; Joller vare strakte imellem Masterne, fra hvilke Mandskabets vaade Klæder dinglede efter Skibets Bevægelser; de mindre Seil vare gjorte los og hang i Festons ned fra Mærs og Vant; Finkenetsklæderne vare blevne oplukkede,

for at Folkenes Koier kunde blive udsatte for Lufttræk, kort, Intet var forsømt, der kunde bidrage til Skibets Beboeres Velvære. I den Iver, man viste for at naae dette Maal, saacs det endog at være blevet tilladt nogle tilbageblevne, halvdøde Høns at udsøge sig en Plads i Solskinnet, medens et Par Grises Grynten lydelig tilkjendegav disses Tilfredshed over ved særdeles Naade af Næstcommanderende at have erholdt Frihed til i en Timestid at spadsere omkring og nyde frisk Luft paa Bakken.

„Mildt Veir i Dag!“ udbrød en Officeer, der blæste sig i Fingrene, idet Commissairen, Skibets Regnskabsfører, indhyllet i en Kawai op til Ørene, endelig engang lod sig see paa Dækket. „Meget mildt“ gjentog denne, idet han trykkede sin lodne Hue længere ned over Hovedet. „Jeg erindrer, at paa Campagnen til San Domingo — — —.“ Denne Campagne til San Domingo, under hvilken Commissairen havde været ansat som agent-comptable ombord i Linieskibet „Swiftsure“, syntes altid at foresvæve ham som noget af det mest Tilfredstillende, han havde oplevet. De Blanke paa Øen vare blevne myrdede, de største Grusomheder vare blevne begaaede, Colonien var gaaet tabt for Frankrig; men bestandig stod Campagnen til San Domingo for ham som et Ideal, til hvilket han altid søgte at bringe Tanken tilbage.

Et „Velkommen fra Underverdenen!“, der lød fra en Gruppe agter, afbrød imidlertid enhver videre Udtalelse fra Commissairens Side, om hvad der under hiin skjæbnesvangre Campagne havde tildraget sig. „Et sandt Under dog atter engang at see Dem heroppe iblandt os“, tilraabte man ham; „vi troede Dem forlængst begravet under

Massen af Deres états à colonne,“ og Gruppen samlede sig nu omkring den Oprædende for at forklare denne i hans Egenskab af Messesforstander, hvor passende en Anledning der i hans Komme paa Dækket maatte være til iaften at festligholde Dagen ved en Bolle afbrændt Rødviin. Le passage du Cap Hoorn var jo en Høitid, Hr. Bonasse havde alt givet det gode Exempel, og, tilføiede en Officeer spøgende, det var dertil første Gang i de sidste 14 Dage, at det samtlige fornemme Borgerskab havde været seet paa Dækket til Luftning. Denne Spøg var uheldig, helst i det Øieblik, da Forslaget om Dagens Festligholdelse skulde afgjøres. Messesforstanderen, hvis Ansigt alt havde fortrukket sig noget ved den megen Velkomst, da han først kom tilsyne, blev ved denne Udtalelse end mere alvorlig. „Jeg vil frabede mig al Ansættelse i Borgerskabet“, tog han meget stødt tilorde; „siden jeg var agent-comptable med Orlogsskibet „Swiftsure“, har jeg faret saameget, at jeg nok troer at kunne hævde min Plads, endog blandt Skibets mere erfarne Sømænd.“ — „Godt Ord igjen!“, bemærkede Officeren, „dog synes det, at, om De i Aarenes Løb skulde have faret saaledes, som De i den sidste Tid har faret her ombord, har Leiligheden just ikke været stor for Dem til at samle Erfaring.“ — „Undskyld, men, siden jeg var med til San Domingo, kan jeg forsikre Dem om, at jeg aldrig har været paa Søen, uden daglig at afsætte Skibets Plads i mit Kaart.“ Her trak man lidt paa Smilebaandet ad Talerens Begreb om Sømandskab — „Nok muligt, Commissair, men De maa dog tilstaae, at det hele civile Personale i de sidste Uger er blevet ført omkring med Skibet som sande Murmeldyr i deres Baase.“

Dette var den meget ømfindtlige Commissair for meget. „Man kan være Sømand uden netop at bære Epauletter“, udbød han forbitret; „siden jeg var med Linieskibet „Swiftsure“ for 20 Aar siden, troer jeg at kunne bestaae min Prøve mod mangen Anden, hvor store Ord han end fører i Munden; jeg vil sige Dem, at jeg endnu aldrig er faret over Søen som en Kuffert.“

Som var det oprørte sydlandske Blod ikke tilstrækkeligt til at holde Varmen vedlige, gav Commissairen sig til trampende at spadsere hen ad Dækket. „Blæk-Sømanden blev vred!“ udbød Taleren; „Murmeldyret var ham for svært at døie“, bemærkede en Anden, og, idet denne leende vendte sig til Admiralens Secretair, som netop var kommen til, fortsatte han: „hørte De, at han frabad sig al Sammenligning med en Kuffert? Jeg vil sværge paa, at det var Deres Kæmpe-Meubel, som han i sin Vrede sigtede til.“

Secretæren, Mr. Rampal, var en rar og godmodig Provençaler. Togtet med „Marie-Thérèse“ var hans første Campagne tilsøes, og, ukjendt med den Mængde Smaa-Installationer, der saa væsentlig bidrage til Behageligheden ved Opholdet ombord, havde han, mulig ogsaa af økonomiske Hensyn, ladet sig forfærdige en eneste stor, firkantet Kuffert, som i Forbindelse med en Sofa, der benyttedes som Seng, udgjorde det hele Bohave, der fandtes i hans Lukaf. Naturligviis blev Secretairen jævnlig drillet med Hentydninger til hans udsøgte Smag for bekvem Møblering, og, da Talen atter rettedes hen mod Kufferten, yttrede han, at det dog efterhaanden blev noget eensformigt altid at skulle høre tale om dette uheldssvangre

Møbel. „Ja, „svanger“, det var et sandt Ord, De der kom med“, fortsatte Officeren; „det Bedste, De kunde gjøre, vilde være at lade den rasere.“ — „Og mit Tøi?“ indvendte Secrairen. — „Ja, Deres Tøi er saa vel forvaret, at De i mindre end en halv Time jo ikke er istand til at bringe nogen Skjorte frem fra Kuffert-Bunden.“ — Her begyndte den Angrebne sin allerede tidt gjentagne Forklaring om hiint Møbels Hensigtsmæssighed, og som altid endte han med, at Kufferten var ham aldeles uundværlig; den støttede hans Koie tværskibs paa den solideste Maade af alle, uden den vilde han ikke være istand til rolig at sove i sin Seng, og høiligen maatte han prise den Indskydelse, der ved Afreisen havde bragt ham til at lade sig forfærdige et saa fortræffeligt Møbel.

Medens man endnu morede sig over Secretairens Sands for hensigtsmæssigt Arrangement, lededes Opmærksomheden pludselig hen i en ganske anden Retning. En mægtig Albatros, Kæmpe af en Søfugl, der er Cap Hoorns og Cap Godthaabs Breder egen, var bleven fangen paa en Line med noget Flæsk, som man havde ladet slæbe i Skibets Kjølvand. Med udstrakte Vinger blev Fuglen i dette Øieblik trukken ind over Hakkebrættet; den foer forefter hen ad Dækket, og, idet den kom forbi Commissairen, der endnu med lange Skridt spadserede frem og tilbage, tørnede den med Næbet imod hans ene Støvle og overgød denne med en Opkasten, der stedse frembringes hos disse Søfugle, naar de komme ind i et mere inde-sluttet Rum. Commissairen sparkede og bandte; men Doctoren tog den herlige Søfugl under sin Beskyttelse. „Aldrig Fred her paa Dækket“, udbrød Commissairen i Heftighed,

— „ikke nok med Kulde, Snee og Regn, men ovenikjøbet skal man endnu bides i Benene af saadanne fordømte Dyr!“ Paa Campagnen til San Domingo var noget Lignende aldrig hændet ham; han svor paa, at han i de første 14 Dage ikke igjen vilde sætte sin Fod paa Skanden, og med sine Regnskabs-Bøger lukkede han sig inde i sit Lukaf; han trak Gardinerne tæt sammen for ikke at forstyrres i sit Arbeide, — og ved en god og rolig Søvn søgte han Trøst saavel over Frost som og over det ringe Avancement, der havde fundet Sted i Søadministrationen siden „Swiftsure“'s Togt under Lecleres ulykkelige Expedition i 1801.

Jeg imødesaae imidlertid det Øieblik, da Albatrossen vilde blive flaaet. Naturligt, at Doctorens kraftige Bistand mod Commissairens Vrede kun var foranlediget ved Lyst til at besidde Dyret udstoppet. En Fugl med 10 Fods Vingslag, ikkun at finde paa høie sydlige Breder, vilde være en smuk Acquisition for en naturhistorisk Samling; den vilde danne et værdigt Sidestykke til de Exemplarer af Petreller, pailles en cul, Torskefugle m. fl., der Tid efter anden vare blevne underkastede Doctorens videnskabelige Behandling, og ingensinde blev det tydeligere end her, hvilken Fare man udsætter sig for ved at være udmærket og fremtrædende i sin Art.

Fuglen sad imidlertid og krøb sammen i Krogen ved en Rapert. Da Intet hindrede den, havde den gjentagne Gange udspilet sine Vinger og forsøgt at begive sig paa sin vante Flugt, men forgjæves. Dækket er ikke elastisk nok for disse Fugle til at give sig Fart, Rummet er dertil, som Følge af Bastingagen, altfor indsnævret, og

det blev saaledes umuligt for Albatrossen at hæve sig op over Finkenettet. Den var nu udmattet af sine forgjæves Forsøg, den søgte blot at forsvare sig mod Enhver, som kom den nær, og afgav et levende Billed paa den ulykkelige Tilstand, i hvilken hver den bliver hensat, der ikke længer er istand til at bevæge sig i den Sphære, for hvilken Naturen har begavet ham med Anlæg.

Aldeles uventet opgik imidlertid et Glimt af Haab for den saagodtsom allerede til Videnskaben hjemfaldne Albatros. Hr. Bonasses Exempel blev paany bragt i Erindring, og det blev foreslaaet, at Albatrossen, forsynet med et Halsbaand med Datum og Skibets Navn, skulde blive et svævende Monument paa denne Høide for Skibet og dets Besætning. Det gjør mig ondt for Officerernes Interesse for Zoologien at maatte tilstaae, at denne Idee fandt Tilslutning. Doctoren protesterede forgjæves paa det Ivrigste; han havde ikke ventet at finde saa liden Sands for Videnskabelighed blandt Skibets Officerer; det vilde være et formeligt Barbari at unddrage et saa udmærket Exemplar fra hans Behandling — Alt forgjæves. Vaabensmeden blev kaldet, Halsbaandet blev bestilt, og Fuglen var frelst.

Ved denne Tid var Luften, omend bestandig disig, bleven noget klarere, og til stor Overtaskelse lød det uventet fra Manden paa Udkig paa Fokkeraaen: „Land forud om Bagbord!“ — „Land forud om Bagbord“, gjentog en Underofficeer meldende til den vagthavende Cadet; man varskoer for Land forud om Bagbord, meldte denne igjen til Officeren paa Vagtsbænken. „Jeg tror Fanden plager Dem“, udrød denne, „Smørland“, smaalo

en Anden, „bestemt en Deel af det sydlige Continent“, raabte en Cadet i Extase, og man forglemte nu baade Albatrossen og Officerernes Barbari. Uagtet enhver Tvivl var dog i et Øieblik det hele Bagbords-Finkenet besat med Hoveder og Kikkerter, der i den angivne Retning speidede den disige Horizont. Den vagthavende Officer beordrede en af de vagthavende Cadetter at gaae op paa Fokkeraaen for at forvise sig om, hvad det var, Ud-kiggen havde seet. „To temmelig høie Humpler, omtrent 4 Streger foranfor tværs“, lød Cadettens Stemme kort efter fra Fokkevantet. „En ny Opdagelse!“ gjenlød det fra flere Munde, medens nogle af Officererne fra et høiere Standpunct søgte at erholde Sigte af den ubegribelige Kyst. At det ikke var Smørland, forekom det disse for afgjort; det saae ud, som om flere Steder af Landet vare bedækkede med Snee, og, var det ikke for det Usandsynlige derved, tog det Hele sig ud som en Ø eller en Klippe, mulig henhørende til den da nylig opdagede Øgruppe, der endnu ikke var aflagt i Kaartene, og som havde Navn af Syd-Shetlands Øerne.

Hvilken Mark for videnskabelig Undersøgelse! meente en af Underlægerne og glemte endog ved Forestillingen herom den lave Thermometer-Stand, der hidtil ikke havde tilladt ham at forblive mere end høist en halv Time daglig paa Dækket. I Tankerne smigrede han sig alt med den glade Forventning, at Kystens nærmere Undersøgelse muligen kunde hidføre en hæderlig Omtale for ham til Ministeren og ved forefaldende Avancement komme ham tilgode.

Chefen var imidlertid kommen paa Dækket. Man

havde loddet uden at faae Bund, og, saa godt som det loie Veir og den svære Dønning tillode det, var Coursen bleven sat skjønser ind imod den opdagede Kyst. Klokken var alt bleven 3; den korte Dag nærmede sig sin Ende, og lidet Haab var der kun tilbage om at faae nogen ordentlig Kjending af Landet, da Disen, idet Solen blodrød gik ned i det Stille-Ocean, et Øieblik blev brudt i Horizonten; vi vare da kun 1¹/₂ Miil fra den gaadefulde Ø, — den viste sig at være, ikke fast Land, men derimod at bestaae af to tæt til hinanden stødende Isbjerge.

„Doctor, Deres Forventninger bleve til Vand“, yttrede en Nærstaaende kort efter til den skuffede Læge, der, efterat Fregatten havde forandret Cours, endnu i Tusmørket vedblev at stirre hen imod de svære Ismasser. Han blev afbrudt i sine Betragtninger af Vaabensmeden, der bragte det fuldførte Albatros-Halsbaand op paa Dækket. Man trøstede Overlægen med, at man nok vilde fange en ligesaa smuk Albatros igjen, der da skulde være ham hjemfalden. Med nogen Grund indvendte han, at een Fugl i Haanden var bedre end ti i Luften; han indsaae imidlertid, at Yttringer af Misnøie kun vilde være til ringe Nytte, omend den tilbudte Expectance paa et af de flyvende Exemplarer kun syntes at være ham lidet tilfredsstillende.

Paa den tynde Messing-Strimmel læstes: „Fregatten Marie-Thérèse, 60° Syd-Brede, Cap Hoorns Meridian, 20 Juli 1824“. Denne Indskrift blev gjort fast om Fuglens Hals, og Albatrossen blev herpaa kastet iveiret, ud over Finkenettet. Først efterat have berørt Vandet blev den

istand til at hæve sig paa sine Vinger, og strax flokkede sig fire eller fem andre Søfugle om den, som var det for at betragte dens uvante Pynt eller for af Indskriften at erfare Skibets Navn. Uanfegtet af sit tvungne Ophold ombord, vedblev Albatrossen med sin gracieuse Flugt at omsvæve Skibet. Da Mørket kort efter faldt paa, kunde man endnu skjelne den i vort Kjølvand, og fire Dage efter blev den, til stor Morskab for Mandskabet, endnu gjentagne Gange seet med sit blanke Halsbaand tumlende sig i Skibets Nærhed.

Veiret holdt sig vedvarende smukt. Efter Solens Nedgang havde en frisk Brise af østlig Vind reist sig, og, omend den jævnlige Opmuntring, der hørtes til Udkigs-Folkene om at see vel ud, samt Mængden af Øine, der bestræbte sig for at gennemtrænge Mørket forud, viste, at man ikke var uden Frygt for at løbe imod omdrivende Ismasser, vedblev den glade Stemning uforstyrret at gjøre sig gjældende, som altid paa Søen er en Følge af god Vind og godt Veir.

Under den vedholdende Dønning var det forbundet med Vanskelighed at faae en Stol til at staae fast; ikke destomindre optog Skak-, Domino- og Tokadille-Spil de sædvanlige Eftermiddags-Timer. Uanseet Messeforstanderens Vrantenhed lykkedes det at faae nogle Boller afbrændt Rødviin med en efter Messens Beholdning afpasset Souper paa Bordet, ved hvilken vi under Spøg og Lystighed festligholdt den Dag, paa hvilken vi vare naede forbi Syd-Amerikas yderste Spidse. Et af Messemedlemmerne havde til Ære for Dagen forfattet et Digt, der førte Tanken den lange Vei hen til Omgivelserne, vi

havde forladt i Hjemmet. Mangen Skaal blev udbragt, og mangt et Glas blev tømt paa alle derværende Kjæres Velgaaende, og først seent brød man op for efter et flygtigt Besøg paa Dækket at søge den Hvile, hvortil enhver af os vagtgjørende Officerer efter de foregaaende Dages stormfulde Veir hellig kunde trænge.

Den næste Morgen var Veiret endnu smukt. Vinden holdt sig østlig; med rask Fart stode vi Nord-Vest hen, og som sædvanlig ombord under saadanne Omstændigheder beskjæftigede man sig allerede med allehaande Gisninger og Beregninger om den Dag, paa hvilken vi vilde være istand til at naae Havn. Dønningen, der vedblivende havde været voldsom, syntes imidlertid, snarere end at lægge sig, at være i Tiltagende. Ud paa Eftermiddagen antog Veiret et truende Udseende, og, da Mørket faldt paa, indhylledes vi i den samme tætte Taage, der i de sidste 14 Dage næsten bestandig havde omgivet os. Thermometret faldt under Frysepunctet, og Kulingen tiltog saa hurtig, at, da Trommen kaldte os til Middagsbordet, var Fregatten allerede under torebede Mærseil. Middagen hengik ikke uden Forstyrrelse. Under den stærke Bevægelse snublede en Oppasser med Suppeterinen; Commissairen, hvem Landofficeren kom til at spille en Tallerken Bønnesuppe i Skjødets, forsikkrede, at han siden Linieskibet „Swiftsure“'s Togt aldrig havde havt en saa ubehændig Nabo ved Bordet; Secretairen tumlede med en Stol, nogle Viinflasker, adskillige Taller-

keners og sin Sidemands Kjøleskjøde ned i Læ; under hver Overhaling truede Messebordet med at give efter under Vægten af de Mennesker, der klamrede sig til det for at holde Balance, og under disse lidet tiltalende Forhold var Maaltidet naturligviis snart tilende. Allerede Klokken 5 gik tredie Reb i Mærsselene, og Krydsseilet blev beslaaet; flere af Officererne fik Tjenesteforretninger at varetage, andre forlode Messen for at være ved Haanden, om noget skulde forefalde, medens det øvrige Messepersonale efterhaanden trak sig bort og søgte Tilflugt i deres respective Lukafer.

Det er en Mærkelighed paa disse Breder, hvor hurtigt godt Veir kan blive paafulgt af Storm. To Timer tidligere skød Fregatten som en Maage igjennem Vandet, nu knagede den og vred sig, altsom den svære Kuling med Voldsomhed trængte den igjennem den høie Sø. Ruskregn og Sneebyger vare fulgte ovenpaa det forholdsviis klare Veir, og for Mørket var man næppe istand til at see en Haand fra sig. Skummet for Bougen stod ind over Bakken, Søen havde jaget Udkigsfolkene høit op i Fokkevantet, og selv Mandskabets sædvanlige Opstilling ved Koiernes Modtagelse var efter Ordre bortfalden for ikke at udsætte Koierne for at blive gjenneblødte. Tokadille optog ikke denne Aften de vante Timer. En klagede over, at det var ham for uroligt at læse, en Anden over, at det lækkede igjennem Dækket ned paa hans Skrivepult, og tidlig søgte Enhver til Ro, hvem ikke Tjeneste netop kaldte paa Dækket.

Jeg var ifærd med at følge disses Exempel for at samle Kræfter til Dagvagten den næste Morgen, da jeg

hørte, at et af Vagtskifterne blev purret ud for at mindske Seil. Herved var vel egentlig intet Overordentligt; Folkene gik i tre Qvarterer, en Trediedeel af Mandskabet var altsaa kun paa Dækket, og i haardt Veir maatte den anden Trediedeel ikke sjelden gaae Vagt-Skiftet tilhaande. Ikkedestomindre var jeg hurtig i Klæderne og igjen paa Dækket. Kulingen var i bestandig Tiltagende, Skibets Bevægelser meget voldsomme og Mørket uigjennemtrængeligt. Man var iværk med at bjerge Storseilet; de stivfrosne Touge skurede hen langs Dækket, langsomt hævede det bugnende Seil sig op under Raaen, og som befriet fra en mægtig Byrde gjennemskar Fregatten med fornyet Lethed de svære Bølger, hvis Skum dog jævnlig vedblev at oversvømme den forreste Deel af Dækket, medens Søstænk fra Laaringen fra Tid til anden foer hen over den med Sand bestrøede Skandse.

Der var givet Ordre til, at Storseilet skulde beslaaes. Isslaget, der havde gjennemtrængt Dugen, vanskeliggjorde dette Arbeide, og herved var det blevet gjort nødvendigt at kalde Frivagts-Qvarteret op paa Dækket. Mandskab blev sendt tilveirs, vel omtrent en halvhundrede Mand, og i bogstavelig Forstand vare disse snart ude af Sigte; de sorte Pletter, som de først dannede i det luv Storvant, forsvandt aldeles; de hensmeltede i den mørke Masse, som Fregattens Seil og Reisning dannede, og snart var det kun, naar deres Raab om at hale et Givtoug eller en Gaarding for igjennem Vindens Larm naaede Dækket, at man erholdt Bevidsthed om, at de vare beskjæftigede med at opfiske det stivfrosne Seil.

Den, der ikke er Sømand, eller som kun om Sommer-

dage har seet Matrosen udføre sin besværlige Dont, vil vanskelig kunne danne sig en klar Forestilling om de Møisommeligheder, for hvilke Matrosen Vinterdage, paa høie Bredegrader, er udsat. Sammenlignet med haardt Veir om Sommeren, er Vinterstormen ikke sjelden orkanmæssig; den er hyppig, vedvarende, og, hvad der endnu er værst, den er saagodtsom altid ledsaget af Fugtighed og Kulde. Disse er det især, der trykke Matrosen. Engang vaad, er det i et Seilskib saagodtsom umuligt for ham atter at faae sine Klæder tørre; vaad gaaer han fra Dækket, og vaad kommer han paa Dækket, medens en Bevægelse af nogle faa Skridt frem og tilbage er Alt, hvad han har i sin Magt for at holde Kulden ude; han maa under saadanne Forhold ofte tilbringe flere Dage uden at være istand til at faae varm Spise; han er udsat for det haardeste Arbeide, og dog vil man aldrig see ham tabe Modet. Han er uførtroden, munter, sorgløs og vedholdende i sine Anstrengelser; han leer ad Søen, der i et Skvalp dypper ham og det halve Vagtsmandskab, som havde de Alle været overbord; han er rede til hvert et Arbeide, det være nok saa strengt, naar Omstændighederne fordre det, og skyer ingensomhelst Vanskelighed eller Opoffelse, naar Nøden er forhaanden, selv om Liv eller Lemmer derved skulde blive satte i Fare.

Dette er Matrosens Lod; sammenligner man den med andre Almueklassers, da vil man ikke finde den misundelsesværdig, og dog fordres der mere end almindelige Evner for at kunne blive en dygtig Matros. Kraft, Mod, Aandsnærværelse, hurtigt Begreb, saa at der øieblikkelig kan findes paa Raad i uventede forekommende Tilfælde, ere

nødvendige Betingelser, og, seer man i Forbindelse hermed hen til det Omfang, i hvilket Matrosens Arbeide kommer Staten tilgode, er det sikkert, at den duelige Matros hos en søfarende Nation har et velfortjent Krav baade paa Agtelse og Velvillie.

Fregatten løb med en Fart af 11—12 Miil vester-efter. Søen var tiltagen, og Alt syntes at tyde paa heftig og vedvarende Storm. Det var et stolt Syn i Mørket at see de lysende Bølger taarne sig agtenfor Fregatten, følge den et Stykke og ligesom kjede af ikke at kunne naae den atter lægge sig, kun for at lade en anden Sø, skummende og brusende, begynde den samme unyttige Forfølgelse. Som var den stolt af enhver overvunden Modstand, hævede Fregatten sig majestætisk efter hver af dens Overhalinger, for atter at kastes over af enhver ny forfølgende Bølge. Den bælgmørke Nat, Vindens Piben, Søens Brusen og Larmen for Bougen, nu og da blandet med Lyden af Storseilets Pidsken og Mandskabets Opsang paa Raaen, forenede sig for at give Scenen et Præg af Vildhed og Storhed, der nødvendig vilde have gjort et mægtigt Indtryk paa hver den, der havde havt Ro til at anstille Betragtninger. Man saae Mennesket i Kamp med Elementerne, der syntes at udfolde deres hele Barskhed og Kraft.

Midt under en Sneebyge hørtes et stærkt Brag tilveirs. Et Par Slag paafulgte, som Smældene af et Seil, der pidsker, — Skrig fra Storraaen naaede Øret, og i samme Nu hørtes der dumpe Lyd som af Gjenstande, der fra Veiret falde ned paa Dækket. En Jamren, der

fra flere Steder opstod, gav kun altfor snart tilkjende, at en stor Ulykke maatte være hændet.

Undertoplent og Mærsekskjøde til Luvart vare begge sprungne; Storraaen havde kaiet sig op under Mærset; Mærsseilets Slag, Raaens uventede og heftige Bevægelse, dens Glathed i Forbindelse med Skibets Overhalinger havde gjort det umuligt for Mandskabet paa Raaen at holde sig fast, og flere Ulykkelige vare styrtede ned.

Hvormange? dette var naturligviis det første Spørgsmaal, der paatrængte sig. Lanterner bleve bragte op; ved Skinnet af disse søgte man i Ordets strenge Betydning paa Dækket og i alle Kroge efter de Nedefaldne indenbords. — Men kunde ikke Andre være faldne udenfor Skibet! Disses Redning var det ikke engang muligt at tænke paa; et uigjennemtrængeligt Mørke omgav os, Søen taarnede sig som Bjerge, og med henved 12 Miles Fart vilde ikke engang saadanne Ulykkeliges Skrig have været istand til at naae Fregatten.

Syv Mand med brækkede Been og Lemmer bleve opsamlede bevidstløse i Fartøierne og paa forskjellige Steder langs Kobryggen. Mandskabet, der kom ned fra Veiret, blev adspurgt, om de savnede flere af deres Kammerater; det viste sig umuligt at faae nogen paalidelig Oplysning herom. Indtil næste Morgen forblev man altsaa i den pinlige Uvished, om Nogen, og da hvormange, havde fristet den ulykkelige Skjæbne at falde udenfor Skibet; Usikkerheden tyngede paa enhver Mand ombord.

Med et godt Skib under Fødder har en Storm i og for sig sjelden eller aldrig nogen umiddelbar Indflydelse paa den herskende Stemning. Det er først, naar en eller

anden Ulykke indtræffer, at en mere alvorlig Sindsstemning gjør sig gjældende hos et Skibs Besætning. Dækket var i et Øieblik blevet fuldt af Mennesker, Enhver kom til for at erfare, hvad Ulykke der var hændet — det var ikke længer Formiddagens Sorgløshed; hos Enhver var Alvor traadt istedet, og det var, som om Tanken med eet paatvang sig om den hurtige Omvexling, som Sømandens Liv er underkastet.

Hvor er Jean-Baptiste? spurgte En, hvor er Michel Antoine? spurgte en Anden. En Matros, som med en forstuvet Arm slæbte sig ned fra Veiret, forhørte sig med Ængstelighed om sin Kammerat, som han med eet havde savnet paa Raaen; det var ham en Beroligelse at erfare, at denne med et brækket Been var bleven bragt ned til Doctoren; „godt endda, at han ikke er bleven Fiskeføde!“ mumlede han. „Havde det ikke været for den fordømte Kulde“, tilføiede en Anden, der ligeledes kom ned fra Storraaen, „vilde vi forlængst have været klare med det Hele; Dugen deroppe er haard som Jern“, og, altsom flere Tilskadekomne naaede Dækket, førtes de ned til Sygelukafet for at erholde Hjælp af Lægerne.

Storemærsseilet havde imidlertid pidsket sig istykker; man havde ikke hurtig nok kunnet faae det opgivet, og det var blæst i Stumper. Foremærsseil blev nu bjerget; Folk bleve sendte tilveirs for at beslaae det, og Storraaen blev rettet. Man fandt, at denne havde faaet et Bræk, dog ikke af Betydenhed. Folk bleve atter sendte op for at fuldføre Storseilets Opfiskning; men at faae Foremærsseil beslaaet maatte opgives. Foremærseskjøder bleve atter forskoddede for om muligt at frelse Seilet fra at

blæse bort, det ikke-vagthavende Mandskab blev sendt tilkois, og, efter endnu engang at have seet til de Kvæstede og talt med Overlægen, begav jeg mig ved Midnat til mit Lukaf.

Siden Seilføringen var bleven formindsket, vare Skibets Bevægelser, om muligt, blevne endnu voldsommere. En Mængde Vand tog Skibet ind over Dækket, men næsten fuldt saameget tog det ind paa Batteriet igjennem de slet tilpassede Batteriporte. Ved hver Overhaling styrtede Vandet ned over de lave Lugkarme, og, da jeg naaede Bannierne, fandt jeg disse aldeles oversvømmede. Ledsaget af en Lanterne havde jeg vadende næsten banet mig Vei til mit Lukaf, da et Skrald pludselig hørtes til Luvart: Skoddet til Secretairens Kammer havde givet efter under Trykket af hans umaadelige Kuffert, og i et Nu var dette Kæmpemeubel, Secretairen selv med samt Sofa, Koieklæder, Vasketøi, Støvler og Bøger kastede ud af Lukafet, svømmende i Læ imellem hverandre paa de overskyllede Bannier. Mennesket troede, at Skibet gik under, i bar Skjorte vilde han fare op paa Dækket, og virkelig havde jeg Møie med at faae ham til blot at tænke paa at redde sit skibbrudne, omflydende Gods. Scenen var altfor latterlig til, at man kunde forblive alvorlig, hvorlidet tilbøielig til Morskab man end forresten kunde være.

Der stod det halvnøgne, vadende Menneske, ikke istand til i første Øieblik at sætte sig ind i, hvad der var

foregaaet. „Fordømte Kuffert!“ udrød han endelig, da han havde besindet sig noget. „Métier de chien!“ og med en Iver, der trodsede baade Anstrengelse og det kolde Fodbad, gav han sig til, under fortsatte Forbandedelser, at opfiske Skjorter, Papirer og Protokoller. „Fanden tage baade Skib og Sø!“ — „Admiralens Bemærkninger gaaede i Vandet!“ — „Attendez qu'on m'y rattrape!“ — „Der svømmer da Voltaire omkring med mine Underbuxer!“ — her saae jeg den opsamlende Oppasser lige ved at briste i Latter — „Métier du Diable!“ — „Maudite galère!“

Commissairen var under alt dette i dybeste Negligé styrtet til. Med saadan Voldsomhed var Kufferten tørnet imod hans Lukaf, at ogsaa han kom frem i den Tro, at en ny Ulykke var paafærde. „Ogsaa afskyeligt, at man ikke engang om Natten kan have Ro“, udrød han arrig, da han saae, hvad der var Aarsag til den hele Larm. — „Secretair, De burde dog idetmindste sørge for, at De ikke forstyrrede Andre paa en Tid som denne!“ — „Les caractères de La Bruyère gaaede i Pølen“, vedblev Secretairen ufortrøden, „den hele Papirbeholdning ødelagt! — Bliv, til man skal faae fat paa mig igjen!“ — „Mary rompu de Tron de Diou!!“

Jeg havde imidlertid skaffet nogen Assistance tilveie og antog det nu for Tid til at trække mig tilbage fra denne Forstyrrelsens Scene. De stridende Parter lod jeg komme tilrette, saa godt de kunde. Commissairens Stemme blev alt mere og mere barsk, og mere end een Gang naaede mig endnu paa Afstand Lyden af Ordene:

„gammel Sømand“, „Swiftsure“ og „Campagne til San-Domingo“.

Mit eget Lukaf var da naturligviis eiheller blevet forskaanet for Vandets Indbrud. Nogle Sko og et Par andre Ubetydeligheder fandt jeg flyde omkring; men længe varede det ikke, før disse Smaating igjen vare bragte i Orden, og i Hængekøien bleve snart Skibets Bevægelser umærkelige. Vandets Rislen langs Dækket baade i og udenfor Lukafet, som naar Bølger bryde sig imod en Strandbred, i Forbindelse med Vandet, der ved hver Overhaling styrtede ned som Cascader fra Dæk til Dæk, kunde vel have bragt En eller Anden med levende Indbildningskraft til at tænke sig hensat til en Bjergsø, hvor brusende Vandfald hørtes i det Fjerne, medens de oprørte Vover brøde sig imod Klippevæggen; dog kun lidet var jeg stemt til at romantisere, og længe varede det ikke, før enhver Lyd var tabt for mit Øre. Den, der er træt, søger ikke forgjæves Hvile.

Da jeg overtog Dagvagten den næste Morgen Kl. 4, var Foremærsseil skjøret og blæst bort fra Ligene. Fokken stod endnu; men ved hver Duvning var det, som om Raa og Alt, hvortil den var udspilet, skulde springe. Med en skjøn Fart trak den os imidlertid vesterefter, — og en Storm kan jo ikke vare evig.

Opholdet paa Vagtsbænken og paa Dækket var kun lidet tillukkende. Thermometret stod 5° under Frysepunctet, og, hvor man end rørte, fik man fat paa et Lag af Iis. Tiden faldt lang indtil Mandskabets Udpurring, da Folkene, strax efterat de vare komne paa Dækket, bleve mønstrede for at erholde Vished, om Nogen den

foregaaende Nat skulde være falden overbord. Ethvert Navn, der ikke øieblikkelig blev besvaret, frembragte et synligt Røre, og strax stimlede der Folk til alle Dele af Skibet for at søge den Paagjældende. Altsom Mønstringen skred frem, saae man, hvorledes Ansigterne efterhaanden bleve opklarede; et Under, at Ingen blev savnet af Besætningen! Vort Tab beløb sig altsaa til de syv Nedfaldne. Hvor stor end denne Ulykke monne være, maatte det dog ansees for et Held under de stedfundne Omstændigheder, at det indskrænkede sig hertil. Hvor let kunde ikke det halve af Raaens Mandskab være blevet kastet ned fra denne; en Fod indenfor eller udenfor Skibs-siden var da Livet om at gjøre!

Med Dagen viste sig først Skibet i sin hele Uhyggelighed. Styrbords Finkenet var blevet borttaget af Søen, Dækket var belagt med Sne, og Iistappe saaes hængende, næsten hvor man vendte sig. Hønsene vare ynkeligen omkomne i Nattens Løb, Svinene, anbragte under Sprydet, vare halv druknede af det bestandig indskyllende Vand, saa at Messebordets Udsigter for den nærmeste Fremtid vare høist bedrøvelige. En Tilfredsstillelse blev mig imidlertid tildeel: Gaarsdagens smukke Veir havde Kunstneren paa den store Tromme benyttet til at lufte denne i Travaille-Chaluppen, han havde glemte den der Natten over, og det fandtes, at en af Folkene, ved at styrte ned fra Storraaen, maa være falden paa Instrumentet og være gaaet tværs igjennem dette. Mulig var Mandens Liv bleven reddet ved at falde paa en saa elastisk Gjenstand; dog, for Hr. Bonasse var dette kun en Biting: hans Fortvivlelse var ikke til at beskrive. For mig som Vagt-

havende klagede han sin Nød i de bittreste Udtryk. „Ingen Mulighed mere for at kunne benytte hverken Musiktrommen eller Bækken, før vi kunne faae fat paa en duelig Artist!“ hvilken angribende Tanke! — „Og hvor er vel en saadan at finde paa Sydhavets barbariske Kyster“, lagde han til i en høist jamrende Tone. — Den lille Mand var virkelig i høieste Grad komisk.

De to Dage ere her tilende. Fregatten lændser vester-
 efter med en føielig, omend noget stiv Kuling, og vi ville
 her for en Tid ikke dvæle ved dens Seilads.

Skulde imidlertid Nogen interessere sig for dens videre
 Skjæbne paa denne Overfart, da kan det i Korthed til-
 føies, at det stormende Veir, istedenfor at lægge sig,
 varede i sexten samfulde Dage, at Vinden trak sig nordlig
 og saaledes hindrede Fregatten fra, førend henne i Au-
 gust, paa Høiden af Chiloë, at naae et mere tempereret
 Klima. Reisen blev saaledes ligesaa besværlig som lang-
 varig, da vi først tre Uger efterat have passeret Cap
 Hoorns Meridian og 37 Dage efterat have forladt Plata-
 Floden bleve istand til at naae Valparaiso, Hovedstationen
 for den franske Flaadestyrke paa Amerikas Vestkyst.

Et Bal hos Hr. Rosalès.

I Begyndelsen af September, kort efter vor Ankomst til Valparaiso, bleve Fregattens Officerer overraskede paa behagelig Maade ved en Indbydelse til Bal hos el Senior Polycarpe Rosalès, der var Chilianer af Fødsel, men i mange Aar havde opholdt sig i Frankrig. Denne Fest, given af et af Stedets rigeste Handelshuse i Anledning af Fregattens Ankomst, var naturligviis vel skikket til at vække levende Interesse iblandt os; et chiliansk Bal var jo noget Nyt, vi skulde her finde samlet hele Valparaisos beau-monde, og for Folk, der lige komme fra Søen, vil til alle Tider en Dands være et virksomt Middel til at udlette selv den sidste Erindring om havde Strabadser og Møisommeligheder. De nye Epauletter kom altsaa for Dagen efter længere Tids Hvile, Stadsmunderingerne bleve luftede og iførte, og med al mulig Anstand begave Officererne sig til bestemt Tid, igjennem Brændingen, iland paa den sandede Strandbred.

Det havde regnet, Brolægningen var slet eller fandtes i mange Gader slet ikke, saa at det var en velbetænkt Forsigtighed, at Oppasserne, med Dandseskoene under Armen, paa Afstand fulgte Toget. En norsk Kjøbmand Ring, bosat i Valparaiso og senere velbekjendt i Norge under Betegnelse af „Guldfisken“ eller „Kongen i Drøbak“, havde jeg som halv Landsmand faaet under Armen, og uden at ændse Smuds eller Snavs nærmede vi os Hr. Rosalès' Bolig, en kjøn Bygning paa een Etage som alle Vaaninger her paa Stedet. En Stimmel af Mennesker havde samlet sig udenfor Huset; med nogen Uleilighed havde alt enkelte af Officererne banet sig Vei igjennem Klyngen, da en forunderlig knirkende og knagende Lyd i Afstand naaede mit Øre. Jeg standsede og spurgte min Ledsager, hvad det var for en ukjendt Lyd, der kom til os. „Naturligviis“, svarede han, „komme de fjernest boende Damer kjørende til Ballet, det er for smudsigt for dem at gaae, og den Bragen, De hører, stammer fra deres Kjøretøi.“ Jeg yttrede Lyst til at see denne knirkende Befordring nærmere, og Hr. Ring tilbød mig sin Ledsagelse. I stedetfor at gaae ind i Huset dreiede vi altsaa tilvenstre, og snart vare vi i fuld Gang henad en Gade, der langs Stranden fører til el Almendral.

Knagningen blev stærkere og stærkere, alt som vi nærmede os denne Ende af Byen. Meget langt gik vi, indtil vi endelig traf paa et uhyre Skrummel af en tohjulet Kærre med Seildug over, ikke ulig de store Fragtvogne, der langs Rhinen føre Varer fra det Indre af Tydskland; min Mentor forklarede mig, at dette var Landets Eqvipager. To ti Tommer tykke Skiver af et eller andet

uhyre Træ dannede Hjulene, midt i disse vare firkantede Huller anbragte, og i disse var igjen Vognaxlen indfaldet. Denne var afrundet paa Midten, saa at det paa denne Maade var Axlen, der dreiede sig under Vognen, og ved Træets Gnidning mod Træ, uden nogetsomhelst Mellemlag, blev den uhyre Knirken frembragt, der uden Overdrivelse kunde høres en Fjerdingvei borte.

Forestiller man sig denne Karre — til at kaldes Vogn, tænkte jeg, er Kunsten hertillands dog endnu formeget i sin Barndom — tænker man sig den trukken af sex Stude, og disse igjen drevne frem af en Gaucho tilhest med Poncho og Lazo, uophørlig flankerende tilhøire og tilvenstre, saa har man en Idee om vore Baldamers Befordringsmiddel. Rytteren eller Kusken med sit lange Spyd stak og brummede som *la mouche du coche*; men at drive det Hele fremad med en blot nogenlunde Hurtighed laa udenfor Mulighedens Grændse. Studene fortsatte rolig deres vante Skridtgang og kontrasterede herved stærkt med den beredne Kusk, der med fældet Landse idelig foer fra den ene Side til den anden i evigvarende Galop.

Som vi kom hen til dette Optog, holdt Vognen udenfor en Dames Dør. Lad os stige ind! sagde min Ven, og i et Nu var han oppe ad en bagpaa Vognen anbragt lille Trappe, der igjennem en udskaaren Aabning i Seilduget førte ind i denne. „*Me pongo à los piès de las Senioritas*“, lød den sædvanlige Compliment, han bukkede for en af Damerne, og jeg blev herefter i behørig Form introduceret til Forskjellige af det her forsamlede Selskab, iblandt hvilke der var flere unge Damer,

af hvis Øine der straaledede Glæde ved Tanken om den forestaaende Fest. Min Forundring tillod mig imidlertid ikke i første Øieblik at lægge Mærke til hele Vognens Indhold, men selve dennes mærkelige Arrangement tiltrak sig nu min Opmærksomhed. Paa Skamler, Stole og Tæpper, lagte paa Bunden af Kærren, vare de forskjellige Skjønheder placerede imellem hverandre i det endda ikke ubetydelige Rum. Man spadserede her omkring fra den Ene til den Anden, som havde man allerede været i Hr. Rosalès's Balsal, medens den hele Scene ovenfra blev belyst af smaa Lampetter, der hang under Vognhimlen. Det lod dertil, som om der aldeles ikke var noget Usædvanligt ved vor Visit; et Par Herrer kom kort efter os anstigende, og, efterat have engageret nogle Damer til Dands paa det forestaaende Bal, forlode vi atter med et: „Hasta ahora“ denne usædvanlige omkjørende soirée en miniature.

Da vi naaede tilbage til Hr. Rosalès's Huus, fandt vi, at den om Døren forsamlede Klynge end yderligere var tiltagen under vor Fraværelse, saa at det endog var forbundet med megen Vanskelighed for os at bane os Vei igjennem den tætsluttede Hob. Imod Sædvane syntes dertil Stemningen at være afgjort fjendtlig imod os. Da jeg yttrede Forundring herover for min Ledsager, meddelte han mig, at Hr. Rosalès iaften havde besluttet at give sin Fest et fransk Anstrøg, at Vinduer og Døre i den Anledning vare blevne lukkede for Uvedkommende, og at dette, der aldeles stred imod de hertillands gjældende Sædvaner, var Aarsag til det Opløb udenfor Huset, vi havde været Vidne til.

Da vi traadte ind i Balsalen, var et talrigt Selskab allerede forsamlet. Vi bleve modtagne med den største Forekommenhed, og man saae strax, at Hr. Rosalès var en Mand, der forenede Smag med Formue. Istedendfor de Skrumler af Værelser med kalkede Vægge, uden Meubler og uden nogetsomhelst hyggeligt Arrangement, der saagodtsom altid træffes i spanske Colonier, overraskedes man her behagelig ved en Luxus og en Elegance, der tydede paa vor Værts europæiske Uddannelse. Speile, Gardiner, Lysekroner, Sjeldenheder hertillands, prydede de høie og luftige Værelser; Damer, den ene smukkere end den anden, vare placerede paa Divaner, der omgave Salen, og Alt forenede sig for at tilveiebringe et høist behageligt Indtryk, naar man traadte ind i det smukt oplyste og smukt decorerede Locale.

Samtidig hermed overraskedes man ved Synet af den Mængde Uniformer, der i broget Mangfoldighed bevægede sig, hvor man vendte Øiet. Fire eller fem forskjellige Nationers Officerer udgjorde den overveiende Deel af Selskabet, saa at nogle faa civilklædte Personer forekom som mørke Puncter, der kun syntes at være tilstede for endmere at fremhæve Glandsen af Epauletter, Galoner og Guldbroderier. Forskjelligheden i Holdning, Manerer og Ansigtstudtryk var hertil ligesaa paafaldende som Forskjelligheden i Paaklædning. Englænderen med sin aabne Munderingskjole og sit langt fremragende Kalvekryds var ligesaa let at skjelne fra den siirlige franske Officeer, tilknappet heelt op under Hagen og med Maltheser- og Liliekors paa Brystet, som Amerikaneren med sin lange, dinglende Epaulet paa Skulderen fra en Chilianer i sin guld-

baldyrede Uniform; kun maa man tilstaae, at denne, efter Kjolen idetmindste at dømme, maatte antages at ville vinde Prisen for enhver anden af de tilstedeværende Gjæster.

Efterat de første Præsentationer vare tilendebragte, og den første Gêne begyndte at fortage sig, nærmede disse heterogene Masser sig alt mere og mere til hinanden. Altsom Selskabet blandede sig, vil man imidlertid kunne forestille sig, hvilken latterlig Grad af Sprogforvirring der i alle Retninger maatte vise sig. Hist var det engelske Officerer, der havde gjort the great tour on the continent; de troede sig perfecte i det Franske og havde i den Anledning faaet fat paa nogle af vore Lieutenanter, for hvem deres barokke Udtale gjorde Sproget aldeles uforstaaeligt. Her var det vor Chef, der heftig discuterede med den chilianske Admiral Blanco angaaende Bolivars Indkaldelse til Peru. Stor Meningsforskjellighed syntes at være tilstede, og begge vare de ivrige; men heldigviis blev Ordenes Varme afkølet ved at gaae igjennem en Tolk, i hvilken Egenskab en her ansat Oberst Beauchef, tidligere Sergeant i Napoleons Armee, ved denne Leilighed fungerede. Længere henne var det Englændere og nogle Indfødte, der discuterede om Maaden, paa hvilken Heste bedst burde opdrættes, tæt derved et Par franske Officerer, der bragte nogle Damer deres Hyldest, paa hvad Sprog maa Gud vide, medens nogle amerikanske, engelske og franske Cadetter, snarere ved Miner end ved Ord, morede sig over Mærkerne paa flere af de Tilstedeværendes Dragter, der synligen tydede paa, at disse Herrer efter chiliansk Skik vare komne ridende til Ballet. Hvert Øieblik traf

man paa en ny Gruppe, der radbrækkede et fremmed Tungemaal, overalt gjenlød det: plait-il Monsieur? eller don't understand Sir; men ikke destomindre hørte man Udbrud af Latter og Munterhed allevegne. De chilienske Officerer alene syntes at modstaae Lysten til Meddelelse; trods deres stadselige Uniform og deres tilsnørede Kjoler syntes de snart at være de Eneste, som her ei vare hjemme. De trykkede deres lange, lave, trekantede Hat, med Cocarde saa stor som et Kaalhoved, tættere op under Armen, de paatog sig en yderst stadselig Mine og syntes kun at være beskjæftigede med at gjøre deres fuldkomne Ubetydelighed ubemærket af de Tilstedeværende.

„Hvem er den Dame, som sidder der?“ spurgte jeg min Ven Ring, efter i nogen Tid at have spadseret omkring i Salen. — „Ah, la Juanita, ja hun gjør Furore; kom, skal jeg præsentere Dem for hendes Mama.“ Paa en lav Divan i det ene Hjørne af Salen sad tre eller fire Mødre med Benene trukne op under sig; til en af disse, der bed i en allerede halv opspiist Citron, blev jeg nu trukken hen og forestillet paa sædvanlig Maade: „Un amigo mio, Official Dinamarquès, — la Seniorita Almassa.“ Madamen saae meget venlig paa mig. „La Seniora,“ begyndte jeg — „det er galt,“ hviskede min Ven mig i Øret, „Seniorita hedder det“; — „ja, men hun er over 60,“ — „Tout de même“; — altsaa, „Seniorita“, begyndte jeg paany, og Fortrydelsens begyndende Taage forsvandt øieblikkelig fra det rynkede Ansigt. Hun bød mig en Lugte-Melon, stor som et Æble, hvilke man dertillands bruger at gnide i Hænderne istedenfor Eau de Cologne; Datteren forærede mig en duftende Nellike, som hun

plukkede af sit kastaniebrune Haar, og Bekjendtskabet var saaledes snart i fuld Gang. Uagtet mit vel næppe rene Spanske var Samtalen ikke destomindre levende, og, førend jeg forlod Familien, var Huset paa almindelig spansk Viis sat a la disposicion del Senior de Dinamarca.

Den knirkende Vogn var imidlertid kommen for Døren. Dens Indhold var blevet aflæst, Musiken spillede op, og i muntre Rækker stillede man sig op til Dands. Ballet begyndte; den første Tour af en spansk Contradands var allerede næsten tilende, da en Tummel udenfor, der allerede tidligere var bleven hørt, med eet naaede en frygtelig Høide. Under rasende Larmen og Skraalen bleve Vinduesskodderne trykkede ind, Dørene bragede, Vinduerne klirrede, enkelte Steen fløi ind igjennem Ruderne, og for Uorden og Spectakel ophørte Musiken at være hørlig. Dette frembragte naturligviis en Afbrydelse. Jeg gjorde mig rede til at afslaae et Angreb, da jeg saae Folk ad alle Døre trænge ind i Balsalen; flere Andre saae jeg sætte sig i Positur til at modsætte sig en saa uventet Storm — da, forunderligt nok, den hele Tumult med eet lagde sig. Indtil en vis Afstand ind i Salen havde de forsamlede Mennesker fra Gaden taget alle Døre i Besiddelse; paa det af dem indtagne Terrain forholdt de sig aldeles rolige; Stilhed indtraadte atter, og i taus Forventning syntes Mængden at oppebie, at Dandsen skulde blive optagen paany. Musiken spillede op igjen, den spanske Contradands begyndte atter, og Ballet fortsattes, som om aldeles Intet var hændet.

Tilskyndet af den ringe Opmærksomhed, man syntes at skjænke et saa uventet Optrin, spurgte jeg min Side-

mand i Dandsen, en engelsk Officeer, der i længere Tid havde været paa Stationen, om det var Skik hertillands at slaae Ruderne ind for at forhøie Lystigheden. „No Sir“, svarede han, „by no means“, men man giver altid Folk hertillands Adgang til at see til; iaften havde man imidlertid lukket til for Uvedkommende, og de have sparket Dørene ind: „All's right now!“ Hvert Land har sine Skikke, tænkte jeg, og, idet jeg saae et Ansigt stukket ind igjennem hver klinket Rude samt Dørene fulde af Hoveder i amphitheatralsk Opstilling, kunde jeg ikke frigjøre mig for Tanken om at være henflyttet til et Theater, i hvilket Selskabet, jeg selv inclusive, befandt sig paa Bræderne, medens de Udenforstaaende agerede Publicum.

Efter Dandsen fik jeg Leilighed til nærmere at betragte de Grupper, der saaledes havde taget alle Indgange i Besiddelse. Halvnøgne Børn og Mænd med uhyre Sporer dannede i disse en forunderlig Modsætning til det egentlige Selskabs pyntede Personale; dog forunderligst af Alt forekom mig Synet af de tilhyllede Fruentimmer-Gestalter, der udgjorde den overveiende Flerhed blandt Tilskuerne, og som øiensynlig maatte være aldeles ukjendelige for Enhver, uden netop for enkelte Indviede. Med Mantillaen over Hovedet, kneben sammen, saa at kun det ene Øie var synligt, lignede de Masker eller sortklædte Nonner; de betegnedes i denne Skikkelse som „Tapadas“, Tilhyllede, og syntes i Almindelighed at vaage strengt over deres saa forunderlige Incognito.

Af alle Landes Dandse har til enhver Tid Spaniernes Contradands forekommet mig at være den eleganteste og

mest gracieuse. Stillet op i Rækker, hver Herre med sin Dame ved Siden, afløser den ene smukke Figur den anden, og, har først det opførende Par naaet Enden af Quadrillen, seer man den hele Række af Dandsende i gracieus Bevægelse, vel skikket til at forhøie det Tiltrækkende ved en smuk Skabning eller til at vise en nydelig Fod i al sin Glands. Valsetacten, hvorefter denne Dands udføres, er derhos tiltalende i høi Grad, og som Følge af sin Dames Nærhed sættes den Dandsende istand til at nyde baade Dandsens og Conversationens Behagelighed. For Tilskuerne afgive disse Contradanzas et ligesaa tiltrækkende som afvexlende Skue.

Efter Contradansen fulgte, til Ære for de engelske Officerer, en saakaldet lang Engelsk. Den tog sig saavist ikke godt ud efter den ædle og stadselige spanske Quadrille. De chilianske Mødre frygtede, at deres Pigebørn skulde løbe Livet af sig; trætte og stakaandede naaede disse endelig tilbage til deres Siddeplads efter det evige „op og ned og Kjæde“, og længe varede det, førend man fik udpustet og paany blev istand til at lade sig føre ud paa Gulvet. Endelig fik man dog en Vals igang. De mangehaande Omdreininger og Figurer, der her under Valsen ere Landets Skik, vare saavist ikke nogen ringe Vanskeligheder for os Europæere at sætte os ind i; men lidt efter lidt bleve ogsaa disse Vanskeligheder overvundne; ledede af bløde Hænder og smukke Øine bleve vi førte igjennem disse Labyrinther, og snart troede idetmindste vi os istand til at kunne maale os med Held endog med de mere Bevandrede i den chilianske Dandseverden.

Den franske Quadrille blev dandset maadelig. Ude-

lukkende vante til Valse-Tacten, medførte tofjerdedeels-Tacten en ikke ringe Vanskelighed for Damerne. For Nyhedens Skyld yttrede man ikke destomindre stor Lyst til at lære en bayle tan agradable, en saa behagelig Dands, og her blev det Øieblikket for en af vore Officerer, min Ven Barral, til at optræde paa en eclatant Maade. Med et passende Antal Damer blev det aftalt, at han under vort Ophold skulde give dem regelmæssige Timer i Trin-Øvelser, og, da vi efter flere Maaneders Forløb afseilede herfra, forsikkrede han, at, havde end ikke Valparaisos Damer Geni for Dands à la française, vare de ikke destomindre de elskværdigste Væsener, han sit Liv igjennem havde truffet paa — han var dengang et godt Stykke over 40 Aar, endnu 10 Aar ældre af Udseende og dertil begavet med en Næse saa rød, at den længe forgjæves kunde søge sin Mage.

Hans Roes over de chilianske Damer vil imidlertid næppe Nogen finde sig tilskyndet til at modsige, som denne Aften var samlet med et saa smukt Udvalg af disse i Hr. Rosalès's Balsal. En gjennemsigtig Hud, skjøn Ansigtssfarve, levende Øine, en nydelig Fod, en yppig og fyldig Væxt høre til de Skjønheder, med hvilke dette paradisiske Himmelstrøg har begavet sine kvindelige Beboere; mere behøves næppe for at kunne gjøre Krav paa Skjønhed. At dertil noget Coquetteri ikke ganske manglede, fremgik af den synlige Tilfredshed, hvormed enhver Hyldest blev modtagen; Viftens snart afmaalte og snart hurtige Bevægelse tilkjendegav paa synlig Maade, hvad der foregik i det Indre, og let var det at spore det spanske Blod, der flyder i denne Nations Aarer. Dette Blod

er, hvad Skjønhed angaaer, saavist ikke udartet hos Racen paa den anden Side af det atlantiske Ocean.

Naturligt, at Mængden af de Tilstedeværendes Huse med samt alle Besiddernes Eiendele iaften bleve satte til min ligesom ogsaa til de øvrige Officerers Disposition. Af en Dame blev jeg tracteret med Frugt, af hvilken hun allerede havde bidt, af en Anden rakes mig en Skefuld Syltetøi, paa hvilken hun allerede havde smagt, kort, snart var jeg bekendt med den store Flerhed af de Tilstedeværende. Blandt disse straaledede som Sole la Luz og la Juanita Gana, Svigerinder til Republikens Admiral Blanco; som var det for at forhøie hines livlige, tiltrækkende Skjønhed, sad ved Siden af dem en uheldig Repræsentant for vore nordiske Kvinder, gift med en chiliansk Commandeur Forster, en Søster til Admiral, Lord Cochrane; hun var Broderens udtrykte Billede, lang, tynd, flad, rødhaaret, og atter nær denne sad en fremblomstrende Skjønhed, la Malenita af Familien Carrera, velbekendt Slægt i Chilis Revolutionshistorie. Som Nordens Taage forekom mig den stive Englænderinde ved Siden af Sydens oplivende Sol; Modsætningen bidrog endmere til at fremhæve hines Skjønheders Tiltrækningskraft, og nye Grupper samlede sig bestandig om dem; man kappedes om at radbrække Spansk ved Tilsætning af Fransk eller Engelsk, og det var kun ved Udbrud af Latter, at den levende Samtale blev afbrudt, eller naar en begyndende Dands bragte al Flirtation hen i de Dandsendes Rækker.

Tiden til Spiisning var imidlertid kommen. Et rigt besat Bord fandtes dækket, og ved dette, bugnende af Madvarer, bleve nu Damerne deponerede. Det viste sig

her snart, at det Sylpheagtige hos disse ikke kunde modstaae Duften af spækkede Agerhøns og kolde Posteier, en uhyre Madbegjerlighed gjorde sig gjældende hos vore Skjønne, det var, som om graadige Ulve havde kastet sig over de frembaarne Spiser, og, fortvivlet over en saa paafaldende jordisk Tendens hos saa ætheriske Væsener, sluttede jeg mig snart til en Gruppe, der i Fordybningen af et Vindue meget hyggelig gjorde sig tilgode med Skinke og Macaroni.

„Jeg vil være fordømt!“ lød kort efter en Stemme fra en Officeer, der som jeg tyede hen til vort Selskab i Vinduet, „om jeg nogensinde har seet Appetit yttre sig paa en saa glubende Maade, endnu har jeg ikke været istand til selv at faae det mindste at spise. — Kom her!“ afbrød han sig, idet en Opvarter foer forbi med en Bakke, „lad see, hvad Du har at byde over!“ og snart var Vingen af en Kalkun, Salat, Oliven m. m. i pyramidalsk Form ophobede paa hans Tallerken. Knive og Gafler fandt han imidlertid vanskeligere at skaffe tilveie end baade Viin og Mad. „Man maa vide at hjælpe sig“, trøstede han sig med, „Tænderne ere dog det Vigtigste“, og med Fingrene greb han om Vingen, der laa paa hans Tallerken; „fortræffelig Lugt af Trøfler“, udbrød han, og allerede aabnede han Munden, i hvilken den lækre Mundfuld efterhaanden skulde forsvinde, da en mørk, skiden Haand fra Gaden blev stukken ind igjennem en af de ituslagne Ruder. Haanden greb med Kraft om den delicate Vinge, og i et Nu var den Eieren fra-røvet. Tænderne lukkede sig instinktmæssig sammen, en mørk Sky trak hen over det ved Trøffellugten oplivede An-

sigt, og med Haanden holdt beskyttende over sin Talerken foer den Sultne bort fra en Plads, hvor hans Forventninger saa skammelig vare blevne tilintetgjorte. For os Andre blev naturligviis dette Ran Signal til et høit Udbrud af Latter. Mængden udenfor istemmede af fuld Hals dette skingrende Udbrud; selv den Lidende maatte snart lee med over en saa komisk Scene, og mangt et Stykke saavel mere som mindre solid Føde blev siden igjennem de ituslagne Ruder rakt ud til det paa Gaden staaende Publicum.

En Tildragelse ved Døren af en anden Beskaffenhed tiltrak sig imidlertid snart vor Opmærksomhed. Medens Selskabet var beskjæftiget med Spiisningen, havde Fregattens tredie Læge, et ældre Menneske, der tidligere havde været Cavallerist, trængt sig ind blandt de ved Indgangen staaende Grupper, og her havde han af Nysgjerrighed søgt at trække en af de tilslørede Tilskuernes Mantilla tilside for nærmere at betragte hendes Ansigtstræk. Dette Brud paa de Rettigheder, der i disse Lande tilstaaes las tapadas, blev naturligvis strax anset som en ikke ringe Fornærmelse imod den paagjældende Dame; Brødre og Slægtninge viste sig, og, havde vor Doctor ikke været saa heldig atter at slippe ind i Balsalen, er det vel muligt, at denne Scene kunde have antaget en alvorligere Charakter. Værten kom imidlertid til, Bevægelsen lagde sig, og uforstyrrede toge atter de formummede Skikkelser Besiddelsen af det tidligere indtagne Terrain.

Vinen havde imidlertid frit circuleret og bragt Blodet hurtigere i Omløb. Den ene Brindo eller Toast havde afløst den anden, og Damernes Bord, der et Øieblik

næsten var blevet forladt af Herrerne, var nu atter Midtpunctet for Spøg og Latter. Champagnen kom. Denne i Syd som i Nord lige oplivende Drik forøgede om muligt endnu mere den almindelige Munterhed, og, da Musikken faldt ind med den smukke Melodi af Chilis Nationalhymne: „Oid mortales el grito sagrado, Libertad!“ hævede sig fra alle Dele af Salen et Chor, der med Begeistring istemmede denne Landets Befrielsessang. Skade kun, at Chilianerne, der jævnlig med saa stor Enthusiasme paakaldte Frihedens Genius, kun saa lidet syntes modne til rettelig at benytte Frihedens Goder.

Under Larm og Sang brød man op fra Bordet; de alvorligere Toner af „Vive Henry IV“ og „God save the king“ afløstes af Dandsemusiken, og det lykkeligste Menneske af Verden fandt jeg mig at være, da jeg ved la Seniorita Carreras Side stillede mig op til Borddands. Selskabet syntes at dele denne Tilfredshed med mig, Glæden stod afmalet paa ethvert Aasyn, det Spanske flød ud af de mest uøvede Munde, som havde det været Modersmaalet, man talte, ja endog al Nationalforskjellighed syntes ved denne Tid at være udslettet i Massen af Skaaler og gjentagne Ønsker for hinandens Vel.

Omend ikke ukyndig i Spansk, fandt jeg mig dog foranlediget til at rette en Undskyldning til min Dame for den mindre correcte Maade, paa hvilken jeg var istand til at udtrykke mig. Dette, har jeg erfaret, tilgives meget let af den unge Dame, hvem man synligen bringer sin Hyldest. Forskjellen imellem Sæder og Skikke her og i Europa, hvorpaa jeg alt denne Aften havde seet saa paa-faldende Exempler, gav Anledning til Bemærkninger fra

min Dames Side, der morede mig meget; men det var dog først, da vi kom til at omtale det tilstedeværende Selskab, de forskjellige Damer, deres Paaklædning, Familie m. m., at la Seniorita syntes at føle sig fuldkommen hjemme. Hendes Anmærkninger vare baade træffende og fulde af Lune, men fremfor alt forundredes jeg over det ultra-aristokratiske Standpunct, fra hvilket hun betragtede Fleeerheden af de Familier, der bleve Gjenstand for Omtale. Snarere end ved en Republicanerindes Side skulde man have troet sig ved en Lady's i en engelsk Salon. Dog en smuk Pige bliver altid tiltrækkende, jeg fandt la Malenita indtagende, og de sorte, talende Øine, det dejlige Haar, den runde, fyldige Figur forfeilede eiheller deres begejstrende Virkning.

Omend min Skjønne dannede en hæderlig Undertagelse, er det tungt at maatte tilstaae, naar man omtaler de af Naturen i saamange Henseender rigt begavede Chilianerinder, at de desværre oftest savne den Dannelse, som kun selskabelig Orden og Civilisation ere istand til at medføre. Ikke engang altid er Dømmekraft istand til at formilde dette Onde, og man træffer da undertiden en Uvidenhed, der ofte kan sætte Europæeren i Forundring. Et romantisk Sving i Charakteren og en glødende Natur gjøre hertil Manglen paa Dannelse endmere følelig, og man vil lettelig kunne tænke sig den Indflydelse, som Lediggang og en slet Opdragelse, forenet med locale Omstændigheder, ofte maa udøve paa disse, forøvrigt saa elskværdige Væseners hele Udvikling.

Hang til Fornøielse hører til de mest fremtrædende Træk i Sydamerikanerindernes Charakter, og

fremfor Alt umættelig Dandselyst. Baldamerne hos Hr. Rosalès vare saaledes, især efter Bordet, utrættelige. Den livlige Stemning bragte Herrerne i evig Bevægelse, og den ene Dands fulgte paa den anden med korte Mellemrum. Munterheden var i bestandigt Tiltagende, Selskabet blev larmende og støiende, og det er naturligt, at Folk, der som vi netop kom fra Søen, ikke undlode at give vor Skjærv til den herskende glade Stemning.

Jeg havde i en Vals med la Seniorita Malenita Carrera netop sluppet min Dame for efter en Omdreining ifølge Landets Skik atter at gribe hende i den anden Arm, da jeg til min Bestyrtelse, istedenfor at see hende komme mig imøde, saae hende med et Skrig fare bort og styrtede ud paa Gaden igjennem et af de aabentstaaende Vinduer. I samme Nu opstaaer der i Salen et almindeligt Oprør; det gjenlyder af Skrigene „Temblor!“ „Terremoto!“ Latteren forstummer; Jesus og Maria høres paakaldte fra alle Sider, og i grændseløs Forvirring seer man pludselig Gamle og Unge, Herrer og Damer imellem hverandre styrtede hen imod hver en Aabning, ad hvilken man er istand til at naae ud af Huset. Ingen ændser den opstaaede Trængsel; Enhver søger blot at bane sig Vei ud af det indeluttede Rum, medens Udbrud af Rædsel og Fortvivlelse, Græden og Jamren samtidig høres fra alle Sider.

Jeg stod som forstenet og betragtede, hvad der foregik omkring mig. Det var mig umuligt i første Øjeblik at fatte, hvilken panisk Skræk der paa en Gang havde bemestret sig alle Gemytter; forgjæves saae jeg mig om efter nogen antagelig Aarsag hertil, da Klirren af nogle

Glas, en let Rysten under Fødderne med eet gjorde det klart for mig, at et Jordskjælv var Aarsag til den almindelige Forstyrrelse. Er det end ikke Forudfølelse, saa er det dog en stærkt skærpet Sands for Iagttagelsen af denne Naturbegivenhed, der bringer Sydamerikaneren til flere Secunder før Europæeren at spore enhver saadan Rystelse; ud paa Gaden eller til ethvert andet aabent Sted søger han da for at sikre sig imod nedfaldende Mure eller Tage, han ændser under saadanne Omstændigheder Intet uden den Angest, der betager ham, enhver Bygnings Nærhed indgyder ham Frygt, og sikkert ville Generationer hængaae, førend Valparaisos Indvaanere forvinde Indtrykket af Jordskjælvets i 1821, altsaa tre Aar før den Tid, som her omtales, da flere end 10,000 af Indbyggerne bleve begravede under Ruinerne af omstyrtende Huse og Fæstningsværker.

Ude paa Gaden var Scenen ligesaa mærkelig som den, hvortil jeg i Salen havde været Vidne. Skrigen og Larmen gjenlød fra alle Kanter, medens Nattens Mørke endmere bidrog til at fremhæve det Uvante ved, hvad der foregik. Man forestille sig en stor Byes Befolkning med eet blive vakt af sin bedste Søvn og lige fra Sen-gen blive henflyttet midt ud paa Gaden; man tænke sig denne Masse af nøgne eller halvnøgne Mennesker i oprørt Vrimmel fare om imellem hverandre, skraalende, skrigende og betagne af Skræk, en Mængde paa Knæ midt i Trængselen, det Hele oplyst af omvankende Lys, med hvilke hver søger at forsyne sig, der blot i Øieblikket kan faae fat paa et saadant, og man vil kunne gjøre sig en svag Forestilling om de Forstyrrelsens og Forskræk-

kelsens Scener, til hvilke man ved en saadan Leilighed bliver Vidne. Føier man hertil, at det ikke er Mennesket alene, men at ethvert Dyr lægger sin Forfærdelse for Dagen ved en saadan Begivenhed, at Tuden af Hunde, Brølen af Køer, Galen af Haner, Brægen af Æsler paa engang gjenlyde fra alle Kanter, at Vaaningerne knage eller styrte sammen, at Husenes Indhold kommer i en sittrende og klirrende Bevægelse, og man vil være istand til at gjøre sig en Idee om den utrolige Larm og den til Fortvivlelse grændsende Uro, der til alle Tider ere et Jordskjælvs uadskillelige Ledsagere.

Rystelsen dennegang blev imidlertid ikke af nogen Betydenhed; Husene bleve alle staaende, og Faren var saaledes snart forbi. Først da var det egentlig, at man fik Ro til nærmere at betragte de forskjellige Grupper, paa hvilke de utallige bevægelige Lys kastede et rødt og usikkert Skjær. Hist saaes en halvklædt Matrone, der fortvivlet gjentog sit Paternoster, her var det Beboerne af et Huus, der under Angestskrig og Forfærdelse i de mærkeligste Dragter styrtede ud paa Gaden; forvildede Modre fore omkring med deres skraalende Børn, pjaltede Unger blandede sig imellem vort pyntede Balselskab, guldbroderede chilienske Officerer laae paa Knæ i Snavset og opsendte Bønner til den hellige Jomfru, medens lige i Nærheden en balkklædt Seniorita med foldede Hænder og med største Salvelse gjentog sit Ave-Maria; i deres Forvirring havde nogle smudsige Børn klamret sig fast til hendes sneehvide Balkjole og søgt Ly og Beskyttelse i dennes omfangsrige Folder; en tudende Hund accompagnerede den forskrækkede Senioritas fromme Bønner, og Gruppen

blev belyst af en mindre end halvkledt svær Mandsperson med en Praas i Haanden, ved hvis Skin man tydelig kunde spore det tilbagetrængte Smil paa et Par nærstaaende Cadetters Ansigter. Hvor man vendte sig, dannede nøgne Mennesker, balklædte Damer, Hunde, Børn, pyntede Herre en lige saa barok som forvirret Hob, og jeg negter ikke, at meget af det, man fik Øie paa, vel var skikket til at frembringe Latter, helst naar man gav Agt paa de Bemærkninger, der ikke udebleve, hverken fra vore eller fra andre til slige Optrin ligesaa uvante europæiske Officerer.

Det Hele stod imidlertid ikke længe paa. Jordskjælvet indskrænkede sig dennegang til nogle faa Rystelser, og atter samledes Selskabet i Hr. Rosalès's Balsal. Skræk havde imidlertid forjaget den tidligere Glæde, og enhver Anstrengelse saavel fra Værtens som fra de fremmede Officerers Side for igjen at bringe den svundne Livlighed tilbage blev frugtesløs. Det var dertil blevet silde; Contradansens Rækker bleve alt tyndere og tyndere, Selskabet brød op, og naturligt var det, at jeg, da Familien Carrera forlod Salen, tilbød en af disse Damer min Arm og min Ledsagelse hjemefter.

Jeg var færdig at rende Livet af mig for ikke efter denne natlige Spadseretour at blive agterudseilet af Fregattens Fartøier. Pustende og stønnende naaede jeg Landgangspladsen, hvor jeg frygtede, at man alt havde ventet paa mig, men endnu manglede heldigviis en af Skibets Besætning, vor tredie Doctor, hvem Ingen erindrede at have seet i Balsalen efter Spiisningen. Man tøvede endnu omtrent et Qvarteerstid; Doctoren kom imidlertid ikke,

og utaalmodig satte man endelig af. Under levende Passiar angaaende Aftenens Begivenheder naaede vi Fregatten, og næppe har jeg været den Eneste, der denne Nat har drømt om smukke, levende Øine, om klirrende Vinduer, om Jordskjælv og om chilianske Senioritas.

Huset Carrera blev senere under vort lange Ophold i Valparaiso saagodtsom mit andet Hjem. La Malenita skinnede som en lysende Stjerne, og mange ere de lykkelige Timer, jeg tilbragte i denne dannede og elskværdige Families Kreds, hvilke jeg endnu mindes som Glands-puncter i mit Ungdomsliv.

Næste Dag ved Frokosten erfoer jeg med Forundring, at vor tredie Doctor endnu ikke var indtruffen ombord. Middagen kom, og endnu blev der Intet hørt til ham. Jeg havde Vagt om Eftermiddagen, da det blev mig meldt, at et Fartøi lagde til Siden om Bagbord. En fattigklædt Mand kom op ad Faldrebet; han sagde, at han var pensioneret Munk, og henvendte sig til mig med Spørgsmaal, om man ikke herombord savnede nogen af Skibets Officerer. Han medbragte vor Doctors knækkede Kaarde, fuld af Blod, samt hans trekantede Hat, hvis hvide Cocarde havde bragt Munken til at forhøre sig ombord i Fregatten, hvor han forklarede, at han havde fundet disses Eiermand, mere død end levende, henstrakt i hans Staldbygdning.

Overlægen med en Koie og behørigt Mandskab blev strax sendt i Land, og efter kort Tids Forløb blev den Savnede, tildeels endnu uden Besindelse, bragt ombord. Han var saaret og blodig, Klæderne sønderrevne og blodbestænkte; med desto større Tilfredshed erfore vi dog,

at der, efterat han var bleven forbunden og bragt til Hvile, saa vidt man kunde skjønne, ikke syntes at være nogen egentlig Fare paafærde.

Efter et Par Dages Forløb var Patienten istand til at fortælle sine Hændelser paa hiin for ham saa sørgelige Balaften. Efter først at have henvendt sig til en af de i Døren staaende tapadas, ved hvilken Leilighed kun Hr. Rosalès's Mellemkomst havde reddet ham for Ubehagelighed, havde han senere været heldigere, og med sin Skjønne under Armen var han bleven ført op til en af de høiere liggende Dele af Staden, hvor Byen er opført langs Skrænterne af tre Quebradas, Bjergkløfter, der hver for sig danne forskjellige Qvarterer af Valparaiso. Under hans Vandring her om i Mørket, blev han pludselig overfalden af tre Guasos, chilianske Landfolk, der styrtede løs paa ham. Han greb sit Værge, disse deres Knive, som Landboerne hertilands altid bære i en af deres Støvletter, og en heftig Kamp begyndte. Doctoren forsvarede sig tappert. Uagtet Overmagten var det lykkedes ham en Tidlang at holde sine Angribere fra sig, fegtende søgte han at trække sig tilbage; men i Nattens Mørke var han kommen den lodrette Skrænt for nær, han var traadt udenfor Klippen og var falden baglængs ud over dens Rand; — her slog Besindelsen ham feil, han erindrede aldeles Intet af, hvad der senere maatte have tildraget sig med ham.

Munken oplyste det Øvrige. Doctoren var falden igjennem Taget paa hans Staldbygning, der med Tagryggen var bygget op imod Klippens steile Væg; han var derfra falden ned paa Hovedet af et Æsel, paa hvilket

han havde knækket Halsen, og, da Munken ved Middagstid havde havt Brug for Dyret, havde han fundet Doctoren halvdød ved Siden af den ihjelslagne burico.

Munken indgav Regning for det lidte Tab. Skaden paa Huset var ret billig anslaaet, hvorimod Prisen for el burico var ansat uforholdsmæssig høi. Chefen gjorde ham opmærksom herpaa; men Manden paastod, at Dyret havde reddet et Menneskes Liv, og at det som saadant var uskatteerligt. Æslet kom altsaa paa Skibets Regning uden Rabat, og mangan Gang blev Doctoren senere drillet med de Forklaringer, der ved vor Hjemkomst naturligen vilde blive fordrede af Revisionen, naar Udsættelse, som man kunde forudsee, blev gjort angaaende Posten om Æslet i Fregattens Regnskaber.

Chefens Stokke.

Fregatten laa tilankers ved Valparaiso, denne „paradisiske Dal“, hvis storartede Natur og yppige Vegetation uvilkaarlig bringer til at erkjende Berettigelsen af det smukke Navn, som de første Erobrere have givet denne Chilis vigtigste Handelsplads. Capitain Lasusse — senere Viceadmiral og i 1853 Chef for den franske Middelhavsescadre — kom ombord. Han var „un élégant“. Rime­ligviis kom han tilbage fra en Ridetour og stod nu for os som en complet Guasso: spidspuldet Straahat, sribet Poncho af et særegent Væv, der i Folder hang ned over Skuldre og Arme, vide, sorte Støvletter, store Sporer med Hjul af Størrelse som Speciesdalere, og dertil i Haanden en Stok, der gav det Hele et Gentleman-Sving, der var høist tiltalende. Vor Chef, Mr. Bazoche, hvem hans Besøg gjaldt, var henrykt og fortabt i Beskuelsen. Lasusse maatte gjøre Regnskab for, hvor han havde anskaffet disse vidunderlige Sager, hvis Mage vi altsaa kunde

vente snart at see indlemmede i vor Chefs Garderobe-samling.

„Og den Stok, De har der“, fortsatte Mr. Bazoche, „den er jo allerkjæreste; har De ogsaa kjøbt den her i Valparaiso?“ Lasusse meddeelte, at det Rør, af hvilket den bestod, en Art Bambusrør, voxede i Mængde i en lille Bugt ved Vid à la mar, en Miilsvei nordenfor vor Ankerplads, og at altsaa Intet var lettere end at skaffe saadanne Rør tilveie.

Næppe havde Capitain Lasusse forladt Skibet, før Capitain Bazoche lod Qvartermesteren paa Chefssluppen kalde. „Du har at gjøre Sluppen klar til at gaae fra-borde imorgen, strax efter Udpurringen Kl. 5. I skulle roe hen i Bugten ved Vid à la mar, hvor Sluproerne skulle gaae iværk med at afskære Rør, saamange, som Sluppen kan rumme. Frokost og Middag skulle I tage med Eder, og jeg tænker, at I kunne være her tilbage henad Eftermiddagen.“

Næste Aften kom Sluppen hjem fra sin Expedition. Den saae ud som en Jungle eller et flydende Skovparti. Chefen yttrede sin høie Grad af Tilfredshed, og Skov-partiet blev langet om Bord.

Den paafølgende Dag begyndte det egentlige Arbeide. Sluproere og Flagmænd bleve satte igang med at sortere de forskjellige Rør efter Tykkelse og Beskaffenhed. De bleve afkappede i Længde af tre Alen, samlede i Bundter, tolv i hver, og derefter ophængte under et horisontalt Jerngelænder, der var anbragt omkring et stort, fritstaaende Ruf paa Dækket, opført til Chefens Afbenyttelse.

„Det var en god Anviisning af Lasusse“, yttrede vor

Chef og gned sig i Hænderne; „ved min Tilbagekomst til Brest vil jeg kunne forære alle mine Bekjendte af disse udmærkede Stokke: de ville alle paaskjønne og glæde sig over den gode Idee.“

Naturligviis bleve Stokkebunderne jævnlig bekikkede, befølte og undersøgte. Efter nogen Tids Forløb viste det sig, at de lange Rør ved at ophænges horizontalt krummede sig i Midten som Følge af egen Tyngde. Sluproerne bleve altsaa hidkaldte, hver enkelt Rør blev overskaaret paa Midten, saa at Længden blev noget større end en almindelig Spadserestoks; de bleve derefter ophængte under Chefens Jerngelænder efter først at være blevne sorterede paany, hvoraf fulgte, at Tallet blev betydelig reduceret, idet de krummeste Rør bleve kastede overbord.

Den foretagne Operation viste sig imidlertid efter nogen Tids Forløb ikke ganske at have afhjulpet Ondet; enkelte Rør begyndte igjen at krumme sig, og for at bøde herpaa udfandt Chefen, at det hensigtsmæssigste Middel vilde være at anbringe dem i en vertical, istedenfor som hidtil i en horizontal Stilling. Atter Sluproerne til Arbeid, ny Sortering og ny Overbordkastning, hvorefter Resten af Rørene bleve fæstede lodret til det alt anførte Gelænder om Hytten, saa at denne kom til at se ud som en Art Fæstning, omgivet af en lav Palissade.

En-Maanedstid gik hen; da bemærkede Mr. Bazoche en smuk Dag, at en Mængde af Rørene vare hentørrede og tildeels opskinnede som Følge af den brændende Sols Indvirkning. Vel havde Enthusiasmen for Stokkevæsenet kølnet sig noget hos ham; men jævnlig fremstod dog Tanken paany om den Tilfredsstillelse, han lovede sig

ved sin Hjemkomst til Frankrig, og Solens Paavirkning maatte som Følge heraf modarbeides. Dette meente vor Chef vilde naaes, naar det kunde lykkes at gennemtrænge de forskjellige Rør med Olie. Rørene, antog han, vilde da paany opnaae deres forrige Glands og gjenvinde al den Skjønhed, som han tidligere havde beundret.

Øieblikkelig blev Sagen sat i Gang. Naturligviis begyndte Arbeidet med ny Sortering og ny Overbordkastning, hvorefter der i Toppen af hvert af de tilbageblevne Rør blev anbragt en Huling eller Fordybning, som Flagmændene bleve beordrede til hver Morgen at fylde med Olie. Naar Nathuslamperne om Morgenen bleve gjorte istand, saae man altsaa Flagmænd og Lærlinger i fuld Activitet, hver med en Oliekande i Haanden, beskæftigede med Vedligeholdelsen af den lodrette, men efterhaanden mindre tætsluttede Palissade.

Jeg troer, at Fortrædeligheder ere sjeldnere ombord end iland, og at dette væsentlig medvirker til den Tiltrækningskraft, som Sølivet almindelig udøver; dog selv paa Søen er man naturligviis ikke ganske fri for Modgang, og det var i ondt Lune, at Capitain Bazoche en Dag paa Hjemreisen kom ud paa Dækket. Intet var ham tilpas: Mærsselene vare ham ikke tilstrækkelig strakte, han gav den vagthavende Officeer Ordre at sætte Seilene bedre kant; Koierne, fandt han, vare slet stuvede i Finkeletterne; der var ikke spulet reent under Kanonerne — „og alle disse Oliepletter!“ udbrød han, „hvor komme de fra? Jeg kan ikke udstaae Pletter paa Dækket! Vil De lade Næstcommanderende kalde.“ Næstcommanderende kom, og til ham blev det gjentaget, at Chefen ikke kunde

fordrage Pletter, at Dækket skulde holdes tilbørlig reent, og at navnlig Oliepletter paa enhver Maade skulde undgaaes.

Næstcommanderende tog Sagen meget rolig. Han forestillede Chefen, at, naar Flagmændene hver Morgen skulde gaa omkring med Oliekander for at fornye Olien i de opstillede Rørstokke, var det umuligt at forhindre, at der fra Tid til anden kunde spildes noget Olie, og at Pletterne paa Dækket ganske naturlig vare en Følge heraf. Capitain Bazoche maatte indrømme denne Mulighed. „De fordømte Rør!“ udbrød han, „jeg har ikke havt Andet end Ærgrelse af alt det Kram — lad dem strax alle blive kastede overbord!“

Overbord gik de, og hermed var de beundrede Bambusrørs Rolle udspillet. — Jeg forlod Fregatten i Rio-Janeiro; sikkert har vor brave Chef senere truffet nye Gjenstande, ligesaa værdige som Spadserestokkene til at fængsle hans særlige Opmærksomhed.

Capitain Gallois's Hvalfisk.

Det var blevet Admiral Rosamel meddeelt, at Gabarren „l'Arrière“, Transportskib som en halvvarmeret Fregat, var afgaaet fra Frankrig for at bringe os Proviant og Varegods; høiligen trængte vi efterhaanden hertil, og paa Valparaisos Rhed imødesaae vi hver Dag Transportskibets Ankomst. Maaneder hengik imidlertid, og „l'Arrière“ kom ikke. Heldigviis havde vi efterhaanden levet os ind i de selskabelige Forhold i Valparaiso, saa at Opholdet der var yderst behageligt; den lange Venten vilde ellers have været utaaelig. Endelig kaldte Omstændighederne os nordefter; der maatte kjøbes Provisioner, og jeg erindrer, at hver Foustage Meel blev betalt med 30 Piaster. „Arrière“'s Udeblivelse var en dyr Historie for den franske Regjering.

Vi løb op langs Kysten af Peru. En mere øde og afskrækkende Kyst troer jeg aldrig at have seet. Overalt mørke Klipper, bedækkede med hvidt Sand, ingensteds

nogen Vegetation, der kunde bryde den trættende Eensformighed, og, som om Forsynet var kommet til den Overbeviisning, at Læ for Skibe vilde være overflødig paa en Kyststrækning, hvor haardt Veir er ukjendt, fandtes ikke en eneste Havn ligefra Arica til Callao, en Strækning af over hundrede danske Miil. Paa de enkelte Steder, vi ankrede ved denne aabne Kyst, var Massen af det Fugleskarn, der i Løbet af Aarhundreder havde ophobet sig, saagodtsom det Eneste, der var istand til at tiltrække sig vor Opmærksomhed. Allerede dengang havde man begyndt at udføre til Europa dette Product, der nu som Guano spiller saa stor en Rolle.

De politiske Begivenheder i Peru var det, der havde bragt os nordpaa. Vi ankrede ved Churillos, et Par Miil søndenfor Lima, og herfra begav vor Admiral sig til den peruvianske Hovedstad. Ogsaa ved Churillos ankrer man paa en aldeles aaben Rhed. Under dette mærkelige Himmelstrøg, hvor man ligesaa lidet kjender til Regn som til Blæst, er den svære, uophørlige Dønning imod Land saagodtsom den eneste Ulempe, for hvilken Skibe ere udsatte. For Hyggeligheden ombord er imidlertid denne Ulempe langt større, end man almindelig forestiller sig. Man tænke sig: Maaneder igjennem knap at kunne staae paa Benene — den evige rullende Bevægelse bliver i Længden formelig opirrende.

Vi begyndte atter at see ud efter „l'Arrière“, men endnu i lang Tid forgjæves. Endelig kom den da, men i hvilken Tilstand! Spor af Havarier i flere Retninger vare tydelige at see, og, da dens Chef, Mr. Gallois, capitaine de frégate, kom ombord, var der ingen Ende paa

hans Beretning om Modgang og Ulykker af enhver Art, for hvilke Skibet havde været udsat. Først var „l'Arriège“ bleven læk og maatte udlosse sin hele Ladning for at reparere. Stadig havde man dernæst maattet kæmpe imod haard Kuling og ondt Veir, og under Falklands-Øerne var man endelig bleven overfalden af en Storm, under hvilken en Braadsø havde sønderslaaet Kobrygs-Finkenetterne, taget Fartøjerne bort midtskibs og skyllet ti Mand overbord. Mandskabet syntes herved at være blevet aldeles demoraliseret; det syntes, som om al Tillid til Officererne ombord var forsvunden; Seil blæste bort; men Folkene negtede at arbeide, saa at man med dragen Sabel havde været nødsaget til at tvinge dem til at gaae tilveirs. For Modvind havde man søgt ned til 70° sydlig Brede, her var man stødt paa Iisbjerge, Kulden var gaaet ned til 6° R., og det var lige ved, at Chefen havde taget den Beslutning at opgive det Hele og at staae tilbage østefter, da et Omslag heldigviis var indtruffet, saa at det efter 89 Dages Reise fra Rio-Janeiro lykkedes at naae Valparaiso. Beskrivelsen af denne Reise ledede Tanken uvilkaarlig tilbage til Lord Anson, da han i forrige Aarhundrede skulde omseile Cap Hoorn for at rette et Angreb imod de spanske Colonier, kun har Mr. Gallois's Beretning om, hvad der var tilstødt ham, ganske sikkert havt en mere poetisk Flugt, end der laa i den engelske Admirals Charakter; ved Beskrivelsen af den Braadsø, der under Falklands-Øerne var styrtet ind over Skibet, og som efter Chefens Mening havde bragt dette i øiensynlig Fare, hed det i Capt. Gallois's Rapport: „Ikke

vidste jeg i hiint Øieblik, om jeg endnu commanderede H. M. Skib l'Arrière.“

Paa et senere Tidspunct fik i det adriatiske Hav Mr. Gallois Commando af en fransk Division, der blokerede Ancona. Overholdelsen af denne Blocade synes at have været ham for besværlig, og istedenfor at blokere fandt han en smuk Dag paa at entre Fæstningen og at tage den i Besiddelse, uagtet ingen Krigserklæring havde fundet Sted. Den franske Regjering satte han derved i den største Forlegenhed. En chevaleresk Aand boede der i ham; men Militair var han saavist ikke, og endnu mindre fandtes der hos ham Spor af Sømandskab, hvilket efter min Formening ikke lidet har bidraget til hans ulykkelige Passage om Cap Hoorn.

Den største Deel af den medbragte Proviant var naturligviis havareret. Den blev udlosset, Tømmermænd og anden Hjælp blev sendt for at paaskynde Transportskibets Udbedring; men, da denne endnu ikke var fuldført, dengang vi kort efter stode Syd paa, blev der tillagt Capt. Gallois udtrykkelig Ordre snarest muligt at følge efter og at støde til Admiralen i Valparaiso. Otte Dage efter vor Ankomst dertil begyndte vi altsaa paany at speide efter „l'Arrière“, men „l'Arrière“ kom ikke. En Maanedstid hengik, og endda saaes Intet til Skibet, hvorimod vi af et nordfra kommende Fartøi hørte, at man havde seet Skibet tilankers ved San Lorenzo, en tildeels ubeboet Ø, der ligger udfor Indløbet til Callao. Dette var aldeles uforklarligt. Atter lang Tid hengik, førend paalidelig Underretning kunde indhentes, og til Forbauselse for os, og

sikkert til endnu større Forbauselse for Admiralen, indløb Efterretning om, at Mr. Gallois havde fanget en Hvalfisk, og at heri maatte søges Anledningen til Transport-skibets lange Udeblivelse.

Hvorvidt denne Begivenhed skyldes egen Foretagelsesaaand, eller om man havde fundet Hvalen død paa Havet, er mig ubekjendt; men vist er det, at Hvalfisken var kommen i Mr. Gallois's Vold. Han troede at skyldes sit Mandskab, meldte han, at gjøre det mest Mulige ud af denne brillante Fangst, og han var derfor med sin Hvalfisk søgt ind til San Lorenzo, hvor Hvalen blev halet paa Land, Spækket afflændset og et formeligt Tran-kogeri indrettet, saa godt som det med forhaandenværende Midler lod sig udføre. Efter Udsmeltningen skulde nu denne Tran sælges, den blev ført til Lima, Klæder bleve kjøbt til Mandskabet for det indvundne Beløb, og hermed meente Mr. Gallois at have gjort sine Sager fortræffelig, medens Admiralen i Valparaiso, Maaneder igjennem, med Utaalmodighed havde maattet vente paa hans Komme.

Til sidst kom da endelig den saalænge ventede „l'Arrière“ i Sigte. Alt som den nærmede sig, viste den sig for os i en heel anden Skikkelse, end da den første Gang stødte til Escadren. „L'Arrière“ var bleven nymalet og skinnende, Mandskabet straaledede i ny, hvid Klæde-drugt, og, da Skibet med tilsatte Bram- og Bovenbram-seil stod ind paa Valparaisos Rhed, var det øiensynligt, at Mr. Gallois havde isinde at forbause os ved Udførelsen af en brilliant Manøvre. Benyttende den lette Brise var

det hans Hensigt at sætte sit yderste Anker i passende Afstand fra Admiralen og derefter at løbe Fortøiningen ud under Seil. Stor Bugt af Kjættingen var halet paa Dækket; thi i de Tider, Ankerkjættingernes Barndom, var man endnu ikke bleven fortrolig med disses Behandling; alle Forberedelser vare trufne, og ved Ankerne stod man klar, lyttende efter Lodhiverne, der endnu stadig sang ud for „20 Favne uden Bund“. Da kom der pludselig en af de Kastevinde fra Bjergene, der om Eftermiddagen ere saa hyppige paa Valparaisos Rhed. Skibet krængede over, i Hast maatte Smaaseilene bjerges, og istedentor at løbe ind med fire Miles Fart begyndte man med eet at nærme sig Ankerpladsen med foruroligende Hurtighed. Der kom Uro i Blodet: „Lad falde Ankeret!“ commanderede Chefen. „Lodhiverne varskoe endnu 20 Favne uden Bund“, indvendte Næstcommanderende fra Bakken. „Lad falde Ankeret!“ gjentog Chefen utaalmodig, og Ankret faldt. Skibet blev imidlertid ved at løbe. „Men hvorfor stoppe vi ikke op for Ankret?“ lød det efter et Øieblik fra Chefen, der begyndte at blive ængstelig. „Kjættingen er forlængst sprungen“, lød Næstcommanderendes Svar, „og den har endda ikke taget saa lidt af Bedingen med sig.“ Ankret var gaaet i Bund paa 40 til 50 Favne Vand, Alt var gaaet istykker, og istedenfor den paatænkte Pragt-Manøvre gik „l'Arrière“ lige ombord i Admiralsens Fregat, borttog vor Klyverbom og maatte ankre i største Uorden indenfor os. —

Faa Dage efter stode vi paany ad Lima til, og „l'Arrière“ blev afsendt til Frankrig. Capitain Gallois er

ikke blandt de mindst mærkelige Personligheder, med hvilke jeg i den Tid kom i Berøring, og hvad hans Hvalfisk angaaer, da viste det sig senere, at Hvalen kom til at udøve en ikke ringe Indflydelse, ikke alene paa Admiralens, men paa det franske Flags Stilling i Sydhavet ved den Tid, som her er Gjenstand for Omtale.

Audients hos Bolivar.

I de Aaringer, jeg tilbragte i det Stille Hav, var Krigen imod Spanien i fuld Gang. Chili havde nylig tilføgt sig Uafhængighed, Peru havde reist sig, og med en Armee paa 12 til 15,000 Mand kom Don Simon Bolivar i 1824 Peruvianerne tilhjælp, efterat først Columbiens Uafhængighed kunde antages at være sikkert. Moderlandet var ikke mere det gamle Spanien; det var sønderslidt af indre Uroligheder, og Colonierne maatte overlades til deres egen Skjæbne. Kampen i Peru var længe tvivlsom; men endelig vandt Independenterne det afgjørende Slag ved Ayacucho, den spanske Vicekonge toges tilfange efter en tapper Modstand, og hermed maatte Peru ansees som tabt for den spanske Krone. Levningerne af den spanske Hær trak sig tilbage til Callao, den indsluttede sig i Fæstningen, og her forsvarede General Rodil sig med en Udholdenhed, der kaster et sidste lysende Skjær over Spaniernes Bedrifter

paa det amerikanske Fastland. Da Callao faldt, var imidlertid Alt forbi: for stedse havde Spanien tabt disse rige og vidtstrakte Colonier.

Da Fregatten „Marie Therèse“ dennegang ankom til Churillos, havde Don Simon holdt sit Indtog i Lima, hvor han blev hilset som Fædrelandets Befrier. Officielt blev der tillagt ham Titel af Libertador, og han stod nu foran Callao med sine Tropper og ledede Angrebet imod denne Fæstning. Det er naturligt, at Admiralen maatte hilse paa Columbiens Præsident, og kort efter vor Ankomst blev en Dag berammet, da det officielle Besøg skulde finde Sted.

En høist liberal Aand var herskende blandt Medlemmerne af Fregattens Messe. Med Beundring saae Officererne op til Bolivar, der havde grundlagt sit Fædrelands Frihed, og Sammenligningen med Washington, der hyppig blev discuteret, faldt somoftest ud til Bolivars Fordeel. Imod denne Anskuelse ivrede Commissairen med stor Styrke. „Jeg kan ikke indrømme Bolivar Forrangen“, sagde han, „om jeg end anerkjender Bolivar at være Washingtons Samtidige.“ Udtrykket „contemporain“ blev herefter et Stikord i Messen og var os ofte til stor Morskab.

Medens vi fortabte os i Beundring over Amerikas Helt, er det vist, at Bolivar med kun liden Velvillie saae det franske Admiralsflag vaie paa Churillos's Rhed i saa kort Afstand fra den af ham beleirede Fæstning. Øiemedet med Hertugen af Angoulèmes nylig afsluttede Felttog i Spanien havde jo været at befæste den spanske Throne og at underkue de liberale Bevægelser i dette Land; hvor

rimeligt var det da ikke at antage, at Rodil af os maatte kunne vente Understøttelse, og at vi af al Magt vilde bestræbe os for at styrke hans Stilling. Hertil kom endnu Mr. Gallois's Hvalfisk. Kunde man tænke sig, at Tran-kogeri alene i henved et Par Maaneder skulde have bragt en fransk Orlogsmænd til at søge Ankerplads ved San Lorenzo, saagodtsom umiddelbart i Callaos Nærhed. Andre Øiemed maatte ganske naturlig antages at ligge til Grund herfor, og det Rimeligste var da, at „l'Arrière“ under sit Ophold havde havt det Hverv fra Søsiden at forsyne Callao med Proviant, hvorved Fæstningen vilde blive istand til at forlænge sit Forsvar. Disse og lignende Betragtninger gjorde, at man saae os med onde Øine, og det var under Indtrykket af denne Stemning, at den officielle Visit hos Don Simon skulde gaae for sig.

Overeensstemmende med fransk Opfattelse og med egen Tilbøielighed var det Admiralens Ønske at give dette Besøg en vis éclat; Skibschef, Adjutanter og flere af Fregattens Officerer bleve altsaa udseete til at danne et talrigt Følge, og med Glæde modtog jeg Admiralens Tilbud om at udgjøre en Deel af dette. I fuld Pragt, Admiralen i Spidsen, stege vi tilhest den berammede Dags Morgen, og efter et Par Timers Ridt ad de støvede Veie indtraf vi i Santa Magdalena, Libertadores Hovedquarteer. Vi bleve førte ind i en Modtagelsessalon, høist tarvelig møbleret. Med megen tilsyneladende Venlighed modtoges Admiralen af Don Simon, som med ham tog Plads i en Sofa, medens vi Andre fik anvist Stole, der vare stillede i en Halvkreds, saa at ethvert Ord kunde høres, der blev vexlet imellem Don Simon og vor Commanderende.

Bolivar var iført en blaa Uniform med noget Guldbroderi. Udenpaa snevre Pantalons bar han et Par mægtige Støvler, der naaede ham heelt op over Knæene, og tydelig saae man paa ham, at den militaire Retning var den fremherskende. Han var af middelmaadig Høide, meget mager og temmelig spinkel af Legemsbygning. Det store, sorte Mundskjæg, der ligesom hans rigelige Haarvæxt begyndte at blive isprængt med Graat, gav ham et martialske Udseende, der stod i skærende Modsætning til hans svage Stemme og hans uanseelige Figur. Det indfaldne Ansigt, mørkt og forbrændt af Solen, vidnede om de Strabadser, han havde undergaaet, medens den høie Pande og det Alvorlige i hans Væsen indgød Ærefrygt og bragte En til uvilkaarlig at bøie sig for ham, uagtet hans Fremtræden hverken havde noget Anmassende eller Bydende ved sig. Man — eller idetmindste jeg — saae i ham den store Mand, og i enhver Henseende opfyldte han de Forventninger, som jeg, efter mangehaande Beskrivelser, havde gjort mig om ham.

Admiral Rosamel var en fuldstændig Modsætning til Don Simon. Han var en smuk Mand i Ordets almindelige Betydning, stor og kraftig, rødmusset, smilende og fuld af Higen efter at gjøre sin Person gjældende. Med høie Ideer om sig selv vare hans Evner ikke destomindre som tidligere udtalt ikkun ringe, og det var forgjæves, at han ved Overholdelse af Former og ved imponerende Optræden søgte at dække sin Ubetydelighed i aandelig Henseende.

Imellem disse to Mænd blev nu i Sofaen indledet en

Samtale, der først drejede sig om de i Peru bosatte Franskmænd, samt om det franske Hofs Neutralitet ligeoverfor den Frihedsbevægelse, der gjorde sig gjældende i Sydamerika. Bolivar talte Fransk med Lethed, saa at Sproget ikke lagde nogensomhelst Hindring iveien. Derefter ledede Bolivar Samtalen hen paa Napoleon, et Emne, der ved de Tider var en kilden Sag for en fransk Admiral at behandle. Bolivar meente, at de Engelske havde lidt et stort Tab ved Napoleons Død, da den Omstændighed, at han var i dette Lands Magt, var tilstrækkelig til at holde hele Europa i Tømme. Han efterlader sig store Minder, sagde Libertadoren, og han var vis paa, at alle Franskmænd tilbade ham i deres Hjerter. Det var synligt, at Admiralen blev mere og mere ømfindtlig ved den Vending, som Don Simon havde givet Samtalen. Med Salvelse, beregnet paa at gjøre Indtryk paa de mange tilstedeværende Vidner, forsikrede han, at enhver Franskmand nærrede uskrømtet Kjærlighed og Hengivenhed for Ludvig den 18de og det Bourbonske Dynasti. „Da er jeg dog vis paa“, meente Bolivar, idet et halv onskabsfuldt Smil gik over hans Ansigt, „at, dersom Hertugen af Reichstadt i dette Øieblik viste sig i Frankrig, vilde hele Nationen juble og samle sig som een Mand om den store Keisers Søn.“ Mere og mere steg Blodet Admiralen til Hovedet. Afbryde Samtalen og derved stille sig i fjendtligt Forhold til Præsidenten turde han ikke; han sad som paa Gløder og mumlede nogle Ord om Loyalitet, om Elskelighed hos Frankrigs Souverain og deslige. Det var imidlertid, som om Ordene skulde kvæle ham, rød

var han, som om Hovedet skulde sprænges, og, da Bolivar endnu ved et Par Yttringer havde bragt Admiralen til end yderligere at tabe Besindelsen, bad han denne om at forestille ham de tilstedeværende Officerer. Chefen var naturligviis den Første i Rækken. Man skulde have troet, at denne Gjerning vilde være en Lettelse for Admiralen; men han var saa betagen, at al Besindelse var borte. „Det er Mr. Ra—“, stammede han, „nei, Mr. Ro—“ — i sin Forvirring havde han glemt sin Skibschefs Navn. Nu var det Chefen, hvem Blodet foer til Hovedet: man saae, hvor Arrigheden kom over ham, og indigneret nævnte han sig som Mr. Bazoche, commandant la frégate de S. M. la Marie Thérèse. Bolivar gav ham Haanden, sagde ham nogle venlige Ord, og det gik derpaa til den Næste i Rækken, Mr. Cazy, Admirals første Adjutant. Eiheller dennes Navn var Admiralen istand til at gjøre Rede for, Cazy maatte nævne sig selv, og, da det nu var gaaet saa galt, forestillede Admiralen os Øvrige en bloc som tjenstgjørende Officerer ombord i Fregatten. Det forekom mig, at et særegent Træk atter gik over Don Simons alvorlige Ansigt. Med udsøgt Venlighed begav han sig hen til enhver af de tilstedeværende Officerer for at spørge os om vort Navn og om vor Stilling ombord. Paa Navnene især syntes han at lægge Vægt, og til enhver af os henvendte han nogle velvillige Yttringer, der endmere fremhævede vor Admirals aandelige Ubehjælpomhed. Som klædt i dansk Stads-mundering, altsaa noget afvigende fra de andre Officerer, forespurgte han sig om Grunden hertil, og, da han erfoer,

at jeg tilhørte den danske Marine, gav dette Anledning til, at han henvendte til mig nogle høist smigrende Ord om mit Fædreland. Han tog os Alle i Haanden, og efter henved en Times Forløb var Audientsen tilende. Aldrig har jeg seet den overlegne Aands Magt træde skarpere frem end under dette Møde.

Fest hos el Senior Reglos for el Libertador.

Naturligviis blev der i Lima ved denne Tid givet Fester af enhver Art til Ære for Don Simon, Landets Befrier. Flere af disse Fester, blandt andre hos en Hr. Reglos, rig Kjøbmand fra Buenos Ayres, var jeg saa heldig at bivaane. Den Luxus, som jeg ved slige Leiligheder forefandt, var mig paafaldende, og navnlig erindrer jeg, at, da Soupéen hos Hr. Reglos var anrettet, og Dørene til Spisesalen bleve aabnede, overraskedes jeg ved at see det lange Bord, bugnende under Vægten af kostbare Sølvsager, istedenfor Borddug, at være dækket med skarlagenrødt Klæde. Indtrykket var glimrende. Opdækningen vakte ikke alene min, men Alles Beundring.

Det er en Selvfølge, at jeg hilste paa Don Simon, men lige saa naturligt er det, at jeg kun efter tilfældig Meddelelse er bleven i Stand til at gjengive en Samtale, som samme Aften — April 1825 — fandt Sted imellem ham og en høitstaaende Officeer, hvilken Samtales Indhold

jeg dengang, som historisk mærkelig, fandt mig tilskyndet til at nedskrive. Efterat Libertadoren først temmelig udførlig havde omtalt Amerikas Anliggender for denne Officeer, vedblev han, idet han gik over til at omtale sine Fremtidsplaner: „Imorgen reiser jeg herfra for at „gjøre mig bekendt med den sydlige Deel af Peru; der- „efter gaaer jeg til Potosi, hvor jeg haaber at ville være i „Stand til at dæmpe de der herskende Uroligheder. Om- „trent i Juli Maaned vil jeg altsaa være her tilbage, og, „hvor kjæk en Mand Rodil end er, vil han ikke kunne „holde sig i Callao synderlig længer som Følge af Mangel „paa Levnetsmidler. Jeg haaber altsaa, at man snart vil „kunne faae Ende paa denne ødelæggende Krig, og at „Amerikas Frihed og Uafhængighed da vil være grundlagt „for stedse. Dette er mine Ønskers Maal. Naar dette er „opnaaet, trækker jeg mig tilbage fra den Skueplads, paa „hvilken jeg hidtil har virket, og er det da mit Ønske „at kunne tilbringe Resten af mine Dage i Paris.“

Bolivar var dengang paa Højdepunctet af sin Storhed. Han havde reist Forsvarsbanneret i sit Land, og under hans Ledelse var det lykkedes at afkaste det trykkende og forhadte spanske Aag. Han var Republikken Columbiens Præsident, Perus Befrier, og Alt bøiede sig for hans overlegne Aand og Dygtighed. I een Retning viste det sig imidlertid, at han havde været for sangvinsk; i 16 Maaneder forsvarede Rodil sig heltmodig i sin Fæstning, bestandig haabende paa Undsætning fra det sygnende Fædreland. Callao blev efterhaanden, efterat saavel Veracruz som St. Juan de Ulloa vare faldne, den sidste Rest af Spaniens Storhed og Magt paa det amerikanske Fast-

land, og med det spanske Flag paa Callaos Taarne svandt Resultaterne af Cortez' og Pizarro's eventyrlige Heltebedrifter.

Otte Aar senere var jeg i St. Thomas som Næstcommanderende ombord i Briggen „Allart“. En Dag kom jeg ind i et af St. Thomas' store Vareoplag for at tale med Eierne, Mr. Thompson. Denne var netop beskjæftiget med nogle Kunder, og ved at see mig om i Magasinet faldt mine Øine paa en Bunke Tallerkener, prydede i Midten med et Billed, omkring hvilket der stod: „Governor-General Peter von Scholten“. Jeg betragtede Portraitet, da Mr. Thompson kom til, og yttrede min Forundring over den ringe Lighed, som fandtes imellem dette og Originalen. Mr. Thompson maatte indrømme, at Ligheden ikke var stor. „Men aldrig“, bemærkede jeg, „har General Scholten „havt den store sorte Knevelsbart, eiheller den rige, sorte „Haarvæxt, som man her har givet ham“. „Atter uheldigt“, „tilstod Mr. Thompson; „og den blaa Mundering med Guldbroderi“, udbrød jeg videre, „men ingensinde har jo General Scholten havt nogen saadan.“ I al Fortrolighed meddelte Mr. Thompson mig nu, at Billedet oprindeligt var et Portrait af Don Simon Bolivar ved den Tid, da han var paa sin Lykkes Tinde. „Han er nu gaaet af Mode,“ „fortsatte han, „og Tallerkenerne fandt ikke mere nogen Af-sætning; jeg fandt da paa at lade anbringe Omskriften:

„Governor-General Peter von Scholten, og de gaae nu af
„som varmt Brød; Negerne ville alle kjøbe dem og glæde
„sig ved at komme i Besiddelse af et Billed af „Massa
„Peter“, deres kjære General-Gouverneur.“

Tiderne ere omskiftelige!

Sælhundejagt.

En af Fregattens Officerer var bleven afsendt paa en Baade-Expedition til en Ø, beliggende temmelig langt fra Skibet. Paa Tilbageveien kom han forbi en Klippe, høi og steil, men hvis ene Side dannede en jævn Skraa-plan, der strakte sig lige ned til Søen. Paa denne glatte Flade havde leiret sig Sælhunde i utallig Mængde. Klippen lod til at have været Tilflugtssted for disse Dyr i Aarhundreder; de soled sig i al Rolighed og lode sig næppe engang forstyrre af det tæt forbiroende Fartøi.

Ved Tilbagekomsten ombord blev denne Klippe naturligviis Gjenstand for Omtale. Vel var Klippen nogle Miil borte, men Fristelsen var ikke til at modstaae, og endeel af Fregattens Officerer besluttede at tage derhen den paafølgende Dag for at skyde Sælhunde.

Man henvendte sig til Chefen om Fartøi; naturligviis var Intet herfor iveien. Da man meddeelte ham, hvad den hjemvendte Officeer havde berettet, samt Hensigten

med vor paatænkte Udflugt, blev han henrykt. Det vilde blive storartet, meente han, Ideen var ypperlig, og D'Hrr. Officerer vilde da vel ikke have noget imod, at han selv deeltog i Jagtpartiet.

Det Hele antog nu strax et mere storslaet Præg. Officeren, der havde fortalt om Sælhundenes Tilstedeværelse, maatte personlig afgive Beretning til Capitain Bazoche om, hvorledes Forholdene vare; eet Fartøi, meente Chefen, vilde ikke være tilstrækkeligt; med to eller tre vilde man kunne love sig et langt større Udbytte; Officererne, foreslog han, burde være forsynede med Geværer, Folkene derimod skulde bevæbnes med Baads-hager, men dog fremfor Alt med Knipler; thi man havde sagt ham, at den bedste Maade, paa hvilken man kunde nedslaae Sælhunde, var ved at give dem et Kølleslag over Næsen. Tømmermændene bleve altsaa satte igang med at forfærdige Knipler, Ordre til Fartøierne bleve givne, og i stor Stil blev Alt forberedt til den omfattende Plans Iværksættelse.

Samtalen om Aftenen gik i naturhistorisk Retning; den dreiede sig om Robbefangst, om Sælhunde, samt om hvormange af disse man kunde antage, at der den næste Dag vilde falde i vor Vold. Chefen havde vidtgaaende Planer angaaende Skindene, dog endnu større Forventning nærede han med Hensyn til, hvad der vilde kunne udbringes af Spækket. Vel vilde det være forbundet med endel Uleilighed at udsmelte Trannen, men Gallois, hvis Expedition han forøvrigt ikke gik ind paa at omtale, havde jo udført et langt mere omfattende Foretagende i den Retning. Stort Udbytte vilde ganske sikkert kunne indvindes, og

muligt endog, at man ved Trannens Realisation vilde kunne anskaffe til hver Mand af Besætningen et Par hvide Lærreds Buxer.

Næste Morgen kom, og Forventningerne vare paa ingen Maade formindskede. Klokken 5 laae tre Fartøier beredte; Alt var i Orden; nødvendig Proviant var ombord, og rigelig vare Fartøierne forsynede med de befalede Angrebsvaaben. Man satte fra Borde, og, da vi henad Formiddagen naaede Klippen, blev denne nøiagtig recognosceret. Sælhundene laae der, rolig og trygt, vistnok i Tusindviis. Skraaplanen, paa hvilken de vare leirede, havde Form af en Trekant, med Basis lige nede ved Havet. Paa den slimede Flade laae Dyrene sammenpakkede, det syntes endog som i Lag ovenpaa hinanden, og Alt viste sig saaledes at være i høieste Grad tilfredsstillende paa en forfærdelig Stank nær, naar man fra den læ Side nærmede sig Klippen. Baadene bleve samlede, der blev holdt Raad, og efter Chefens Anviisning blev nu en systematisk Plan lagt, angaaende hvorledes Angrebet skulde gaae for sig.

Det bestemtes, at man skulde lande paa begge Sider af Klippen, noget bagved den Skraaning, paa hvilken Sælhundene vare leirede. Man skulde kravle op, Office-erne i Spidsen, indtil man var naaet op til henad Klippens halve Høide. Naar dette var skeet, skulde man paa givet Signal trænge ind i lige Linie fra begge Sider og saaledes afskære den hele Trekant af de øverst liggende Sælhunde; Blodbadet skulde her begynde, men man skulde ikke rette noget særligt Angreb imod Sælhundene nedenfor den angivne Linie, hvorimod den hele Masse ovenfor

denne skulde angribes med Kraft, og, da Dyrene vilde være fuldstændig afskaarne, maatte de ufeilbarlig alle blive vort Bytte.

Man skred til Værket. Mandskabet var mulig endnu mere kamplystent end Officererne, og efter endeel Vanskelighed ved at finde en Landingsplads under den temmelig stærke Dønning, som altid findes paa disse Kyster, kom man endelig iland, dog meget længer fjærnet fra champ de bataille, end man oprindelig havde tænkt sig. Iland kom man imidlertid, og nu begyndte Klavringen op ad den ujævne Klippe. Næppe noget Ord blev vexlet; med spændt Opmærksomhed lyttede man efter enhver Lyd, der kunde tyde paa Bevægelse blandt Sælhunde-Massen, og næsten var det lykkedes os at naae vort Maal, da der med eet hørtes en Buldren, blandet med Skrigen og Raaben af Mennesker, som vare disse stedte i Livsfare. Skyndsomst søgte vi naturligviis hen til Plateauet og kom her netop tidsnok til at see de sidste Sælhunde rulle sig ud i Vandet. Plateauet var tomt, Sælhundene vare borte, hvorimod der nede i Vandet saaes flere af vore Folk, der øiensynlig vare i Fare for at drukne. At svømme er en temmelig sjelden Færdighed hos franske Mandskaber, der ofte recruterer heelt inde i Landet, og noget ganske Andet blev der for os at tænke paa end at skyde Sælhunde. Matroser og Sælhunde vare dertil saaledes blandede imellem hverandre udenfor Klippen, at man vel maatte have vogtet sig for at løsne noget Skud, og fra vort ophøiede Standpunct saae vi med Spænding Fartøjerne ile de Forulykkede tilhjælp, der hverken lode

det mangle paa Raaben eller paa Skrig i den Nød, hvori de vare stedte.

Heldigviis lykkedes det at faae dem Alle fiskede op, og, efterat det hele Selskab atter var kommet i Fartøjerne, og det første Indtryk af Skuffelse nogenledes havde sat sig, begyndte man efterhaanden at søge at komme til Klarhed om, hvorledes det egentlig kunde være gaaet til, at de efterstræbte Sælhunde, der ved vor Nærmelse syntes at være saa trygge, som om de paa deres Leie skulde sove til Dommedag, saa pludselig vare blevne opskræmmede og istedenfor at blive vort Bytte, tværtimod nær havde taget Livet af deres Angribere.

Det viste sig da, at det bageste Mandskab i Colonnen, altsom vi møisommeligen kravlede op ad Klippen, ikke havde været istand til at tæmme sin Utaalmodighed. Istedenfor at oppebie det aftalte Signal, da den samlede Manøvre skulde gaae for sig, vare Folkene i deres blinde Iver blevne forledede til fra den ene Side at gjøre et Indhug i Sælhunde-Massen. I fuld Tro til, at det vilde være en let Sag at gjøre det af med Dyrene, vare de stormede ind blandt disse; men her vare de komne ind paa et saa glat og slibrigt Terrain, at de under deres Anstrengelser med Baadshager og Køller havde mistet Fodfæste. De nærmeste Dyr havde imidlertid mærket, at der var Fare paa færde, en særegen Lyd, som en Slags Grynten eller Gjøen, havde gjenlydt over hele Klippen, og i et Nu begyndte den hele Masse, ligefra Toppen og nedefter, at sætte sig i en rullende Bevægelse. Folkene vare tumlede overende, med Sælhunde over sig og med Sælhunde under sig vare de

blevne rullede afsted, indtil de plumpede i Vandet, og, da vi naaede Plateauet, var Alt forsvundet. Kun i Havet, lige nedenfor Klippen, var der endnu en Rest af Sælhunde at see; ogsaa disse forsvandt, og hermed var Sælhundejagten tilende. Ikke en eneste Sælhund blev Dagens Udbytte.

At de Iltre blandt Mandskabet, hvem denne haarde Skuffelse maatte tilskrives, nær selv havde tilsat Livet, maa Chefen have anseet for tilstrækkelig Straf og som praktisk Advarsel om, ikke for Fremtiden at fravige en given Ordre. Vist er det, at intet ondt Ord blev rettet imod dem. Ned ad Klippen vare de blevne rullede i Dynd og Sliim, og i den Grad vare deres Klæder blevne gjennemtrængte, at end ikke det derpaa følgende Bad var istand til at frigjøre dem for den Stank, der klæbede ved dem. Der maatte endnu en extra Spuling til, før man kunde komme dem nær.

Mr. Bazoche var forstemt, da han kom ombord; han har vistnok tænkt paa det gamle Ordsprog, at man ikke bør sælge Bjørnens Skind, før man har fældet Dyret.

Besøg i Danmark.

I December 1825 forlod Fregatten „Marie-Thérèse“ Valparaiso, og efter 53 Dages Reise ankrede vi paa Rio-Janeiros Rhed. Her forblev Fregatten til Ankers i flere Maaneder, og, da det lod sig forudsee, at denne Stilleliggen endnu vilde vedvare i lang Tid, opnaaede jeg Admiralens Tilladelse til med Briggen „Alacrity“, der overførte en fransk Diplomat til Frankrig, at vende tilbage til Europa.

I October 1826, altsaa netop tre Aar efterat jeg havde forladt Danmark, ankom vi til Rochefort.

Efter et kort Ophold i Bordeaux begav jeg mig til Paris, og, da det alt forlængst havde været mit Ønske at aflægge et Besøg i Fædrelandet, var jeg saa heldig ved Velynderes Medvirkning at opnaae Tilsagn om, at jeg ved min Tilbagekomst atter kunde gjøre mig Haab om at blive gjenoptagen til Tjeneste ombord i franske Skibe.

Midt i December, efter en anstrengende Landrejse,

under hvilken jeg blandt Andet med den almindelige Postbefordring tilbragte 35 Timer paa Veien fra Altona til Kiel, ankom jeg til Kjøbenhavn, og stor var min Glæde ved efter saa lang Tids Forløb paany at betræde dansk Grund og atter befinde mig blandt Slægt og Venner.

I Begyndelsen at Mai 1827 afgik Orlogsbriggen „St. Jan“ til Vestindien. Briggen havde Ordre til at anløbe Falmouth for derfra at overføre Øernes Generalgouverneur — Gen. Scholten — til St. Croix, og, da der saaledes tilbød sig en gunstig Leilighed for mig til at gjøre mig bekendt med de engelske Havne langs Canalen, opnaaede jeg Admiralitetets Tilladelse til som Passageer at afgaae med Briggen til England.

Begyndelsen af dette Togt var i en særlig Grad uheldig. Faa Timer efterat vi havde forladt Kjøbenhavn, blev Chefen, Capt. Schultz, syg og maatte indlægges paa Hospitalet ved Ankomsten til Helsingør. Capt. Thomsen blev beordret til at overtage Commandoen i hans Sted; men næppe vare vi komne Sundet ud, før Briggens Næstcommanderende, Lieutn. Bille, blev saa stærkt angreben af Rosen i Ansigtet, at han i længere Tid maatte forblive indespærret i sit Lukaf. Ogsaa Briggens yngste Officeer, Lieutn. C. Krieger, blev syg, saa at mit Tilbud om at dele Tjeneste med den eneste tiloversblevne Officeer af Briggens Besætning blev modtaget med Paa-skjønnelse.

Efter en lang og kjedelig Fart over Nordsøen naaede vi Portsmouth, hvorfra Depecher fra Udenrigsministeriet skulde afsendes til London. Opholdet blev kun kort, men var nær blevet skjæbnesvangert, da Lødsen under Udseilingen satte os paa Grund under høist mislige Omstændigheder. Det blæste en torebet Mærseilskuling, og i tre Qvarkeer huggede Briggen saa voldsomt imod Grunden, at der var overhængende Fare for, at Reparation i Dok og deraf følgende Forhaling af Reisen vilde blive nødvendig. Briggen holdt imidlertid, og det stigende Vande bragte os atter flot, hvorefter vi et Par Dage senere ankrede ved Falmouth. Her tog jeg Passage i et Dampskib, der anløb Dartmouth, tilbragte nogle Dage i Plymouth, besøgte Weymouth og Portsmouth, hvorfra jeg med en fransk Æggehandler, eller vel snarere et Smuglerfartøj, gik over Canalen til Cherbourg. — Over Havre og Rouen gik Rejsen derfra videre til Paris.

Under mit Ophold i Danmark var det lykkedes mig ved General Bülows Indflydelse at opnaae Premierlieutenants-Charakter. Ved Ankomsten til Paris gik mine Bestræbelser ud paa at bringe det franske Marineministerium til at godkjende denne Forfremmelse, og blandt dem, til hvem jeg henvendte mig i denne Anledning, var ogsaa Admiral Missiessy, tidligere Høistcommanderende over Flaaden ved Antwerpen, og hvis Commando min Fader altsaa i flere Aar havde været underlagt. Admiralen var i høieste Grad forekommende imod mig; med stor Redebonhed lovede han at skulle tage sig af Sagen og tilføiede under Samtalens Løb, at han ikke skulde undlade ligeoverfor Ministeren at fremhæve min Tjeneste i sin Tid

paa Scheldeflaaden. Den velmenende Admiral gjorde sig næppe Rede for, at dennne Tjeneste indskrænkede sig til, at jeg i nogle Maaneder som sex Aars Purk havde opholdt mig hos min Fader ombord i hans Flagskib Linieskibet „Pultusk“, førend min Fader satte mig i Huset hos en Søster af sig inde i Vogeserne.

Naturligviis er det mig ubekjendt, hvorvidt den ovenberørte Tjeneste lagde nogen afgjørende Lod i Vægtskaalen til min Fordeel; men vist er det, at jeg faa Dage efter modtog Ordre at begive mig til Toulon, for der som lieutenant de vaisseau at tiltræde Tjeneste ombord i et af de Orlogsskibe, som ved den Tid vare under Udrustning for at afgaae til Levanten.

23 Aar gammel fandt jeg mig altsaa betroet Commando som Qvarteerchef i et Linieskib og blev samtidig dermed stillet lige i Grad med Capitain i Hæren, ifølge de for den franske Krigstjeneste gjældende Love.

Belært af tidligere Erfaring forespurgte jeg mig i Marineministeriet om det Tidspunct, da de anførte Skibe kunde antages at ville afgaae til deres Bestemmelse. Man svarede, at det hermed havde temmelig lange Udsigter, og at der i ethvert Tilfælde ikke var Anledning for mig til at paaskynde min Reise. Jeg gav mig altsaa god Tid, reiste til Montpellier for at besøge en Kammerat fra „Marie-Thérèse“, besøgte senereidit storartede Marked i Beaucaire, hvis Betydning i vore Dage vistnok betydelig er af-tagen, og ankom om Morgenen den 30te Juli til Toulon, hvor jeg naturligviis strax meldte mig til vedkommende Øvrighed — le Major-Général. Modtagelsen fra dennes Side var imidlertid langt fra at være venlig. Der var

ankommen telegraphisk Ordre fra Paris, meddeelte han mig, til at paaskynde Skibenes Udrustning til Levanten og snarest muligt at afsende dem til deres Bestemmelse; man havde alt i længere Tid ventet mig, „og, var De ikke ankommen nu“, fortsatte han, „vilde en anden Offi- ceer være bleven commanderet til at træde i Deres Sted. — Naar vil De være istand til at tiltræde Tjeneste ombord“? — „Om to Timer“ — svarede jeg, og en Time efter modtog jeg Ordre til i Henhold til Bestemmelse fra Marineministeriet som lieutenant de vaisseau at træde til Tjeneste ombord i 74 Kanonskibet „Scipio“, der laa seilklart paa Rheden. — Inden Middag havde jeg meldt mig til Tjeneste i Skibet, og den paafølgende Dag, 31te Juli 1827, afgik vi til de græske Farvande.

Linieskibet „Scipio“.

Linieskibet „Scipio“ blev commanderet af Mr. le Baron Milius, capitaine de vaisseau. Denne Officer havde en kun lidet tiltalende Fortid. Under det første Keiserdømme havde han været Chef for Fregatten „Didon“, der efter en ubetydelig Fegtning blev erobret af en engelsk Fregat, som det hed sig, fordi Misfornøielsen ombord var saa stor, at Mandskabet foretrak at komme i et engelsk Fangeskib, fremfor at blive under Baron Milius' Commando. „Didon“ løsnede kun faa Skud; istedenfor at ansætte Kuglerne for Kanonerne, kastede Laderne dem overbord, og hverken med Trusler eller med Bønner var Mandskabet at formaae til at gjøre Modstand. Milius blev senere udvexlet, kom til Paris og fremstillede sig ved en almindelig Audiens i Tuilerierne. Han var stor, af et imponerende Ydre og tiltrak sig Keiserens Opmærksomhed. Da Keiseren paa Forespørgsel erfoer, at det var Capt. Milius, gik han hen til ham med de Ord: „Det er

dristigt af Dem at fremstille Dem her for mig: De har overgivet en af mine smukkeste Fregatter; forføi Dem bort og viis Dem ikke mere for mine Øine!“ Faa Dage efter havde han sin Afsked. Activitet og Dygtighed kunde imidlertid ikke frakjendes Baron Milius. Man havde disse Egenskaber behov, og Milius blev senere ansat i den italienske Marine, hvor han som Værftchef i Venedig saa at sige skabte den stærke Flaadeafdeling i det adriatiske Hav, som forefandtes ved Keiserdømmets Fald.

Mr. Milius besad mange af de Egenskaber, der danne en udmærket Mand; kun var han aldeles blottet for den Gave at behandle Undergivne. I sit Fag stod han tilbage for Faa, kun var han Sømand paa anden Maade, end dette opfattedes af den yngre Generation; han hang ved gamle Skikke og Sædvaner med en forunderlig Haardnakkenhed, lod haant om ethvert Fremskridt, der var blevet gjort i de sidste femten eller tyve Aar, siden han sidst var tilsøes, og saae som Følge heraf ned med Ringeagt paa alle Officerer fra en nyere Tid, paa hvilken Foragt han saavist ikke ved nogen Leilighed lagde Dølgemaal. Saarende ved enhver Leilighed saavel i Mine som i Adfærd, bestandig misfornøiet, heftig, opfærende, rastløs, jog han Officerer og Mandskab fra et Arbeide til et andet, uden System, alene tilskyndet af Øieblikkets Indskydelse, og i sin blinde Iver lykkedes det ham saa aldeles at desorganisere og demoralisere det ombordværende Mandskab, at dette tilsidst, efterat jeg havde forladt Skibet, bragtes til Oprør, og at 37 Mand af Besætningen ved Krigsret bleve dømt til haarde eller infamerende Straffe.

Saaledes var Mr. Milius. Ved hans Side stod som Næstcommanderende Mr. Durbec, capitaine de frégate, Provençaler, der talte Ondt til Chefen om Officererne og ligeoverfor Officererne gav sit onde Lune Luft angaaende Chefens Befalinger. Dette kunde naturligviis ikke bidrage til at bringe større Fordragelighed tilveie, og „Scipio“ vilde have været et Helvede, dersom Livet i Officeersmessen ikke havde dannet en Modsætning til al den Ufred og Misfornøielse, der gjorde sig gjældende udenfor dens Kreds. Et Aar var jeg ombord i „Scipio“; dets Togt var lærerigt, dog mest i negativ Retning ved at vise, hvorledes Tingene ikke skulde være — behageligt blev det aldrig.

Omborddragning.

Efterat den forenede fransk-engelsk-russiske Escadre, 11 Linieskibe og endeel Fregatter stærk, en Tidlang havde krydset udenfor Navarino, i hvilken Havn den tyrkisk-ægyptiske Flaade havde samlet sig, stod Admiral Rigny med underhavende Skibe i September 1827 øst-efter. Styrken, der var ham underlagt, bestod af fire Linieskibe: „Breslau“, „Trident“, „Provence“ og „Scipio“, Fregatten „Syrène“, hvorombord Admiralen havde sit Flag, tre andre Fregatter samt endeel mindre Fartøier. Den 30te September om Aftenen vare vi komne op under Cerigo, Vinden var skral, og til Escadren blev gjort Signal til at gjøre sit Bedste for at krydse østefter i det snevre Farvand imellem Øen Cerigo og Servi. Jeg havde Første-Vagt. Det var just ikke nogen let Sag under Krydsningen at undgaae Escadrens andre Skibe, naar disse over den modsatte Boug kom staaende ind

imod os. Der var fra Tid til anden Anledning, som Franskmanden siger, „de faire des cheveux gris“; men efterat den combinerede Flaade i August og September havde ligget samlet og sammenpakket udfor Navarino, vare vi efterhaanden blevne vante til at gaae fri af hinanden under vanskelige Omstændigheder, og med en smuk Brise af OSO. fortsattes Krydningen Natten igjennem.

Afløst fra min Vagt var jeg ved Midnat kommen tilkois, da jeg omtrent Kl. 2 blev vakt ved et forfærdeligt Stød. Min første Tanke var, at man havde løbet Skibet paa Land. I største Skynding kommer jeg op paa Dækket og skimter da lige for Agtertrappen en umaadelig stor, mørk Masse, der under forfærdelig Bragen og Larmen borttager Alt, hvormed den kommer i Berørelse, knuser Røster, Udenbords-Varerundholter, og Jolleboms-Fartøier, vælter Skandsekanoner, efterladende, hvad jeg senere fandt at være en Botelur, stikkende ind igjennem en af Kanonportene, altsom den langsomt og majestætisk sækker agterud. Forstyrrelsen paa Dækket var næppe til at beskrive, Alle skrege og raabte i Munden paa hverandre, man troede, at Skibet skulde synke, og, da der ikke gaves nogen ordentlig Commando i Skibet, løb man om imellem hinanden uden Maal eller Øiemed.

Baron Milius var imidlertid kommen paa Dækket. Ved slige fremtrædende Leiligheder benyttede han en „Sprach-Trompet“, en Raaber, fem Fod lang, der havde sin Plads oppe paa Hytten, og som han holdt for Munden med begge Hænder. Denne Sprach-Trompet maatte nu gjøre Nytte, og, havde Skraal og Forstyrrelse hidtil været almindelig, saa blev Spectaklet nu om muligt endnu

værre. Noget Lignende har jeg aldrig oplevet ombord: Man maa have tjent under Provençalere for at kunne gjøre sig et Begreb om, hvad de i Retning af Skrig og Skraal kunne præstere.

Saameget fik vi at vide, at det var Linieskibet „Provençe“, der var løbet paa os. Der blev gjort Signal for Ulempe. Admiralen kom ned til os, og beundre maatte man, hvorledes „Syrêne“ i den mørke Nat, ikkun fra Tid til anden oplyst ved Blinkfyr og Raketter, manøvrerede omkring os paa Praieraabs Afstand for at erfare, hvad der var paa færde. Vor Stormast var knækket omtrent 20 Fod over Dækket. Toppen stod vel endnu; men Reisningen heldede i en Vinkel af 10 til 15 Grader bagbord over, truende hvert Øieblik med at styrte ned. Belyst ved Blinket af Blaalys og de opsendte Raketter saae det Hele høist farligt ud.

Naturligviis bleve Seilene paa Storreisningen med Forsigtighed opgivne, Skaaler bleve paa lagte Stormasten, saa godt som dette lod sig gjøre, og Storseilet blev beslaaet. Man saae nu, at Reisningen syntes at ville blive staaende, og Folk bleve sendte tilveirs for at beslaae Storemærseil. Under al den Uorden ombord medtog dette en forfærdelig lang Tid. Der blev raabt om at hale op, snart i et Givtoug, snart i en Gaarding, men Ingen hørte efter, og i Mørket syntes Underofficerer og Mandskab at være lige forvildede. „Hal op i Storemærse-Buggaarding!“ lød det fra Veiret, — forgjæves; „Hal op i Mærse-Buggaarding!“ lød det paany, men lige meget hjalp det, og efter endeel Gjentagelser i forskjellige Tonarter lod endelig den store Raaber fra Hytten sig høre: „Mr. Durbec, vil De

lade hale op i Storemørse-Buggaardinger!“ — Intet Svar. Atter lød Chefens barske Stemme: „Mr. Durbec, vil De øieblikkelig lade hale op i Mørse-Buggaardinger; hvorfor sørger De ikke for, at min Ordre strax bliver udført?“ — „Fordi min Post er paa Bakken“, lød Svaret, „og jeg Intet har med Storemørse-Buggaardinger at bestille.“ — „Deres Post“, lød det fra den opirrede Chef, „er overalt, hvor der er Fare paa færde; De burde være i Mørset, Mr. Durbec, under nærværende Omstændigheder.“ — „I Mørset!“ skreg den forbittrede Næstcommanderende, hvis provençalske Blod meer og meer kom i heftig Bevægelse, „I Mørset? En capitaine de frégate's Post kan aldrig være i Mørset; men De er urimelig, Mr. le Commandant, i denne Fordring som i alt Andet.“ Der begyndte nu en Scene, hvis Mage man har Vanskelighed ved at forestille sig. Igjennem Sprach-Trompeten sendte Chefen Irettesættelser forud til sin Næstcommanderende, hvilke denne fra Bakken, igjennem sin Raaber, med Heflighed besvarede. Man tænke sig dette med Accompagnement af skrigende Folk tilveirs, af skraalende Folk paa Dækket, i den mørke Nat, med Storreisningen dinglende over Hovedet paa os, truende hvert Øieblik med at styrte ned, og man vil kunne forestille sig den grændseløse Forvirring, hvortil denne Scene maatte give Anledning. Endelig praiede Chefen: „Mr. Durbec, De giver et høist strafværdigt Exempel til det hele Mandskab.“ Mr. Durbec var efterhaanden bleven rasende. Forbittret tilraabte han Chefen: „Mandskabet saavel som jeg ere enige i, at „vi aldrig ere blevne behandlede som ombord i dette „fordømte Skib. Enhver føler sig ulykkelig, Mr. le Com-

„mandant, ved at staae under Deres Commando, og „jeg —“. Her afbrød Sprach-Trompeten den videre Fortsættelse: „Mr. le capitaine, jeg skal indberette Deres „Forhold til Ministeren, begiv Dem øieblikkelig ned i „Arrest!“

Jeg var greben af Forbauselse! Aldrig havde jeg tænkt mig, at noget Lignende kunde foregaae i en Orlogsmænd. Der gaves imidlertid ikke synderlig Tid til vidtgaaende Betragtninger: der var fuldtop for enhver Officer at tage Vare, og Natten gik hen med at søge at bringe nogen Orden i al den Uorden, som fandtes ombord.

Ved Dagningen fik vi Slæbetoug fra Linieskibet „Breslau“, og ved Middag ankrede vi i Bugten ved Servi. Om Aftenen kom „Provence“ til Ankers i vor Nærhed, og det viste sig da, at hele dets Forskib var beskadiget, og at det dertil havde mistet sit Bougspryd, rimeligviis ved, at dette var tørnet mod vor Stormast under Paa-seilingen.

Samtidig hermed kom vi til Klarhed om, hvorledes Paaseilingen var gaaet for sig. Med Bagbords Halse stod „Scipio“ ind mod Cerigo, da der varskoedes for en Seiler forude i Læ. Den vagthavende Officer skynder sig forud, kan først Intet see, kan derefter ikke blive enig med sin svagsynede Næstcommanderende om, hvorledes Seileren ligger, og giver endelig Ordre til at lægge Roret op. Imidlertid er man kommen hinanden saa nær, at man ved at falde af troer at løbe lige ombord i den fremmede Seiler; der bliver givet Contraordre, Roret bliver lagt ned, og der bliver praiet til den anden Seiler, at han skal falde af; denne raaber, at han ligger i Vending;

man veed ikke, hvad man først skal gribe til, man griber til slet Intet, og faa Øjeblikke efter er man ombord i hinanden. Dette er Omborddragingernes almindelige Historie.

En Mærkelighed var det, at en Mand ombord i „Provence“, der havde forstukket sig paa det efter al Sandsynlighed sikreste Sted i Skibet, nemlig inde i Vulingen, for at faae et Blund under sin Vagt, blev knust ved Omborddragingen; dog endnu mærkeligere var det, at samme Mand alt forlængst var bleven udsløttet af Skibets Ruller som afgaaet ved Døden, da han var bleven forvoxlet med en anden Mand, der udfor Algier var død af Feber. Dette synes just ikke at tale for synderlig Orden ombord i det omhandlede Linieskib.

Med Resten af Escadren fortsatte Admiral Rigny Reisen østerefter, og de to havarerede Skibe bleve overladte til sig selv. Inden Admiralen forlod os, var imidlertid en Commission bleven nedsat for at undersøge Skibene, og samtidig dermed var der givet Ordre til, at det mindst beskadigede Skib skulde udbedres paa det andet Skibs Bekostning. Med Spænding imødesaae vi naturligviis Resultatet af denne Undersøgelse. Heldigviis faldt den ud til vor Fordeel. Det første, vi requirerede fra „Provence“, var dens Stormast, og et vanskeligt og besværligt Arbeide begyndte nu for os paa Servi's aabne Rhed med at udtage Stumpen af vor knækkede Mast og med at indsætte den nye med de ufuldkomne Midler, der stode til vor Raadighed. Efter 14 Dages Forløb vendte Admiralen tilbage; vi vare da atter seilklare, og den 13de October stode vi med ham og den øvrige

Escadre vesterefter mod Navarino. Ogsaa „Provence“ forlod Servi ved samme Tid. Med en Storstang som Varemast og en anden Stang som Bugspryd saae den heelt havareret ud. Den sendtes til Toulon for at reparere.

Chefens næsten daglige Omqvæd, lige siden vi forlode Toulon, havde været: „Ikke en Eneste er der, som tager sig af Tjenesten herombord, aldrig har jeg troet at kunne træffe en Officeersbesætning saa blottet for al Kundskab til sit Fag. Ingen er her, som kan staae mig bi, selv maa jeg være overalt, see Alt, gjøre Alt; det er ikke til at holde ud!“ Om mig havde han faaet den Idee, at mit skarpe Syn især var fremtrædende om Natten. Han betragtede mig som en Slags Albino. Som Følge heraf blev jeg, til min Ærgrelse, ikke sjelden kaldet paa Dækket ifølge Chefens Ordre efter min Nattevagt, naar man troede at skimte Land eller øine Fyr. Jeg troer, at jeg tilfredsstillede ham; thi den jævnlige Ud-purring vedblev, og mulig kan denne supponerede Natte-seen have bidraget til at hæve mig i Baron Milius' Om-dømme.

Naar han om Natten kom paa Dækket, var hans første Spørgsmaal til den vagthavende Officeer: „Hvor er Admiralen?“ Derpaa fulgte Spørgsmaal om de øvrige Skibe i Escadren, og vee den Officeer, som ikke var istand til at udpege den Seiler, som Spørgsmaalet gjaldt! Var et eller andet af Escadrens Skibe blevet tabt af Sigte, kunde det aldrig falde ham ind, at Skylden herfor kunde ligge hos dette Skib, der kunde være kommet bort fra sin Post; Feilen maatte nødvendig ligge i Mangel paa til-

børlig Opmærksomhed fra den vagthavende Officeers Side, og Omkvædet begyndte da forfra, blandet med Jamren og Beklagelse.

Efter Ombordtagningen med „Provence“ blev det om muligt endnu værre. En Nat kommer han paa Dækket; min Ven Godin har Vagt. Han gjør nøiagtig Rede for de forskjellige Skibe, indtil Mr. Milius spørger om „Breslau“, hvortil Godin svarer, at den er ude af Sigte. Naturligviis giver Mr. Milius sin Forbittrelse Luft, medens han i Kikkerten speider efter det bortkomne Lineskib; med eet opdager han en svag Lysning i Horisonten og udraaber: „Er det ikke, som jeg siger, maa „jeg ikke see Alt! Der er jo „Breslau“ henne i Sydost.“ Godin sætter Kikkerten for Øiet, seer hen i den angivne Retning og finder ud, at det ikke er nogen Lysning fra „Breslau“, man seer, men derimod den opgaaende Maane. „Maanen!“ udbryder Mr. Milius, „Maanen!“, og med Tanken henvendt paa Maanen spadserer han i nogen Tid op og ned ad Hytten. Lysningen kommer imidlertid nærmere, rimeligviis har det været Skinnet af en Natuuslampe, der er kommet til Syne, og efter nogen Tids Forløb viser Omridset sig af det store Skib. der alt mere og mere nærmer sig for at søge sin Post. Denne Tildragelse glemte Mr. Milius aldrig. Naar han jamrede sig over at maatte gjøre Alting selv, at Ingen forstod sin Gjerning, hed det jævnlig i Fortsættelse deraf: „Men „hvorledes skulde det vel kunne gaae i et Skib som dette, „hvor Ingen uden jeg er istand til at see. Der er nu „Mr. Margon“ — vagthavende Officeer paa Bakken, da

„Provence“ seilede paa os — „han er blind paa begge „Øine; Mr. Vandockum, han seer kun om Natten, og „saa Mr. Godin! Nei det er altfor galt, Mr. Godin tager Linieskibet „Breslau“ an for Maanen!“ Denne Tirade maatte Godin ofte høre gjentaget i Messen; selv var han altid den Første til at lee ad denne mærkelige Feiltagelse.

Mr. Godins Endeligt.

Ved „Scipio“'s Ankomst til Toulon afgik Godin fra Skibet og blev ansat ved Værftet. En mørk og uhyggelig Aften i Januar Maaned sad jeg i al Ro og nød min Kaffe i Café de la marine, da min Ven Godin, indsvøbt i en stor Kappe, traadte ind. Jeg søgte at overtale ham til at drikke Kaffe med mig, men dertil, meente han, var der ikke tilstrækkelig Tid, da han skulde ind at rondere paa Værftet. Jeg kjendte hans Smag og foreslog ham dog idetmindste at tage et Glas „Absinthe“; dette meente han kunde gøres af i en Fart; jeg troer endogsaa, at han fandt Tid til at tømme to Glas, hvorefter han trykkede mig i Haanden, sagde, at det havde været ham en udmærket Hjertestyrkning, og begav sig afsted for at røgte sin tjenstlige Gjerning.

I Porten til Værftet eller Arsenalet stod en Gefreider med en stor Lanterne tilligemed to Mand af Vagtmandskabet

og ventede paa Lieutenanten. Ved hans Ankomst satte Ronden sig i Bevægelse, Lanternen forrest, saa Lieutenanten, medens de to Mand sluttede Toget. Regnen faldt ned strømmeviis, og haarde Vindstød bebudede Mistralens Komme. Man var naaet over en Bro, der istedenfor fast Gelænder havde lave Opstandere med løse Kjæder imellem, som forhen ved Indgangen til det kongelige Theater, og i Mørket søgte man hen imod den nærmeste Bygning, som kunde afgive noget Læ imod Blæsten, da Gefreideren pludselig spørger: „Hvor er Lieutenanten?“ De to Mænd komme til, ogsaa de havde tabt Lieutenanten af Syne; ved Lanternens Skin leder man efter Lieutenanten; men ingensteds er han at finde. Man søger tilbage til Vagten, afgiver Melding, Mandskab bliver sendt ud i alle Retninger, men forgjæves. Først den paafølgende Dag fandtes den ulykkelige Godin, indsvøbt i sin Kappe, som Liig i Canalen, der fra Havnen fører ind igjennem Toulons Værft. Det maa antages, at han den foregaaende Aften, da han med Kappen sluttet om sig gik over Broen, ved et Vindstød er bleven svungen hen til den ene Side, at han i Mørket er kommen Randen for nær, er snublet over den hængende Kjæde, der skulde tjene til Gelænder, og er derved falden i Vandet. Vinden har overdøvet hans Anskrig, Kappen har hemmet hans Bevægelser, og Resultatet var en brat og uventet Ende paa hans Liv.

Aldrig tænker jeg paa Godins Endeligt, uden at dertil knytter sig Erindringen om hans venlige Afsked fra mig hiin Aften i Café de la marine. Bevidstheden

om, at han skyldte mig sin sidste Nydelse her i Livet, har altid staaet for mig som en tilfredsstillende Tanke, og hvor ubetydelig Tingen end er i sig selv, har jeg dog jævnlig forestillet mig, at Godin sendte mig Tak for den sidste Venlighed, som i denne Verden blev ham tildeel.

Navarino-Slaget.

Ombord i Linieskibet „Scipio“ deltog jeg i Slaget ved Navarino den 20de October 1827.

Paavirket af den Enthusiasme, der overalt gjenlød for Grækenlands Frihed, afsluttedes den 6te Juli 1827 en Tractat i London imellem Frankrig, England og Rusland, med det Formaal at bringe den fortvivlede Kamp tilende, der alt i flere Aar havde bragt Skarer af unge Mænd fra saagodtsom alle Europas Lande til som Frivillige at stille sig under det græske Banner. Grækernes Sag kunde ved det anførte Tidspunct ansees for tabt. Paa nogle Fæstninger nær var næsten hele Morea i Tyrkernes Vold; Uenighed imellem Grækerne indbyrdes lammede ethvert af deres Foretagender, og, medens man i Europa høit priste de græske Anføreres Frihedsfølelse og Fædrelandssind, viste der sig hos mange af disse en Egenkærlighed og en Hensynsløshed, der selv hos deres Undergivne maatte svække den Tillid, paa hvilken hine Anføreres

Adkomst til Magten saagodtsom udelukkende var begrundet. I Forbindelse med disse forkastelige Egenskaber viste der sig ofte en Letsindighed, der især under Tyrkernes Beleiring af Athen traadte frem paa en oprørende Maade. Fra de philhelleniske Comiteer, der flere Steder og navnlig i Schweiz havde dannet sig, var der over Triest og andre Havne blevet tilsendt de beleirede Grækere saavel Klædningsstykker som Ammunition og Levnetsmidler, hvilke Gjenstande ved Skibenes Ankomst til Piræus bleve overleverede til de græske Førere. I Athen var der Mangel paa disse Fornødenheder, men endnu større Mangel paa dem var der blandt Tyrkerne, der stode udenfor og beleirede Staden. Under disse Omstændigheder øvede enkelte Førere saa ringe Control, at en ikke ubetydelig Deel af de modtagne Gaver blev solgt til Tyrkerne. Desværre viser denne Handel, at den gængse Opfattelse af de græske Forhold snarere var bygget paa historiske Minder end paa den ikke altid tiltalende Virkelighed. Utvivlsomt have de forskjellige Regjeringer været velbekjendte med de lidet opmuntrende Tilstande i Grækenland; men den offentlige Mening udtalte sig saa stærkt, at Regjeringerne tilsidst fandt sig bevægede til at give efter.

Som Følge af Londoner-Tractaten afsendtes en Flaade-Afdeling fra franske Havne til Levanten. „Scipio“ udgjorde en Deel af denne Escadre, og i Følge med Linieskibet „Provence“ forlode vi Toulon ved Juli Maanedes Slutning. Vi anløb Milo — hvor den franske Consul Mr. Brèt henrykt viste os en nylig opgravet og af ham for den franske Regjerings Regning tilkjøbt Statue, den siden af Alle beundrede Venus de Milo — og sam-

ledes i Naussa paa Øen Paros med den øvrige fra Brest udsendte Hovedstyrke, Linieskibene „Breslau“ og „Trident“. Paa hvilken Maade vi skulde træde op til Fordeel for Grækerne, vedblev imidlertid at være en Gaade, næppe alene for os, men rimeligviis næsten i lige Grad for de høie contraherende Magter selv, som i London havde afsluttet den Tractat, der havde bragt os til de græske Farvande.

Denne herskende Tvivl bragte os til med Længsel og Utaalmodighed at imødesee Fregatten „Syrène“'s Komme, ombord i hvilket Skib Contre-Admiral de Rigny's Flag ved den Tid vaiede. Admiral Rigny havde alt i flere Aar været Commanderende for den franske Station i Levanten; baade for Sømandsdygtighed og som Leder af Diplomatens Traade, hvad Orienten angik, havde han alt dengang erhvervet sig et bekjendt Navn, og ved hans Ankomst antog vi, at det store Spørgsmaal skulde løses, om vor Nærværelse betød Krig eller blot skulde indskrænke sig til en fredelig Demonstration.

Admiralen kom; men, som det saa ofte gaaer, Gaaden løstes ikke. Escadren blev beordret til at holde krydsende imellem Kysten af Morea og Øerne, og kort efter gaves Ordre til at staae vesterefter hen imod Navarino. Her stødte vi til den engelske Flaades Division, 3 Linieskibe og nogle Fregatter stærk, og underlagde os Sir Edward Codrington, der førte sit Flag ombord i Linieskibet „Asia“. Vi vare saaledes 7 Linieskibe samlede, da vi den 24de September for første Gang fik den tyrkisk-ægyptiske Flaade isigte under Sapienza-Øerne, tæt østenfor Navarino, iværk med at krydse østerefter.

Ligesom Stormagterne havde ogsaa Tyrkerne ved denne Tid gjort en stor Anstrengelse for at føre Grækerkrigen tilende. Foruden Tropper havde Mehemet-Ali, Vice-Konge i Ægypten, i dette Øiemed fra Alexandrien afsendt en Flaade, der paa Øerne i Archipelagus skulde fuldføre det Udryddelsesværk, som det var lykkedes Ibrahim Pascha, Vice-Kongens Søn, allerede tildeels at gennemføre paa selve Morea. Denne samlede Flaade — tyrkisk-ægyptisk-tunesisk — eller idetmindste en større Deel af den, var det nu, vi mødte paa dens Vei til Hydra, og det lod sig forudsee, at, forsaavidt Expeditionen lykkedes, vilde Hydra blive udsat for samme ulykkelige Skjæbne som tidligere var overgaaet Scios, hvor Grusomheder bleve udøvede, der selv under denne Krig kunde ansees for enestaaende.

Man indseer, at Gaaden, der allerede havde givet Anledning til fuldt op af Væddemaal og af Gisninger iblandt os, her truede med at blive løst. I to Dage forbleve vi i umiddelbar Nærhed af den tyrkiske Flaade. Man kan tænke sig, med hvor stor Interesse vi betragtede disse tyrkiske Skibe, der undertiden vare os saa nær, at flere af dem om Natten endog kom ind i vor Linie. Enkelte svære Fregatter, byggede i Livorno og Marseille, udmærkede sig ved sjelden Skjønhed, kun vansiredes de fleste af de sværere Skibe ved at have et Fartøi opheist tværs under Blinderaaen. Alle manøvrerede de slet, og sikkert antager jeg, at, dersom det var kommet til Fegting, vilde vi have vundet en afgjørende Seier.

Der blev underhandlet; Admiral Rigny løb med „Syrène“ ind til Navarino, og ved hans Bestræbelser

lykkedes det at bringe en Overenskomst tilveie med Ibrahim-Pascha, ifølge hvilken Foretagendet imod Hydra blev opgivet. Ibrahim var en Mand med fremragende Dygtighed, ubøielig, stolt som alle tyrkiske Befalingsmænd, og paa Admiral Rigny's Forlangende om, at han skulde sende de ægyptiske Skibe tilbage til Alexandrien, gav han et bestemt Afslag. Aldrig, om man end anvendte Magten, vilde han indvillige heri, og heller vilde han vove det Yderste end forlade Morea uden paa sin Faders udtrykkelige Befaling. Man forestillede ham, at ligeoverfor den Styrke, hvorover man raadede, vilde ethvert Foretagende til-ses fra hans Side være frugtesløst; at, naar Stormagterne i Alexandrien lagde Spørgsmaalet om Krig eller Fred i Vægtskaalen, vilde Mehemet-Ali ikke kunne vægre sig ved at udstede Ordre til den ægyptiske Styrkes Hjemkaldelse, og omsider lykkedes det at bringe den anførte Overenskomst istand, ifølge hvilken den tyrkiske Flaade skulde vende tilbage til Navarino. Samtidig hermed forpligtede Ibrahim sig til uden Ophold at forlange nye Forholdsordrer fra Alexandrien, samt endvidere til ikke førend saadanne nye Ordres Modtagelse at benytte sin Flaade, hverken til nogetsomhelst Foretagende imod Rebellerne eller til noget fjendtligt Skridt imod de allierede Magters Styrke.

Russerne, 4 Lineskibe og 3 Fregatter stærke, under Ledelse af Contre-Admiral Haydn, der førte sit Flag ombord i „Azof“, stødte kort Tid efter til os. Endnu nogen Tid efter forbleve vi udenfor Navarino; men, efterat Overenskomsten vel var afsluttet, ansaaes den samlede Flaades Tilstedeværelse ikke længer for at være nødvendig,

idetmindste foreløbigen; enkelte Krydsere bleve tilbage for at iagttage, hvad vi allerede kaldte „Fjendens“ Bevægelser, hvorefter Russerne begave sig til Malta og Admiral Codrington til Zante, som dengang var en engelsk Besiddelse, medens Admiral Rigny med Hovedstyrken af den franske Escadre stod østerefter.

Da var det, under Krydsning i det smalle Farvand imellem Servi og Øen Zerigo, at Linieskibet „Provence“ om Natten løb ombord i „Scipio“, ved hvilken Ombordragning „Provence“ foruden andre Havarier mistede sit Bugspyd, og „Scipio“ fik sin Stormast knækket. Vor Skade blev vel som tidligere anført udbedret ved, at „Provence“ afgav sin Stormast til os, hvorefter dette Skib i havareret Tilstand blev sendt tilbage til Toulon; men man kan tænke sig, hvor haardt det maa have tynget paa Admiral Rigny netop paa dette Tidspunct at see sin Styrke formindsket ved Tabet af en saa vigtig Deel af den ham underlagte Escadre.

Imedens „Scipio“'s Udbedring gik for sig paa Servi's Rhed, og Stormagternes Flaade var spredt øster- og vesterpaa, løb en tyrkisk Division ud fra Navarino og styrede op imod Bugten ved Korinth, hvor Cochrane havde søgt at bringe Grækerne Hjælp. Tyrkiske Skibes Udløben fra Navarino maatte ansees som et Brud paa den sluttede Overenskomst; ved Underretning herom løb Admiral Codrington med „Asia“ og et Par tilstedeværende Fre-gatter øieblikkelig ud fra Zante, han traf de tyrkiske Skibe noget søndenfor Patras, og med Magt tvang han dem til at vende tilbage til Navarino.

Denne Begivenhed bragte de forenede Magters Flaader

til skyndsomst paany at samle sig for Navarino. Ved vor Ankomst dertil, ved Midten af October, var den engelske og den russiske Escadre alt paa Stedet, og en streng Blocade blev nu haandhævet for Indløbet til denne Havn. Flere østerrigske Orlogsmænd, som vilde søge derind, bleve afviste, Flaadens Smaaskibe krydsede om Natten saagodtsom i Havneløbet, og hver Dag stode vi i Linie lige ind under Fæstningsværkerne og udførte vore Manøvrer. Det var en streng Tid for de vagthavende Qvarteerchefer, især ombord i et Skib, der alt havde prøvet, hvad en Omborddragnet havde at betyde. Omgiven af Linieskibe og Fregatter, i mørke October-Nætter, var det næsten et Under, at Paaseilinger ikke fandt Sted, om man end ganske sikkert ikke sjelden kom sin For- eller Agtermand endeel nærmere end meget nær. Flere Gange kom man næsten til at berøre hinanden; men af Ulykker forefaldt der heldigviis dog ingen.

Spændingen imellem Tyrkerne og den udenfor liggende Flaade tiltog imidlertid med hver Dag. En engelsk Fregat, der blev sendt ind til Navarino for at underhandle, blev saagodtsom afviist, og Conferencer ombord i „Asia“ imellem vor Flaades Admiraler bleve alt hyppigere og hyppigere. Under vore daglige Manøvrer vare vi istand til at følge, hvad der foregik inde paa Navarinos Rhed, og vi saae der, hvorledes Tyrkerne fortøiede deres Skibe i Orden, ankrede dem med Spring, kort, syntes at gjøre Alt færdigt til Forsvar i paakommende Tilfælde. Man kunde efterhaanden forudsee, at Gaaden snart maatte blive løst enten paa den ene eller paa den anden Maade.

Aarstiden var vidt fremrykket; at holde Blocaden i

lang Tid paa samme Maade som hidtil lod sig vanskelig udføre, og endelig den 18de October om Aftenen Klokken 10, efter en langvarig Raadslagning ombord hos Admiral Codrington, løb „Syrène“'s Tender, Skonnertbriggen „Alcyonne“, os agtenom og praiede til Chefen ifølge Admiralens Ordre, at det var Hensigten den paafølgende Dag at staae ind med Escadren til Navarino.

Naturligviis blev denne Meddelelse modtagen med Enthusiasme; dog hermed var endnu ikke Gaaden løst, om det end var let at forudsee, at, naar de tvende Flaader kom i saa umiddelbar Nærhed af hinanden, vilde et enkelt Skud fra en af Siderne kunne blive Signal til en afgjørende Kamp, hvis Følger kunde strække sig langt ud over Moreas Grændser. Ogsaa synes dette Hensyn længe at have afholdt Admiral Codrington fra at tage nogen endelig Beslutning, der kunde medføre et saa overordentligt Ansvar; det hedder sig, at det først var efter Modtagelsen af en Depeche fra Lord-High-Admiral Hertugen af Clarence, senere Kong William IV, „the sailor King“, at han bestemte sig til at staae ind med Flaaden til Navarino, idet Hertugen, der tidligere havde været tilsøes under Sir Edwards Commando, i Marginen af denne Depeche skal have skrevet med Blyant: „Go on Ned!“ Dette Vink, udgaaet fra Marinens Høistcommanderende, skal have været afgjørende for den engelske Admirals Beslutning.

Meddelelsen fra „Alcyonne“ foer som en elektrisk Gnist igjennem hele Skibet. Øieblikkelig blev der purret ud, man gik iværk med at rydde Batterierne, der blev viist Spring agterfra og fastgjort til Sværankerne, og Alt

blev gjort færdigt til Slag. Jeg troer, at Mr. Milius, idetmindste blandt de franske Chefer, var den Eneste, der i Nattens Løb i alle Enkeltheder beredte sig paa denne Mulighed. I Activitet stod Mr. Milius ikke tilbage for Nogen.

Den 19de var det Stille. Flaaden laa ubevægelig, og vi vare henviste til Gisninger, der naturligviis bleve fremsatte i stort Antal. Cheferne kaldtes ombord til Admiralen, Skibenes Poster bleve dem anviste, og der blev givet Ordre til, at intet Angreb maatte finde Sted, medmindre Tyrkerne begyndte Fjendtlighederne. For det Tilfælde, at en Kamp skulde udvikle sig, og tyrkiske Skibe under denne skulde overgive sig, blev der paa den Høistcommanderendes Vegne givet streng Befaling til, at intet tyrkisk Skib maatte besættes, selv om det skulde stryge sit Flag, da ingen Krig var erklæret, og det saaledes kunde forudsees, at Spørgsmaalet om Priser senere kunde medføre særegne Vanskeligheder — kun maatte det første Kanonskud, der faldt, ansees som Signal til Fjendtlighedernes Begyndelse, og Enhver maatte da gjøre sit Bedste.

Dagen den 19de syntes aldrig at skulle faae Ende. Den 20de om Morøgenen endnu Stille; men ved Middag sprang en let Brise op fra Syd-Ost; Slag-Orden blev dannet, den engelske Division forrest, dernæst de franske Skibe, agterst Russerne, hver Admiral i Spidsen for sin Escadre, Fregatter og mindre Skibe i Læ af Linien.

Klokken 1 blev gjort Signal til klart Skib, og for første Gang hørte jeg Trommen lyde med Alvor og Betydning.

Det var et stolt Syn i hiin Tid at see et Linieskib beredt til at gaae en Fegtning imøde; Alt, hvad der til daglig Brug belemrer Dækkene, saasom Skodder, Lukafer, ja selv Skodderne, der danne Chefens Kahyt, er fjernet, fra For til Agter har man fri Udsigt over den lange Række Kanoner, der truende peger ud imod Fjenden. Kanonbesætningerne staae opstillede langs Siderne af deres Kanoner, beskjæftigede med at fjerne Alt, hvad der kan hemme Skydningens Hurtighed eller medføre nogen Afbrydelse af den; Kugler og Projectiler ere opstablede i Kanonernes Nærhed, brændende Lunter ere fordeelte for at være paa rede Haand, om der skulde blive Brug for deres Anvendelse, og iborde seer man anbragt ved hver Kanon Pistoler, Huggerter, Entrebiler m. m., til Brug, om det skulde komme til Entring. Uagtet den forventningsfulde Spænding, der er præget i Alles Miner og Bevægelser, ere Ro og Orden herskende over det Hele, og selv den mindst Begeistrede vilde blive betagen ved Indtrykket af den Kraft, som 80 Kanoner og 700 Mands Besætning, samlede indenfor Linieskibets begrændsede Rum, ere istand til at udvikle ligeoverfor enhver af Fortidens Modstandere. Vistnok er det, at et Pandserskib i vore Dage er en stærkere Krigsmaskine, men imponerende som de fordums Linieskibe med deres to eller tre Rækker Kanoner er det ikke. Her, som i saameget Andet paa Søen, er det Poetiske traadt tilbage for den jernhaarde Modstandskraft.

Bugten ved Navarino danner en stor og rummelig Rhed, der ved Øen Sphacteria er beskyttet mod alle Vinde. Indløbet, knap en Qvartmiil bredt, har paa den

østre Side Fæstningen Navarino, og paa den vestre Side, paa Spidsen af Øen Sphacteria, var der opkastet Forskandsninger. Inde i Bugten, lige for Indløbet, havde Tyrkerne fortøiet deres Skibe med Spring i tre Linier i Form af en Halvmaane; i forreste Linie havde de ankret deres sværeste Skibe: 3 Lieneskibe, 2 raserede dito, 3 60 Kanons Fregatter foruden Fregatter af mindre Størrelse, samt Brandere. Den næste Række bestod af et stort Antal Fregatter og Corvetter: ialt flere end 60 Orlogsmænd, medens Transportskibe m. m. dannede den tredie Linie bagved Orlogsmændenes, i det Hele mere end 100 Seilere.

Med en Fart at 3 til 4 Miil stode vi ind, og uhindret passerede den engelske Division Fæstningsværkerne. *) Som yngst lieutenant de vaisseau førte jeg Commandoen paa Bakken over Dæksbatteriet og havde herved Leilighed til frit at overse Alt, hvad der foregik. Ogsaa „Syrène“

*) Engle s k e Skibe: Lienesk. Asia, Vice-Adm. Codrington. Lienesk. Genoa. Lienesk. Albion. Fregat Dartmouth. Fregat Cambrian. Fregat Glasgow. Svær corvet Talbot. Corvet Rose. Briggerne Mosquito, Philomee og Brisk. Kutter Nind.

Franske Skibe: 60 Kan. Fregat Syrène, Contre-Admiral Rigny. Lieneskib Scipio. Lieneskib Trident. Lieneskib Breslau. Fregat d'Armide. Skonn. Alcyonne. Skonn. Daphné.

Russiske Skibe: Lienesk. Azof, Contre-Adm. Haydn. Lienesk. Gangoot. Lienesk. Ezechiel. Lienesk. Aléxander Nevsky. Fregat Constantin. Fregat Pravornoa. Fregat Helena. Corvet Castor.

Tyrkisk Styrke: 3 Lieneskibe. 2 raserede do. 3 60 Kan. Fregatter. 14 44 do. do. 29 Corvetter. 13 Brigger. 41 Transportskibe.

kom ind, uden at der blev skudt paa den, dernæst fulgte „Scipio“, Tyrker stode samlede i Klynger udenom Navarinos Fæstningsværker for at betragte de forbiseilende Skibe, og Alt fremstillede sig saaledes som fredeligt i høieste Grad — da faldt der nogle Geværskud i umiddelbar Nærhed af os. Den engelske Fregat „Dartmouth“ var ankret op tæt ved en tyrkisk Brander og havde sendt et Fartøi for at bringe den til at fjerne sig. Ved at see, hvorfra disse Geværskudkom, opdagede jeg Fregattens Fartøi langs Siden af Branderen og „Dartmouth“'s Officeer falde dræbt ned fra Branderens Faldreb, som han netop havde været iværk med at bestige. Det forekom mig, at Blodet rullede hurtigere i mine Aarer, det syntes, at Gaaden nu maatte blive løst, og med spændt Opmærksomhed fulgte jeg den videre Udvikling. „Dartmouth“ sendte strax et Fartøi, det andet tilhjælp; forgjæves søgte de at entre; endnu en Midshipman og et Par Mand saae jeg falde saarede ned fra Branderens Reling, — alt dette foregik i næppe et Pistolskuds Afstand fra os. „Dartmouth“ søgte nu selv at komme sine Fartøier tilhjælp; en Række rødkjolede Marinere, opstillede langs Fregattens Kobrygge, begyndte en levende Ild imod Branderen, og kort efter stod Røgen op af denne; rimeligviis var den bleven antændt for ikke at falde i Angribernes Hænder.

Med Møie vare vore Folk under alt dette blevne afholdte fra at bruge Kanonerne; da faldt der et Skud inde paa Rheden, uvist fra hvem, og i samme Øieblik gjenlød over hele Bugten Braget af henved tusinde løsnede Kanoner. Enhver rettede sin Ild imod den Fjende, der var ham nærmest, og i et Øieblik var Kampen almindelig.

Ogsaa Fæstningen Navarino begyndte nu at beskyde de sidste af de forbiseilende Skibe. Kæmpende maatte de søge deres Ankerplads, og det var ligeledes, efterat Kampen var i fuld Gang, at „Scipio“ Klokken tre Eftermiddag, under fortsat Brug af sine Kanoner, ankrede paa den Skibet anviste Plads.

Den engelske Division havde indtaget en Stilling tværs for Tyrkernes Centrum, omtrent midt inde i Bugten. „Syrène“, i hvis Nærhed vor Post var os anviist, var søgt ind i en Klynge af Fjendens svære Fregatter henne imod Navarino, og „Trident“ ankrede op tæt agtenfor os. Ved en feil Manøvre var dette Skib nær raget ombord i os, og dets altfor store Nærhed var os under Fegtingen ofte til meget Besvær. Russerne toge Post noget vestligere og længere inde i Bugten, saa at vor Flaade kom til at danne en Halvcirkel, omsluttet af den Halvmaane eller Hestesko, som fremkom ved Ordningen af de tyrkiske Skibe. Afstanden imellem de Kæmpende var kun ringe; paa flere Steder var man ved Tilfældighed eller Overlæg endog kommen ind i Tyrkernes Rækker, og ingensteds havde man nogen enkelt Fjende at kæmpe imod, man blev beskydt af deres Skibe saavel i første som i anden Linie. „Scipio“ havde Navarinos Fæstning paa den ene Side og Fjendens Skibe paa den anden at rette sit Angreb imod, og navnlig var der et af disse, et raseret Linieskib, hvis Ild syntes at ville blive „Syrène“ farlig, imod hvilket „Scipio“'s Ild fornemmelig blev rettet. Den første Masts Fald ombord i dette Skib forekom mig som en betydningsfuld Begivenhed under Slagets Tummel og bragte mig til at juble over vore Kanoners Virkning. Jeg blev sendt

ned paa underste Batteri for at meddele denne Begivenhed, og begeistrede Raab af „Vive le Roi“ gjenløde over hele Skibet. Efter halvanden Times Modstand maatte dette Skib bukke under; dets Agterskib var ved „Syrène“'s og vore Kugler blevet ødelagt og gjennemboret med store Aabninger, dets tvende andre Master bleve nedskudte, og snart efter gik der Ild i Skibet. Med sit Flag vaiende sprang det i Luften senere under Bataillen, som var det for at kundgjøre Meddelelsen om vor tilfegtede Seier.

Samtidig med „Syrène“ kom Admiralens Tender, Skonnertbriggen „Alcyonne“ ind paa Rheden og ankrede omtrent midt i Bugten i Nærheden af en tyrkisk Brander. Da Fegtingen begyndte, angreb „Alcyonne“ denne Brander; den overgav sig, og „Alcyonne“ vilde netop til at bringe den afveien, da Linieskibet „Breslau“, under dets Anlønning for at ankre, seilede ombord i Tenderen. Fra et Linieskibs Hytte gives ikke stor Agt paa en Skonnertbrig, og denne blev stedet i største Fare ved, at Linieskibets Anker hang ned lige over dens Bak og efter al Sandsynlighed maatte have ført „Alcyonne“ tilbunds, om man havde udført den givne Ordre til at lade Ankeret falde. Praien fra Skonnerten hindrede heldigviis denne Begivenhed; „Breslau“'s Relings-Anker havde imidlertid viklet sig saa fast ind i Skonnertens Reisning, at man havde Vanskelighed ved at faae den fra sig, og Følgen blev, at „Alcyonne“ blev slæbt afsted, bort fra sin Brander, og at Linieskibet forfeilede sin Ankerplads. Under disse Omstændigheder maatte man see ud for at søge det Sted, hvor Linieskibet kunde antages at ville gjøre størst Nytte; man var kommen endeel ned i Læ,

henimod den russiske Eskadre, og, da det russiske Admiralskib syntes at være haardt betrængt af flere tyrkiske Skibe, der beskøde det langskibs, lykkedes det, sandsynligviis som Følge af Manøvreofficerens, senere Admiral (maréchal) Bruats Beslutningsraskhed, at bringe Skibet til-ankers imellem Admiralens Skib og dets nærmeste Angribere og derved at undsætte det fra overhængende Fare. Efter Slaget begav Admiral Haydn sig ombord til „Breslau“'s Chef, Mr. de la Brétonnière, omfavnede ham og kaldte ham sin Redningsmand; kort, den uheldige Maade, paa hvilken „Breslau“ havde søgt sin oprindelig befalede Ankerplads, førte til et for Mr. de la Brétonnière og for den franske Division i det hele høist glimrende Resultat.

Da Branderen saae sig fri for „Alcyonne“'s Nærhed, søgte den paa sin Side at komme til Nytte. Den blev antændt, med et stort Fartøi forude bugserede Mandskabet den fremad, og, da Vinden bar ned imod „Scipio“, nærmede den sig hurtig henimod os. Vi søgte at skyde den isænk, men forgjæves. Vi stak ud paa vor Kjæde og bestræbte os for at bakke os agterud, saa at den kunde gaae os foranom, men uden Nytte; Tyrkerne bleve ved at bugser. En heftig Geværild blev rettet imod Fartøiet for at tvinge Mandskabet til at afstaae fra sit Forehavende, men ufortrødent vedbleve de at roe fremad, indtil Branderen med Stumpen af sin Stormast havde indviklet sig imellem Blinderaaen og vort Bugspryd — først da opgave de deres Anstrengelser og kom langs Siden. Baadens Besætning var 13 Mand, af disse var kun een Mand usaaret! De havde udført

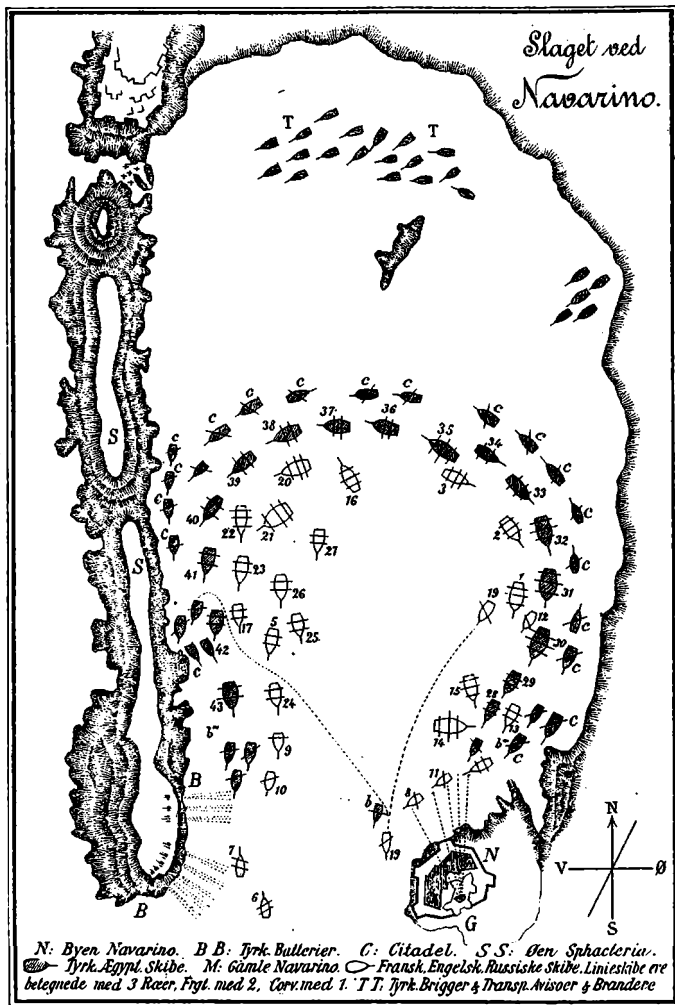
deres Forsæt med en Ihærdighed, der var heltemodig og en bedre Skjæbne værdig.

Branderen laa altsaa i lys Lue foran vor Boug. Vore Seil vare ikke beslaaede, Klyverbommen og den hele Sprydreisning blev antændt, Gallionen ligesaa, og vor Stilling blev i høi Grad kritisk. Førte af Vinden stode Luerne ind ad Klydsene paa underste Batteri med en saadan Voldsomhed, at de naaede Haandlangeren ved den forreste Kanon, der sorgløs kom fra Oplangningslugen med sit fyldte Koggers under Armen: Kardusen blev antændt, tolv Mand ved Kanonen bleve saarede, og der fremkaldtes derved et Øieblik en formelig Panik paa Batteriet, hvor det hele Mandskab styrtede agterefter og troede, at Skibet skulde springe i Luften. Paa Dækket anstrengte man sig med Pumper og Sprøiter; men bestandig greb Ilden mere og mere om sig; kun med største Vanskelighed kunde man for Heden komme til at bortkappe de antændte Ender, der førte op til Reisningen. Var Ilden naaet op til de ikke beslaaede Seil, vilde Skibets Redning have været umulig.

Under saadanne Omstændigheder seer man ikke sjelden en Selvopoffrelse lægge sig for Dagen, som maa opvække Beundring. Her saae man Matroser styrte sig lige i Ilden for at bortkappe vor Blinderaa, der fornemmelig holdt Branderen fæstet til Skibet. Flere af disse modige Folk døde af deres Brandsaar faa Dage efter under uhyre Lidelser.

Disse Folks Anstrengelser og Hjælpen af tililende Fartøier fra nogle engelske Fregatter samt fra „Trident“ skyldte „Scipio“ sin Frelse. Blinderaaen faldt, det lyk-

Slaget ved
Navarino.

CHR. J. CATO. K1827.

kedes Fartøjerne at faae Branderen bugseret noget forefter, saa at dens Mast kunde gaae fri af vort Spryd, og det brændende Skrog drev derefter ned i Læ, hvor det omsider opbrændte ved Kysten. Havde der været Krudtladning i Fartøiet, vilde vi sandsynligviis være blevne ødelagte.

Medens Forskibet saaledes stod i Flamme, standsede Ilden intet Øieblink fra vore Batterier, og heftig blev Slaget fortsat over hele Bugten. „Syrène“ fegtede tappert, Fregatten „Armida“, Capitain, senere Viceadmiral Hugon, var søgt ind imellem endeel tyrkiske Skibe og udmærkede sig ved den Maade, paa hvilken Fregatten blev ført i Ilden. Det samme var Tilfældet med den engelske Corvet „Rose“. I Slagets Hede drev et Par svære tyrkiske Skibe ombord i hinanden; senere, henad Kl. 5, viste der sig at være Ild i flere Skibe af Fjendens Linie, og Slagets Udfald kunde ved denne Tid ansees for at være afgjort. Fegtingen vedblev imidlertid uafbrudt, og noget efter Kl. 5 modtog „Scipio“ Ordre fra den engelske Admiral til fortrinsviis at rette sin Ild imod Fæstningen Navarino. Alt før vi ankrede, havde vi begyndt at beskyde dette Fort, der var os nær, samtidig med at vi rettede vor Ild imod de nærmest liggende Skibe, og snart bragtes Navarino til Taushed. Ogsaa i andre Dele af Bugten sagtnedes Ilden efterhaanden; Kl. 6 kan man antage, at den ophørte aldeles.

Rheden afgav da et vildt og særegent Skue. Røgen, der under Slaget havde gjort det umuligt at gjøre sig Rede for, hvad der foregik paa længere Afstand, havde fortrukket sig, Mørket var faldet paa, og sex til syv af

Fjendens sværeste Skibe, der stode i Flammer, udbredte et rødligt Skjær over hele Bugten, ved hvilket man kunde gjøre sig et Begreb om den Ødelæggelse, der havde fundet Sted i Fjendens Rækker. Afmastede og brændende Skibe laae imellem hinanden, andre Skibe vare drevne eller havde forsætlig sat sig paa Land for at redde Mandskaberne, en Mængde, deriblandt to Linieskibe og endeel Fregatter, havde strøget for deres Modstandere, kort, den talrige tyrkiske Flaade var knust, og vi havde tilfegtet os en afgjørende Seier.

Skjøndt det er noget prosaisk, titstaaer jeg, at min første Bestræbelse, efterat forholdsviis Ro ved Skydnin-gens Ophør begyndte at indtræde, var at søge at tilfreds-stille min Hunger og Tørst. Vel vare Rationfadene paa Dækket blevne fyldte med Viin og Vand til Mandskabets Vederkvægelse, førend Slaget begyndte; men under An-strengelserne for at faae Branderens Ild slukket, vare Pumperne, naar Vandet skortede, blevne fyldte med Ra-tionfadenes Indhold. Ferskvandspumper til Dækket vare dengang endnu ikke blevne almindelige, og jeg kan sige, at den større Deel af „Scipio“'s Mandskab vansmægtede, da man omsider gav sig Tid til at hale Vand op fra Lasten. Det var forresten egent at see, hvor Vinen skummede, naar en Straale fra Sprøiterne blev rettet mod det brændende Bougspryd eller andre faste Gjenstande — slukke gjorde det vel ikke, men Ilden blev dog dæmpet, indtil den saa betimelige Bistand kunde ydes os.

Der forløb nu nogle Timer i Bekymring og Æng-stelse. Hvorledes var det gaaet de andre Skibe? Hvorvidt vare Venner eller Kammerater forblevne uskadte

under den stedfundne Kamp? Ethvert Fartøi, der kom ombord, blev bestormet med Spørgsmaal, og til vor store Glæde kunde vi efterhaanden slutte os til, at Tabet ombord i vore Skibe ikke var saa stort, som der havde været Anledning til at vente. Navnlig faldt en Steen mig fra Hjertet, da jeg erfoer, at min Ven, E. Suenson, Lieutenant ombord i „Alcyonne“, befandt sig vel. Næstcommanderende derombord, Mr. Dubourdiou, senere Viceadmiral, havde faaet et Been bortskudt, men forøvrigt syntes Tabet af Officerer og Mandskab kun at være forholdsvis ringe. Ombord hos os havde vi særlig at beklage vore ulykkelige forbrændte Folk, der i Lazarethet vaandede sig under Lægernes Behandling. Indhylede i Plaster af hvidt Lærred over det hele Legeme, med Huller for Øjne, Næse og Mund, saae de Ulykkelige ud, som vare de maskerede, eller rettere, som vare de allerede afgaaede ved Døden.

Henad Aften lod Admiral Codrington forespørge ombord i alle Skibe, hvorvidt de, naar Landbrisen indfandt sig, vilde være istand til at staae ud af Bugten. Flaadens Havarier paa Master og Ræer vare af den Betydning, at dette ikke lod sig udføre. Tyrkerne havde sigtet for høit, og Reisningerne havde lidt mere end Besætningerne.

Vi forbleve altsaa liggende, uvisse om, hvorvidt Tyrkerne i Nattens Løb vilde fornye Slaget. Mandskaberne sov ved Kanonerne. Udmattede af Arbeide og Anstrenge, sorte af Røg og Kruttdamp, laae Folkene henstrakte paa Dækket i Grupper, svagt belyste af de tændte Batterieslanterner. Hvilken Contrast med det Liv, som havde

rørt sig for faa Timer siden! En Maler vilde have fundet fuldt op af Motiver, der vilde have vakt Interesse. I enkelte af Grupperne blev der samtalet om et eller andet Mærkeligt, som i Dagens Løb var forefaldet; sikkert er der af mange blevet tænkt paa Hjemmet og paa den Glæde, det vilde blive ved Hjemkomsten at fortælle om Dagens Begivenheder.

De brændende Fregatter sprang i Luften, en efter en, med voldsomme Brag. En lysende Søile steg op til en betydelig Høide, her udviklede Søilens Top sig i Form af en Champignon, Stumper og Stykker, synlige for Øiet, bleve førte tilveirs og spredte omkring i alle Retninger, saa paafulgte et Drøn, og dermed var Ødelæggelsens Værk tilende. Det var et storartet Skue. Senere viste det sig, at endnu flere tyrkiske Skibe vare ved at gaae op i Flamme, og hen ad Natten fløi ogsaa disse i Veiret. Landbrisen kom, og med den opstod ogsaa Bekymring for, at vor Flaade kunde blive angreben af fjendtlige Brandere; skarpt Udkig blev holdt, Fartøier holdtes beredte langs Siden for at fjerne dem, om saadanne skulde nærme sig, — da lød, noget efter Midnat, gjentagne Skud inde i Bugten i den russiske Escadres Nærhed. I et Nu var al Soven ophørt, og al Samtale forstummet. Man foer til Kanonerne, man speidede i den Retning, hvorfra Skuddene kom, men den mørke Nat skjulte Alt; først senere oplystes det, at Skuddene hidrørte fra Russerne, der havde fyret imod en tyrkisk Fregat, som med kappede Touge og forladt af sit Mandskab drev omkring i Bugten. Saaledes hengik Natten. Morgen kom, og Landvinden ophørte. Det viste sig da til

vor Overraskelse, at Tyrkerne, efterat have sat de fleste af deres Skibe paa Land, satte Ild paa Resterne af deres Flaade, rimeligviis af Frygt for, at de skulde falde i vore Hænder. Det Indre af Bugten blev nu et Ildhav. Lykkelige kunde vi prise os, at Tyrkerne ikke fattede deres fortvivlede Beslutning nogle Timer tidligere: Landbrisen førte lige ned imod os, og, havde Fjenden ved dennes Begyndelse ladet 50 eller flere brændende Skibe drive afsted for Vinden, er det rimeligt, at mange af os aldrig vilde være komne tilbage fra Navarino. Flaadens Stilling hiin Nat var i højeste Grad kritisk. At Admiral Codrington havde Følelsen heraf, derom vidner hans Forespørgsel den foregaaende Aften. Den vundne Seier kunde lettelig have beredt de allierede Flaaders Undergang.

Det var et vidunderligt Skuespil at see de antændte tyrkiske Skibe efterhaanden springe i Luften. Flere af Skibene bleve antændte tilveirs, rimeligvis i Mørsene. Som kæmpemæssige Lys stode Reisningerne i Lue, Flammerue udbredte sig nedefter og lyste som mægtige Blus eller Fakler. Altsom Skrogene brændte, ompændtes Kanonerne af Ilden, de bleve da glødende, og som sidste Livsytring faldt der da Skud i alle Retninger. Til sidst fandt Flammerne Vei til Krudtmagasinet, Skibet hævedes, Masterne faldt for- og agterover, et forfærdeligt Brag paafulgte, og Alt var forbi.

Man værner sig til Alt. Istedendfor at et Skib, der springer i Luften, under almindelige Omstændigheder vilde have fængslet Alles Blikke, blev dette efterhaanden for os en saa almindelig Begivenhed, at det næppe hos nogen ombord tiltrak sig særlig Opmærksomhed. Opad Dagen

fandt man det næppe Umagen værd at see ud over Relingen for at betragte Røgsøilen, der steg op samtidig med et Skibs Sprængning, og længe efter, at de sidste Skibe vare gaaede i Luften, flød endnu de brændende Skibskrog omkring — ved at miste endeel af den Vægt, der tyngede dem, vare de komne flot og bleve af Vinden drevne bort fra de Klipper, paa hvilke de vare landsatte.

Blandt de Skibe, der saaledes ødelagdes, var et tyrkisk Linieskib og flere Fregatter med tunesisk Flag, der saa godt som ikke havde været i Ilden. En af disse, af udmærket Skjønhed, førte den tunesiske Admirals Flag. Et andet udmærket smukt Skib, den 60-Kanons Fregat „Guerrière, bygget i Marseille og udrustet med overordentlig Luxus for at stilles til Ibrahim-Paschas personlige Raadighed, blev landsat paa Klipperne ved Øen Sphacterie. Tyrkerne tilføjede sig paa denne Dag langt større Tab, end selve Fegtingen havde medført Dagen iforveien. Af deres Flaade blev kun tilbage en Fregat og enkelte mindre Skibe i tjenstdygtig Stand; foruden disse henlaae endnu forskudte, afmastede og ude af Stand til videre Brug Skrogene af to Linieskibe, et Par afmastede Fregatter og nogle mindre Orlogsmænd, en ringe Levning af en saa betydelig Styrke.

Der gaves nu Tid til nøiere at undersøge vort Skibs Tilstand. De Dødes og Saaredes Antal beløb sig til 42, deriblandt en Officeer, der var bleven ramt af Stumpen af en Kugle, sønderslaaet ved at slaa an imod en Jernstøtte paa underste Batteri. Vor Reisning havde lidt betydelig: et Skud var gaaet igjennem Fokkemasten, Forstangen og Krydsraaen vare splintrede af Kugler og

gjorte ubrugelige, Bugsprydsreisningen var saagodtsom afbrændt, det staaende og løbende Gods var sønderskudt og vore Seil haardt medtagne. Flere Gange havde der været Ild, ikke alene i Tallierebene og i Røsterne, men paa selve Batterierne — med Hensyn til Ild vare vi særlig uheldige — dette havde dog ikke medført nogen Standsning i Kanonerne Betjening, og alene fra „Scipio“ viste det sig, at der var blevet affyret et Antal af 1500 Skud imod Fjenden. Flaadens Tab i sin Heelhed beløb sig til 177 Døde, blandt hvilke Chefen for det engelske Linieskib „Genoa“, og 475 Saarede. Tyrkernes Tab kan uden at overvurderes antages at have beløbet sig til henved 8000 Mand. I det Øieblik, de skulde knuse Grækerne, mistede de deres Flaade, deres bedste Matroser og hermed Midlerne til at gaae angrebsviis tilværks. De nødsagedes til udelukkende at tænke paa Forsvar, og sikkert maa det erkjendes, at Slaget ved Navarino reddede Grækernes Sag. At en Throne paa denne Dag skulde blive grundlagt, der senere skulde bestiges af en Prinds af det danske Kongehuus, var man dengang langt fra at ane.

Dagen efter Slaget erindrer jeg, at jeg ombord i „Alcyonne“ med fornøiet Sind spiste Messens sidste tilbageværende Høns til Middag i Suensons og andre Kammeraters Selskab. Naturligviis var der lutter Jubel og Glæde. Samme Dag benyttede jeg en Leilighed, der gaves, til over Ancona at afsende Brev saavel til Forældrene som til Admiralitetet og til Kammerherre Juel, vor Minister i Paris. Disse Breve vare de første, der i Kjøbenhavn gav Meddelelse om Slaget, ligesom ogsaa Juel igjennem dem

fik den første Underretning, der naaede ham om den tilfegtede Seier. Senere meddeelte han mig, hvor behageligt det havde været ham at kunne optræde med Efterretninger fra sikker Kilde, hidrørende fra en dansk Officer, der havde deeltaget i Slaget.

„Asia“ og endnu et engelsk Linieskib saavel som „Syrène“, havde mistet deres Mesansmaster, og fem Dage forblev Flaaden paa Navarinos Rhed, for saavidt muligt at udbedre den lidte Skade. Den 25de October stode vi ud af Bugten uden at blive beskudte fra de fjendtlige Fæstningsværker; en „Ordre du jour“ fra Admiral Rigny, i hvilken han roste det udviste Mod, blev oplæst, og under rungende Raab af „Vive le Roi!“ løb vi agtenom den engelske Admiral og Admiral Rigny, der imidlertid havde heist sit Flag ombord i Linieskibet „Trident“. Ogsaa vor Chef holdt fra Hytten en Tale til det samlede Mandskab; jeg troer, at det var første Gang, han erkjendte, at der dog fandtes nogen Dygtighed blandt hans Undergivne. Talen sluttede han med tre Gange at gjentage Raabet: „Vive la République!“ En Officer trak ham i Ærmet og tilhviskede ham: „Vive le Roi“. Nu kom Raabene „Vive le Roi“ igang, og under disse Raab vendte Mr. Milius sig om og sagde: „Der seer man, hvad gammel Vane fører med sig.“

Ogsaa fra Admiral Codrington udgik en Dagsbefaling, der særlig fremhævede den eendragtige Samvirken blandt de allierede Magters Skibe, der havde sikkert et saa afgjørende Resultat. „Menederen Ibrahim“, hed det i dette temmelig lange Actstykke, „havde lovet ikke at forlade

„Navarino og ikke at gjøre Modstand imod de allierede „Magters Flaade; han har skammelig brudt sit givne Ord.“

„Cheferne for de forbundne Magters Styrke havde „lovet at ødelægge den tyrkiske og ægyptiske Flaade, „dersom et eneste Kanonskud blev rettet imod deres „Flag, og med de kjække Mænds Bistand, der staae under „deres Commando, have de bogstavelig opfyldt dette „Løfte; af en Flaade, der talte flere end 60 Orlogsmænd, „ere kun een Fregat og 14 mindre Skibe tilbage, istand „til at stikke i Søen — — —.“

Flaaden opløstes. I Følge med Linieskibet „Breslau“, „Syrène“ og „Alcyonne“ bleve vi sendte til Toulon for at udbedre de stedfundne Havarier. Reisen blev ligesaa rig paa Savn og Møisommeligheder, som den var haard og langvarig. 40 Dage medgik, inden vi naaede fransk Havn; fra de andre Skibe bleve vi skilte; under Sardinien borttog Søen Resten af vor Gallion samt det Opstaaende langs Kobryggen. Vedvarende Storm og bestandig Modvind gjorde denne Reise til en af de ubehageligste, som jeg nogensinde har oplevet. Endelig naaede vi Toulon; her fik vi 25 Dages Quarantaine, og mere end to Maaneder hengik saaledes, førend vi frit kunde bevæge os paa Frankrigs Jordbund.

Ved vor Ankomst til Frankrig overraskedes vi paa en lidet behagelig Maade ved at erfare, med hvilken Kulde Efterretningen om Slaget ved Navarino var bleven modtagen af Regjeringskredsene saavel i Frankrig som i England. Med Harmelæste vi i Aviserne, at Lord Wellington ved Modtagelsen af Efterretningen om vor Kamp havde betegnet denne Tildragelse som „an untoward

accident“. Ogsaa hos den franske Regjering syntes en lignende Anskuelse at gjøre sig gjældende, og vist er det, at ved vor Ankomst til Toulon vare Forfremmelser og Decorationer kun enkeltviis og høist sparsomt blevne Officerer og Mandskab tildeel. Atter her synes imidlertid den offentlige Mening at være gaaet af med Seiren. Man nødsagedes til at erkjende, at Seiren ved Navarino var „un évènement glorieux“, og Forfremmelser og Hæderstegn udebleve da ikke længer. Til Skibscheferne regnede det med Ordener fra hver af de tre forbundne Magter: Admiral Rigny udnævntes til Viceadmiral, Mr. le Baron Milius forfremmedes til Contreadmiral, og ved Quarantainens Slutning indtraadte som Følge heraf en Forandring, der vistnok af Alle ombord blev hilset med uskrømtet Glæde: Mr. Milius fratraadte Commandoen af Skibet.

Den ægyptiske Fregat „Guèrrière“.

Efter Kampen ved Navarino var det nødvendigt for „Scipio“ at faae en ny Krydsraa. Tømmermændene havde fuldt op at gjøre med at udbedre vore andre Havarier paa Skrog og Reisning, og Mr. Milius besluttede derfor at lade hente en Mærseraa fra en af de landsatte Fregatter, der kunde antages at ville være brugelig i det anførte Øiemed. En 60-Kanons Fregat laa paa Klipperne ved Øen Sphacterie; et Fartøi blev bevæbnet og gjort klart til at gaae derombord under Commando af Mr. Guézennec, lieutenant de vaisseau, og, da det forekom mig at kunne have Interesse at see det Indre af en tyrkisk Orlogsmand, erholdt jeg Chefens Tilladelse til at ledsage Guézennec paa denne Expedition.

Afstanden til det landsatte Skib var temmelig stor. Som vi nærmede os, kjendtes det at være Fregatten „Guerrière“, bygget i Marseille for Vice-Kongen af Ægyptens Regning. Paa de steilt nedgaaende Klipper laa Fregatten

ikke mere end nogle enkelte Favne fra Land. Ad Faldrebet vare vi ikke istand til at komme op, og vi maatte derfor krybe ind ad en Kanonport paa Batteriet for at komme ombord. Hvilket Syn fremstillede sig her for os! Besætningen var flygtet iland til den tætved liggende Kyst; men de Saarede havde de ladet blive tilbage, og over Dynger af Faldne og Saarede maatte man bogstavelig bane sig Vei. Endogsaa Kahytten laa fuld af Døde. Sprungne Kanoner, lemlæstede Mennesker, Spor af Ild og Ødelæggelse i alle Retninger — forfærdeligt var Alt, hvorhen man end rettede Øiet.

Vi naaede op paa Dækket; Ødelæggelsen var her om muligt endnu større. Nogle Saarede forsøgte med Møie at krybe bort, da vi nærmede os; siden bade de os ved Tegn om noget Vand; dette var den eneste Vederkvælgelse, vi vare istand til at yde dem. Om den Grad, i hvilken dette Skib var forskudt, kan man vanskelig gjøre sig nogen Forestilling. Siden var gjennemboret med store Huller, Dækket var i Ordets strengeste Betydning opfyldt, bedækket med et Lag af Splinter, af nedfaldet Gods og med Stumper af ødelagte Rundholter; væltede Carronader med sprængte Broge laae midtskibs, andre vare sprungne, og rundt om disse saaes Sporene af Jernstumper, der havde udbredt Død og Ødelæggelse til alle Sider. Ligesom paa Batteriet laae her Faldne og Saarede i forfærdelig Mængde imellem hverandre, saa at vi ansloge disses samlede Antal til ikke mindre end 200 Mand. Indtrykket var af den Beskaffenhed, at jeg aldrig vil kunne glemme det, og endnu 50 Aar efter, da jeg nedskriver dette, staaer det Hele for mig som et saa gruopvækkende

Skue, at jeg kun modstræbende lader Tanken dvæle derved.

Den Pragt, hvormed Skibet var udstyret, tjente endyderligere til at fremhæve det Ødelæggelsesværk, der var gaaet for sig. Kanoner med polerede Nøddetræes Raperter, forsynede med smukt forarbejdede Ringebolte af Bronze som paa kostbare Meubler, Messing-Forsiringer og Prydelser i det Uendelige, kort, overalt en Luxus, der tydede hen paa Fregattens særegne Bestemmelse, nemlig som omtalt at stilles til Ibrahim-Paschas personlige Raadighed, saa at Skibet under det bevægede Felttog kunde ansees som hans egentlige Hjem.

Foremærseraa var snart sat i Vandet; man kappede Seilet fra, overskar Rakke og Dreiereb, derefter den ene Toplent, og Maalet for vor Sendelse var dermed opnaaet. Enkelte Folk af vor Besætning havde under dette Arbejde benyttet Leiligheden til at søge ned paa Banjerne, de vare rimeligviis her stødte paa Paschaens private Aflukker; thi op paa Dækket bragte de en Mængde Sager af betydeligt Værd, saasom guldbroderede Dragter, Pibe-Mundstykker af Rav med kostbar Emaillé og dertil en Kumme af drevet Guld, sex eller otte Tommer i Gjennemsnit, der senere af Mr. Milius blev tilstillet Hertuginde af Angoulême. Endnu er jeg i Besiddelse af en af Ibrahim-Paschas ved denne Leilighed erobrede Dragter, ligesom ogsaa af en Pibe, der utvivlsomt maa have tilhørt Paschaen selv. Blandt en Mængde Vaaben, der fandtes spredte paa Dækket, bemærkede jeg mig to Geværer — disse ere mine materielle Erindringer om Navarino. Geværerne, prydede med Halvmaanen og med Sølvbeslag, vare særlig smukt

udstyrede, jeg forærede det ene til min Ven Lieutenant Suenson, men beklager kun, at dette ikke var i brugbar Stand, da en Kugle var gaaet tværs ind i Løbet.

Paa Batteriet agter sad en Tyrk, Benene overkors, lænet op imod Kahyts-Skoddet. Hans rige Paaklædning tydede paa, at han maatte have indtaget en høi Stilling ombord. Hans Saar gjorde det umuligt for ham at reise sig; men ligeoverfor os vedligeholdt han ikkedestomindre en stolt og ædel Holdning. Han var en smuk, yngre Mand. Vi tilbøde ham at tage ham med os i vort Fartøi, men ukjendte med hinandens Sprog vare vi vel næppe istand til at gjøre os forstaaelige. Ogsaa ham bragte vi Vand til at læske sig ved og forlode ham opfyldte af Medfølelse og Medlidenhed.

Fartøiet satte af med vor Raa paa Slæb. Vinden var frisket op til en stiv Kuling, og længe vare vi underveis, inden vi naaede „Scipio“. Et nedbrændt Skrog, der flød om i Bugten, saae vi drive paa Land i „Guerrière“'s umiddelbare Nærhed; rimeligviis er dette Skrog kommet til at tørne imod Fregatten, denne er derved bleven ført bort fra de Klipper, paa hvilke den hvilede, og et Øieblik efter saae vi den kæntre over ud fra Land og derefter forsvinde i Dybet. Næppe var jeg den Eneste, som blev rystet ved dette Syn. Vi havde jo bevæget os blandt de Saarede derombord, vi havde været Vidne til deres Jammer, og nylig havde vi jo forladt dem med den Forvisning, at den reddede Deel af Besætningen vilde afhente dem, saasnart Mulighed gaves; men nu vare vi altfor langt borte til at kunne yde dem Hjælp. Skibe, der laae ankrede i mindre Afstand, saae Saarede slæbe

sig op i Vantene, altsom Skibet sank, saae dem udstrække deres Arme imod sig for at anraabe om Bistand; man forsøgte at komme dem tilhjælp, Fartøier ilede til, men for silde — Alle forsvandt de med Skibet, og ikke en Eneste blev reddet af de Ulykkelige, som befandt sig ombord.

Saaledes endte Fregatten „Guerrière“, et af de smukkeste Skibe, hvis Dæk jeg nogensinde har betraadt.

„Scipio“'s Mandskab.

Ved Ankomsten til Toulon maatte „Scipio“ i Dok. Lasten blev brudt, Alting blev taget ud af Skibet, og som Følge heraf bleve Folkene indkvarterede iland. Arbeidskraften viste sig imidlertid med hver Dag at blive mindre; flere og flere af Mandskabet mødte ikke ombord, og omsider tiltog Tallet af de Udeblivende i den Grad, at der var enkelte Dage, hvor af Skibets Besætning paa over 600 Mand ikke 90 mødte ved Morgen-Mønstringen. Man kunde næsten have været fristet til at troe, at Udeblivelserne fandt Sted efter en Slags regelmæssig Omgang; thi senere paa Dagen kom endeel tilstede, medens Andre forsvandt; men kun langsomt og trent slæbte Skibets Arbeider sig fremad.

For at raade Bod paa dette Onde blev det befalet, at det hele Mandskab skulde forblive ombord om Natten, og de nødvendige Foranstaltninger bleve truffene i dette Øiemed; ligemeget hjalp det, Ondet vedblev at tiltage.

Det er hændet, at der ved Aftenmønstring ikkun var 6, skriver sex, Mand af Besætningen ombord i Skibet. Hvorledes dette er gaaet til, da den eneste Udgang fra Værftet var igjennem Porten til Arsenalet, hvor Vagt og Betjente i Mængde forrettede Tjeneste, var og er mig vedblivende uforklarligt. En stor Deel af Arbeidet ombord maatte udføres af „forçats“, Galeislaver, lænkede to og to til hinanden, og hvis Mængde derfor aldrig blev opgivet efter deres Antal, men parviis. Man begjærede 50 Par og fik 100 Mand.

Denne Tilstand, en Følge af Interregnum i Commandoen og af den alt længe herskende Slappelse og Uorden ombord, kunde ikke vedvare. Saasnt som det lod sig gjøre, blev „Scipio“ udlagt paa Toulons Indre-Rhed, og her meente man, at Mandskabet uden Vanskelighed maatte kunne holdes ombord; men om Natten bemægtigede Folkene sig Skibets Fartøier og listede sig bort med disse, saa at man den paafølgende Dag maatte opsøge Fartøierne paa forskjellige Steder i Bugten. En lieutenant de vaisseau og nogle Cadetter skiftedes til at have Inspections-Vagt ombord. Min Tour kom altsaa ogsaa, og belært af, hvad der tidligere Nætter var foregaaet, forekom det mig at være en Ambitions-Sag at forhindre al Bortrømning, saa længe jeg var den Ansvarhavende for Skibet. Mod Aften lod jeg alle Fartøierne føre hen til Skibets Boier, det sidste Fartøi blev opheist under Jollebommene, og saaledes antog jeg at være fuldkommen sikkret. Ved at rundere, efterat Mørket var faldet paa, opdagede jeg imidlertid, heelt inde under Gillingen, en „rafiou“, lille Baad, hvis Hensigt øiensynlig maatte være at bringe Folk fra

Skibet ud til vore i Afstand fortøiede Fartøier. Baadens Eier var ikke at finde, altsaa blev ogsaa rafiouen ført ud til Boierne, Laaringsfartøiet blev atter opheist, og til endyderligere Sikkerhed forblev jeg selv paa Dækket til henad Midnat. Det var de første Dage af Februar Maaned, Natten var bælgmørk, og en stiv Kuling havde sat Søen noget i Bevægelse. Da hørtes med eet Angestskrig og Raab om Hjælp nede fra Vandet, forude ved Skibets Boug. Man kom til med Lanterner, og man tænke sig min Forundring, da jeg opdagede en Slags Flaade, paa hvilken en halv Snees Mand af Besætningen havde til Hensigt at lade sig drive iland. Skaffeborde og Bænke havde de sat ud ad Bougporten og stablet disse ovenpaa hinanden, indtil de antog, at Bærekraften var tilstrækkelig; de gave sig derefter paa Veien; men Søens Bevægelse havde bragt deres skrøbelige Flaade til at skilles ad, og med Møie fik vi dem frelst fra at drukne. Da Morgenen kom, laae vore Fartøier urørte ved Boierne, men den mistænkelige rafiou var forsvunden; noget videre om den blev aldrig senere oplyst.

Mr. Bougainville, capitaine de vaisseau, overtog ved denne Tid Commandoen af Skibet. Krigsretter bleve nedsatte, og en Mængde af Folkene blev idømt Kjølhaling, Tamp eller en i den franske Marine dengang gængse Straf, en Art Spidsrod, der i Lovsproget benævntes: „courrir la bouline“.

Denne Straf, egen i sin Slags, fortjener nærmere Omtale. En Leider eller Ende Tougværk blev strakt fra For til Agter paa Dækket; langs denne Leider vandrede en Kous, og til denne blev Delinquenten fastgjort. En

Trommeslager blev stillet foran ham, to Mand under Gevær bagefter, og under Trommeslag blev Synderen ført frem og tilbage det idømte Antal Gange. Langsmed Touget eller Leideren var opstillet et bestemt Antal Folk paa hver Side, der med Seisinger skulde tildele Delinqventen Slag, altsom han i langsom Marche drog dem forbi. Man havde imidlertid tænkt sig, at enkelte af disse Slag kunde ramme den Paagjældendes Hoved, og at dette kunde medføre skadelige Følger; for at afværge dette havde Loven derfor bestemt, at en Kurv, i Form af en Tørvekurv, der naaede helt ned til Skuldrene, skulde sættes over den Afstraffedes Hoved, og saaledes udstyret, med Trommeslageren foran, der angav Takten, og med de to Gefreidere, der sluttede Toget, drog nu Processionen forbi, og naturligt er det, at fast alle Slag bleve rettede imod Kurven, saa at den hele Straf blev en fuldstændig Komedie.

Eiheller Kjølhalingen havde det Afskrækkende ved sig, som man almindelig tillægger denne Straffemaade. Forbryderen blev nemlig, ifølge de gjældende Forskrifter, ingenlunde halet under Kjølen, men kun dypet et vist Antal Gange i Vandet. Et svært Lod blev bundet Delinqventen om Benene, han blev heist op under Fokkeraaen, og det idømte Antal Gange blev Jollen, i hvilken han var opheist, kastet los, hvorefter den Dømte atter strax igjen blev opheist paa samme Side under Raaen, indtil det idømte Antal Gange af denne saakaldte Kjølhaling var præsteret. Sandsynligviis ere disse Straffe, af hvilke den første især altid var til stor Morskab for Mandskabet, forlængst afskaffede i den franske Marine; men saameget mere er

der Anledning til at omtale dem netop her, hvor Erindringer om en svunden Tid ere Gjenstand for Omtale.

Mr. Bougainville var en elskværdig Personlighed, men han besad ikke den Kraft og endnu mindre den Udholdenhed, som vilde have været nødvendig for at raade Bod paa de Onder, der under Mr. Milius' Commando havde fæstet Rod hos Mandskabet. Demoralisationen vedblev stadigen at tiltage, og, som alt tidligere berørt, blev Oprør og Straf den endelige Følge af, at Vægelsind og Svaghed vare blevne satte i Spidsen for et Mandskab, der tildeels var blevet udskrevet fra det Indre af Landet, og som kun lidet egnede sig til Livet ombord.

Capitain Bougainville.

Mr. le Baron de Bougainville, capitaine de vaisseau, var tiltalende og vindende ved sin Fremtræden og stod saaledes i skarp Modsætning til Baron Milius, hvem han afløste i Commandoen af Linieskibet „Scipio“. I en Salon maa Mr. de Bougainville have været indtagende. Han var vittig, belæst, „plein d'esprit“ og af den Slags Fransk-mænd, der ved Forekommenhed og Elegance i Manerer gjøre et høist behageligt Indtryk. Skyggesiderne vare Magelighed og en høi Grad af Egoisme, hvilken sidste Egenskab han forøvrigt, som alt tidligere berørt, havde tilfælles med saagodtsom alle de franske Skibschefer, med hvilke jeg er kommen i Berøring. Ombord i Fregatten „Thétis“, som Capitain Bougainville førte under en Verdens-Omseiling, og som vi i sin Tid mødte inde i Sydhavet, blev der hver Aften trukket en Ende Toug tværs over Skandsen foran Mesansmasten, og agtenfor denne var det kun i høist paatrængende Tilfælde tilladt at komme,

for ikke at forstyrre Chefens Søvn; Fregatten gik som Følge heraf jævnlig med Seilene paa Storreisningen forkeert indbraste om Natten. Ogsaa ombord i „Scipio“ forsøgte man at gennemføre noget Tilsvarende; men man var her under Commando, og Admiralens Ordre grebe ikke sjelden forstyrrende ind i Forholdsregler af denne Beskaffenhed.

Mr. Bougainville holdt af at more sig og fandt paa alt Muligt for at tilfredsstille denne Tilbøielighed. Vi blokerede Navarino, den ene Dag hengik som den anden, og Opjagningen af et Skib eller Meddelelser fra en forbi-seilende Orlogsmand vare saagodtsom det Eneste, der fra Tid til anden afbrød den trættende Eensformighed. En Dag fik vi en Seiler i Sigte, som vi stode ned imod. Den viste sig at være en daarlig udhalt Brig, og paa Forespørgsel erfore vi, at den hørte hjemme i Marseille. Det næste Spørgsmaal gjaldt, hvorfra den kom. „Que nous venons d'Alessandrie“ var Svaret, udtalt i provençalsk Dialekt. „Hvormange Dages Reise?“ „Soixanté jours!“ Man tænke sig to Maaneder for at naae hen til Morea; det var næsten forbausende. „Vous n'avez donc rien de nouveau en fait de politique?“ praiede Chefen.“ — Qué dité?“ blev der spurgt fra Briggen; Chefen gjentog sit Spørgsmaal i forkortet Form, og ombord i Briggen hørte vi Skipperen kalde paa Mr. Bonassé, rimeligviis Styrmandens Navn, for at sige, at han strax skulde bringe Papirerne op paa Dækket. Ivrig gav han sig iværk med at gennemblade disse; naturligviis troede vi, at han søgte efter nogle gamle Aviser, indtil han som Svar paa vor Chefs Spørgsmaal tilraabte os: „N'a des pôts en

terré, n'a des pôts en fer, mais des pôts-litiques, n'en a pas du tout.“ Dette var altfor morsomt. Mr. Bougainville spurgte paany og fik Skipperen til at gjentage Forklaringen om Ladningens Indhold. Mr. Bougainville jublede, vi Andre vare færdige ved at briste af Latter, og med et „à la bonne heure!“ blev det Briggen tilladt uforstyrret at fortsætte sin videre Reise til Hjemstedet. Har denne varet endnu 40 Dage, som da „Scipio“ nyligen vendte hjem fra Morea til Toulon, vil Skipperen i intet Tilfælde kunne have gjort sig til af nogen hurtig Overfart.

Mr. Bougainville kjedede sig. Paa Blocade-Stationen laae vi samlede med endeel Skibe, blandt hvilke det engelske Linieskib „Ocean“, og en Dag spiste Chefen for Corvetten „Victorieuse“, Capitain Lasusse, ombord. Alt ved Middag havde man seet Fregatten „Fleur de Lys“, Capitain, senere Viceadmiral Lalande, komme op Syd fra; Brisen var imidlertid svag, og først henad Aften lykkedes det „Fleur de Lys“ at naae hen i Nærheden af os. Det var blevet aldeles Stille, Mørket var faldet paa, og i Aftendæmringen laae de forskjellige Skibe hinanden saa nær, at man endog fra Tid til anden kunde høre tale fra det ene Skib til det andet. I al Magelighed nøde Mr. Bougainville og Mr. Lasusse deres Cigar paa Hytten, da der blev varskoet for et Fartøi, som man antog maatte komme fra „Fleur de Lys“. Pludselig fik Mr. Bougainville et Indfald: i Raaber anraabte han Fartøiet paa Engelsk: „Boat ahoy!“ J Fartøiet holdt man paa Aarerne, og en Stemme, som man kunde kjende at være Capitain Lalande's, fremkom med Undskyldning i Anledning af den skete Feiltagelse, da han havde staaet i den For-

mening, at det var Linieskibet „Scipio“, han roede hen imod. Paa Engelsk blev han viist hen til det andet Linieskib; han roede nu hen imod dette og blev der atter anraabt med: „Boat ahoy!“ Vi hørte nu en Samtale blive ført imellem Capitain Lalande og den engelske vagthavende Officeer, hvis Resultat blev Overbeviisningen om, at Skibet, han var ved, virkelig var „Ocean“, og at Skibet, ved hvilket han havde været, var „Scipio“. Capitain Bougainville fandt alt dette i høi Grad fornøieligt; han fandt den Stilling pikant, i hvilken Capitain Lalande var bleven bragt ved hans Praieraab, han lo hjertelig over alle de Undskyldninger, vi kunde høre, at Capitain Lalande henvendte til „Ocean“, da han paany satte sin Cours hen imod os, og morede sig kostelig over det Hele — men Glæden fik en brat Ende, da Capitain Lalande, forbitret i høieste Grad, traadte ombord. Hans første Udbrud var, at enten maatte man være fuld eller gal ombord i dette Skib. En Udfordring paafulgte, og næppe vilde disse „udmærkede Løier“ være endte paa nogen fredelig Maade, dersom ikke Capitain Lasusse og andre franske Skibschefer vare traadte mæglende imellem.

Snart kom der ogsaa andre Grunde til, der, Capitain Bougainville's lette Sind uagtet, maatte vække Alvor og Bekymring hos ham som Skibschef. Under et længere Ophold i Poros, ligeoverfor Athen, var en ondartet Feber udbrudt ombord. Uagtet alle anvendte Midler greb den mere og mere om sig, og snart vare begge Skibets Batterier optagne af Syge. Hened 200 Mand bleve efterhaanden angrebne, Dødelighed begyndte at indfinde sig i foruroligende Grad, og Admiralen fandt det under disse Omstændigheder

nødvendigt, at Skibet blev sendt tilbage til Frankrig. Jeg beredte mig altsaa paa Hjemreisen, og efter henvend fem Aars Tjeneste ombord i franske Skibe havde jeg alt besluttet ved Ankomsten til Toulon at sige den franske Marine Farvel og vende tilbage til mit Fædreland. Da overraskedes jeg ved, igjennem min Chef, at modtage Tilbud fra Admiral Rigny om at træde over paa Linieskibet „Conquérant“, hvorombord Admiralens Flag nylig var blevet heist. Et saadant Tilbud kunde ikke andet end være i høieste Grad smigrende for mig. Hjemreisen til Danmark blev opgivet, og under Modon sagde jeg Farvel til „Scipio“, som umiddelbart derefter styrede Cours imod Toulon.

Afskeden fra dette Skib var mig ikke tung, paa eet Glandspunct nær havde Uheld fulgt „Scipio“ under dets hele Togt, og Mindet om det Aar, som jeg tilbragte derombord, vil altid staae for mig med mørke og afskrækkende Farver.

Overgang til „Conquérant“.

Mit Indtog ombord i „Conquérant“ skeete igjennem en Kanonport paa underste Batteri. Mit Gods blev langet ombord, og jeg fandt mig henflyttet til et Skib, der alt længe havde opvakt min Beundring. Endnu staaer Erintringen levende for mig om det Øieblik, da jeg betraadte dette Skib: det forekom mig, at jeg aandede i en anden Atmosphære, Alt omkring mig tydede paa Orden, Disciplin og Velvillie, jeg følte mig som et andet Menneske, en Art Begeistring kom over mig, og sikkert maa Glæde og Tilfredshed have været at læse i mit Ansigt, da jeg paa Hytten fremstillede mig for den commanderende Admiral.

Le chevalier Henry de Rigny, Vice-Admiral, var dengang i en Alder af omtrent 45 Aar. Lidt under Middelhøide af Væxt, med et uanseligt Udvortes, var han simpel og naturlig i sin Optræden; ulig Franskmændene i Almindelighed skyede han til daglig Brug den Glands og de Former, med hvilke franske Admiraler pleiede at

omgive sig; dog fremgik det strax af hans gjennemtrængende Blik og af hans kløgtige Ansigtstræk, blandt hvilke den spidse Næse var fremtrædende, at man i ham ikke havde med nogen almindelig Mand at gjøre. Et listigt Udtryk, forenet med en høi Grad af Ro, var udbredt over ham; men, blev hans Sind først sat i Bevægelse, blev han opfarende, hensynsløs, og hans Heflighed kjendte da undertiden ingen Grændse. Indsmigrende i høi Grad, naar han vilde behage, var Admiral Rigny bestemt, naar han vilde sætte noget igjennem, vedholdende i sine Planer og uden Frygt for at paatage sig stort Ansvar. Med disse Egenskaber forenede han en sjelden Fiinhed og Tact, og han var saaledes vel skikket til at varetage sit Lands Interesser i Levanten under denne Periode, da forstyrrede Forhold i enhver Retning frembøde sig i rigeligt Maal. Man blev saaledes ved denne Tid Vidne til det Særsyn, at Russerne bekrigede Tyrkerne i det Sorte Hav, hvor de indtog Varna, medens de søndenfor Dardanellerne optraadte paa den fredeligste Maade af Verden og som Venner viste deres Flag i de vigtigste tyrkiske Havne; England saae man, i Modstrid med dets Traditioner, optræde fjendtlig imod Tyrkiet, og, hvad Politiken angaaer, syntes saaledes Alt at være vendt op og ned paa i disse Egne.

Under Keiserdømmet havde Admiral Rigny været ansat ved „Marins de la garde“, og i 1809 commanderede han paa Schelde-Floden Fregatten „Euridice“. I 1825 forlod han Toulon med sin Stander heist ombord i Fregatten „Syrène“. „Det hedder sig, at jeg ikke er Sø-officeer“, sagde han til Fregattens Chef, Mr. Robert, „jeg

vil overbevise om det Modsatte, og selv paatager jeg mig Fregattens Organisation“. „Syrène“ blev under hans Hænder et Mønster paa god Orden og paa et vel manøvreret Skib. En talrig Escadre blev ham underlagt. De franske Orlogsmænds Virksomhed strakte sig over hele Levanten, og der ydedes Beskyttelse imod græske Sørøvere, som øvede de største Grusomheder imod Enhver, der faldt i deres Vold. Ved Ipsara og ved Scios reddede de Franske mangan Grækers Liv, og, da Athenen maatte overgive sig til Tyrkerne, optraadte Admiral Rigny som Mellemhandler paa en smuk Maade, der ikke var forbunden med ringe personlig Fare. Ogsaa blev hans Virksomhed paa-skjønnet. Efterat være vendt tilbage til Frankrig blev han i 1830 sat i Spidsen for Marinen som Minister, og senere tog han Sæde i det franske Ministerium som Udenrigsminister. Ligesaa snart jeg vel var kommen ombord i „Conquérant“, blev der brast fuldt, og Coursen sat ind imellem Sapienza-Øerne for at opjage et mistænkeligt Skib. Aldrig vilde man i „Scipio“ have vovet sig ind i dette dengang tildeels ukjendte Farvand. Ved at søge de snevreste Løb og knibe tæt om Pynterne troede det jagede Skib at kunne undgaae os; men med forbausende Dristighed blev Jagten fortsat, og med henved 9 Miles Fart vare vi snart paa Siden af ham. Skipperen kom ombord; det syntes at være hans Hensigt at indsmugle Provisioner til Morea; en Brig blev beordret til at følge ham 50 Miil tilsøes.

Dette var mine første Timer ombord i „Conquérant“; de efterlode et varigt Indtryk. Med hver Dag forøgedes min Beundring af den Maade, hvorpaa dette Skib

blev commanderet, jeg følte mig hædret ved at være derombord, og endnu den Dag idag nærer jeg den Overbeviisning, at „Conquérant“ var det smukkeste og stolteste Skib, som dengang flød paa Havet.

Det var en misundelsesværdig Stilling at være ombord i „Conquérant“. Mandskabet var udsøgt, idet alle mindre duelige Folk stedse bleve ombyttede med udvalgte Matroser fra Skibe, der vendte hjem til Frankrig; en behagelig Tone herskede saavel blandt Skibets Officerer indbyrdes som i Forholdet til de Commanderende, og, skjøndt Tjenesten var streng, undertiden endog meget streng, da vi kun vare syv tjenstgjørende Officerer ombord, forekom Alt at blive ledet af en usynlig Haand og at være ordnet paa en saadan Maade, at man næppe engang blev vaer, at der fandtes Commanderende ombord. Admiralskibet var dertil Midtpunctet for den store Mængde Orlogsmænd, som ved denne Tid færdedes i Levanten; man var de Første, der modtog Efterretninger, man kunde nogenledes følge de forskjellige Skibes Bevægelser og Virksomhed, og selv paa det materielle Liv havde de hyppige Forbindelser i alle Retninger en synlig Indflydelse, idet vort Bord prangede med Frembringelser og Frugter fra alle Levantens Havne, medens man ombord i mangan anden Orlogsmænd var reduceret til brune Bønner og Skibskost. Under „Scipio“'s 40 Dages Reise fra Morea til Toulon gaves der ikke en eneste Mundfuld ferske Provisioner ombord i Skibet, saa at saavel Chef som Officerer under hele Reisen maatte leve af salt Kjød og Pandekager.

Navarinos Rhed.

Admiral Codrington havde begivet sig til Alexandria for hos Mehemet-Ali at udvirke Ibrahim Paschas og den ham underlagte Styrkes Tilbagekaldelse. En Tractat, ved hvilken dette Forlangende opfyldtes, blev underskreven, og samme Dag, som Underretning herom naaede os, modtog Admiralen Efterretning om, at et Armeécorsps under General Maison var blevet indskibet i Toulon for at afgaae til Morea. Disse tvende Efterretninger forandrede aldeles Sagernes Stilling. Tractaten med Mehemet-Ali og de ægyptiske Troppers Tilbagekaldelse vilde af sig selv have medført Moreas Rømning. Der kom nu et nyt Element til: franske Troppers Ankomst kunde let give Anledning til et nyt Sammenstød, og det var kjendeligt, at Admiral Rigny modtog Meddelelsen om disse Troppers Ankomst med synlig Utilfredshed.

Navarinoslaget, der havde gjort det muligt for Russerne, uden Indsigelse fra Stormagternes Side, at gaae over

Pruth og at falde ind i Tyrkiet, vedblev at staae som en uheldbringende Begivenhed for den engelske Regjering. Admiral Codrington blev tilbagekaldt, og under hans Fraværelse i Alexandrien, medens Underhandlingerne med Mehemet-Ali stode paa, indtraf Linieskibet „Wellesley“ for Navarino med Admiral Malcolm, der skulde afløse ham. Malcolm vilde ikke udsætte sig for Quarantaine, og den første Raadslagning imellem ham og Admiral Rigny foregik derfor paa afmærket Afstand paa en lille Ø i Nærheden af Sapienzerne under Overværelse af en Quarantainebetjent, der skulde vaage over den tilbørlige Afstands Overholdelse imellem de to Admiraler. Ved Admiral Codringtons Tilbagekomst samledes alle Admiralerne paa Zante Rhed. Tætved hinanden ankrede her Linieskibene „Asia“, „Conquérant“, „Wellesley“ og „Azof“, hvert med sit Viceadmiralsflag vaiende fra Fortoppen; et lignende Møde hører ganske vist til Sjeldenhederne.

Efter Tractatens Afslutning med Mehemet-Ali kunde Navarino ikke længer betragtes som nogen fjendtlig Havn. Admiral Malcolm med „Wellesley“, „Conquérant“, „Breslau“ og flere franske og engelske Skibe stode derind, og vi saae nu Resterne af den Flaade, der havde været bestemt til at skulle fuldstændiggjøre Grækenlands Undertvingelse. Disse Rester vare saa godt som Intet. Et Linieskib, i hvilket man havde sat Nødmaster, med store Aabninger i Siden, et Par forskudte Fregatter og nogle Transportskibe var det Hele. Medens der saaledes over Vandet saagodtsom Intet var tilbage, frembød det Indre af Bugten derimod et vidunderligt Skue, naar man i klart Veir var istand til at see ned under Vandfladen. Solstraalerne belyste da

med brogede Farver Skrogene af forbrændte Skibe, store og smaa imellem hverandre, liggende paa den hvide Sandbund. Enkelte Skibe laae kæntrade med Bredsidene iveiret, med Kanonerne endnu stikkende ud igjennem Portene og pegende lodret op imod Luften; andre, og det var de fleste, vare sprængte fra hinanden, saaledes at Overskibet var ført bort fra Underskibet, og hele Lasten med dens Apterger viste sig da for Øiet, som man undertiden seer Modeller, paa hvilke man fremviser Skibets indre forskjellige Dele. I de forskjellige Apterger saae man Tougene regelmæssig opskudte paa Tougbrixerne, Vandfadene stuede med fuldkommen Orden paa deres Plads, Kuglerne i de for dem bestemte Rum, kort, en heel undersøisk Verden udfoldede sig for den Nysgjerriges Blik. Mange af disse Gjenstande ere vel alt nu borttagne; men, ligesom man i vore Dage optager Vrag, der i Aarhundreder have ligget paa Havbunden, saaledes kan det forudsees, at man endnu i mange Tider fra Dybet vil opfiske forskjelligartede Gjenstande, der ligesom de udgravede Minder om Grækenlands Oldtid, hvilke vi see paa med Beundring, i kommende Dage ville blive betragtede med Interesse som hidrørende fra en Begivenhed, hvorfra Grækenlands gjenvundne Frihed er udgaet.

Ankomst af Admiral Maisons Expedition.

Ved Slutningen af August 1828 ankom til Morea General Maison tilligemed den første Convoi med franske Tropper ombord, henved 9000 Mand, til Grækernes Understøttelse. Det er alt anført, at Admiral Rigny ikke bifaldt Armecorpsets Udsendelse; da Convoien kom tilsyne, saae man, hvorledes Blodet kom i Bevægelse hos ham; han blev heftig og var næppe til at komme nær. Endog hans Adjutant, Le Ray, lieutenant de vaisseau, lige afholdt af Admiralen og af Alle ombord, gik det ud over; med sin vante Frimodighed tog han flere af Capitainerne i Forsvar: „Toujours l'avocat des mauvaises causes“, var Admiralens Svar — snarere en Roes end en Dadel under forhaandenværende Omstændigheder. Convoien, fandt Admiralen, var ikke tilbørlig samlet, den førte ikke tilstrækkelig Seil. Fartøier bleve satte i Vandet for at roe ombord i de os nærmest liggende Skibe, hvor vore Folk entrede tilveirs, gjorde Seil los og fore saaledes omkring

fra det ene Skib til det andet. Hvad der endmere forøgede Admiralsens Ærgrelse var, at de convoierende Orlogsmænd laae spredte og havde ladet sig drive for langt ned i Læ, hans Utaalmodighed var i stadig Tiltagende, altsom det viste sig umuligt for Orlogsmændene at komme op: der blev skudt, det regnede med Signaler, og vist er det, at, dersom Fæstningen Koron havde begyndt at skyde paa Convoien, hvilket ikke kunde ansees for nogen Umulighed, da den ikke var i ægyptiske, men i tyrkiske Hænder, vilde de Krigsskibe, der skulde afgive Beskyttelse, ikke have været istand til at yde nogensomhelst Bistand.

Under disse Omstændigheder var det magtpaaliggende for „Conquérant“ at komme saa nær ind under Koron som muligt. Noget søndenfor denne Fæstning ligger en høi Klippe, Venetico, adskilt fra Fastlandet ved et smalt og bugtet Løb; dette Løb dannede en Gjenvei, ad hvilken man kunde naae hen lige ind under Fæstningens Kanoner, og Admiralen spurgte vor ombordværende Lods, om han kunde løbe „Conquérant“ derigjennem. Lodsens Svar var en bestemt Benegtelse. „Da veed jeg dog, at „svære Skibe tidligere ere løbne indom Klippen“, yttrede Admiralen. „Vel muligt“, svarede Lodsens, „men næppe „Skibe af „Conquérant“'s Dybgaaende, og jeg kan ikke „paatage mig Lodsningen igjennem Løbet.“ Et Par Gange spadserede Admiralen op og ned ad Hytten, og med eet blev Ordre givet til at sætte Coursen indenfor den omhandlede Klippe. Officerer bleve sendte tilveirs og ud paa Klyverbommen for at holde Øie med hvidt Vand, om saadant skulde vise sig; fra Veiret blev der varskoet, snart Styrbord og snart Bagbord, „Conquérant“

lystrede Roret som en Jolle, og vi kom virkelig igennem: det er noget nær den dristigste Seilads, jeg har været Vidne til.

Under alt dette var Messens Spisetid indtruffen. Efter Bordet samlede den civile Deel af Messemedlemmerne sig paa Dækket, og i al Ro gave de sig til at ryge deres vante Cigar agtenfor Varerundholterne. En paafaldende Modsætning dannede de til al den Bevægelse, der herskede ombord, de vare som uberørte af Alt, hvad der foregik omkring dem. Pludselig hørtes Admiralens Stemme: „Naar Alle ere i fuldt Arbeide, er det mig imod „at see Enkelte paa Dækket, som Intet tage sig for; hvem „er de Herrer, som ryge paa Kobryggen? — — — jeg „ønsker, at De Herrer ville gaae ned paa Batteriet — — „jeg vil ikke, at man skal ryge paa Dækket.“ En uheldig Ombrasning bragte ved samme Tid Admiralens Sind end yderligere i Bevægelse; en Underlæge, der ikke havde fattet Admiralens Ord, vedblev rolig at staae med sin Cigar i Munden, Ansigtet vendt imod Hytten, hvorfra den heftige Stemme havde ladet sig høre, og ikke istand til at give sin Harmes Luft hverken ligeoverfor General Maison, hvis Ankomst havde oprørt hans Sind, eller for Skibscheferne, over hvis Manøvrer han ærgrede sig, syntes hele Admiralens Vrede med eet at gaae ud over den ulykkelige Doctor. „Jeg troer, at han seer paa mig!“ udbød han med Heflighed; „han seer virkelig paa mig!“ fortsatte han med skingrende Stemme, og „Monsieur, „rendez vous à la fosse aux lions!“ — Stedet, hvor Cadetter og Ligestillede holdes i Arrest — gjenlød derefter over hele Skibet. Endnu tredie Dagen efter var jeg nede

i fosse aux lions at se til vor arresterede Doctor, og det forbittrede Udraab: „Je vois qu'il me regarde!“ har ofte senere i Tankerne gjenlydt for mine Øren.

Om Natten ankrede vi ved Panidgi inde i Kalamattabugten, og efterhaanden kom Convoiens Skibe tilankers omkring os. Stedet var udseet til Tropernes Landsætning, og næste Morgen begyndte Udskibningen. Ikkun Skibenes Fartøier havdes til Raadighed hertil, og den første Dag naaede man kun at sætte 3000 Mand iland. Tropperne vare ankomne til Morea med den Overbeviisning, at de kom til et forpestet Land, de betraadte altsaa Kysten, veludrustede med Advarsler om ikke at nærme sig nogen Græker, ikke at udsætte sig for vaade Fødder, ikke at spise Frugt, kort, med Formaninger af enhver Art for at undgaae de Farer, som man i alle Retninger forestillede sig at være omgiven af; endnu i Fartøierne anbefalede Compagnicheferne deres Underhavende den størst mulige Forsigtighed, og heelt overraskede bleve de ved at see vore Folk springe i Vandet til op over Lænderne, give sig af med de enkelte Grækere, der havde indfundet sig for at falbyde Varer, og med stor Begjærlighed nyde baade Viindruer og Vandmeloner, som de havde tilforhandlet sig. Soldaternes Forsigtighedsregler holdt ikke længe Stand, ligesaalidt som saameget Andet, der, ifølge vore Matrosers Mening, ikke vilde have været muligt for Andre end „troupiers“ at finde paa.

Tropperne leirede sig paa en Høi, tæt ved den lille Flod Nisib's Udløb, og den næste Dag blev den øvrige Styrke landsat. Mærkeligt var det, at denne Division ankom til Morea uden Skyts og saa at sige aldeles uden

Munition, der først indtraf med den næste Transport nogle faa Dage senere. Havde der viist sig nogen Fjende, vilde Troppernes Stilling ikke have været uden Fare. Ikke Andre end de faa handlende Grækere kom imidlertid tilsyne; men ikkedestomindre læstes senere i de franske Aviser om den Begeistring, hvormed de franske Soldater vare blevne modtagne ved deres Landstigning paa den classiske Jord. Man læste om det imponerende Skue, de afgave ligeoverfor det jublende Folk, om Skjønheden af den Kyst, som de havde betraadt, hvilket derefter blev skildret med levende Farver — i Virkeligheden indskrænkede denne feeagtige Kyst sig til en lav, sandet Strandbred med nogle enkelte lauriers-rose (Nerium) — „et c'est ainsi que l'on écrit l'histoire!“

Efter nogen Tids Forløb ankom den anden store Convoi med Tropper, og Styrken blev herved bragt op til henved 12,000 Mand, blandt hvilke et Regiment Cavalleri. Eiheller til at bringe Hestene i Land havde vi andre Midler end vore Baade; Hestenes Landsætning fra disse var vanskelig, og man foretrak derfor at fire Hestene i Vandet, at gjøre dem fast agter til Fartøiet og saaledes at bugsere dem svømmende ind til Kysten. Mange druknede under denne Svømmetur. Ogsaa mig tilfaldt der et Fartøj, som skulde føre Heste iland; belært af Erfaringen og for at undgaae, at Hestens Hoved kunde komme under Vand, lod jeg Hovedet med Næseborene opefter binde fast til Fartøiets Reling, hvorefter vi med fire eller sex Heste langs Siden forsigtig roede ind imod Strandbredden. Almindelig viste Hestene sig flinke, naar de paa denne Maade naede Land; men jeg tilstaaer, at

enkelte gave stærk Anledning til Bekymring, naar de ved Ankomsten til Kysten ubevægelige og med alle fire Been udstrakte maatte hales op langs det fladt opgaaende Sand. Rytteren kom da til, kjælede for sin Hest, tiltalte den, dreiede paa Halen, og pludselig foer Dyret op, satte i strakt Galop hen langs Strandbredden, fulgt af Mængdens Raab og Bifaldsytringer. Mulig har min Methode ikke været kunstmæssig, men vist er det, at ikke nogen Hest druknede under min Behandling.

Forhandlinger med Ibrahim Pascha.

Efterretningen om den ægyptiske Convois Nærmelse, der skulde føre Ibrahim-Paschas Styrke tilbage til Alexandrien, bragte „Conquérant“ fra Kalamattabugten ind til Navarino. Ved Convoiens Ankomst blev jeg sendt ombord til den Commanderende, der førte sit Flag ombord i en udmærket smuk 60-Kanons Fregat, bygget i Livorno. Jeg blev behandlet med Udmærkelse, Soldatesquen, henved 100 Mand i hvide Munderinger, halvsnevre Underklæder og Baret paa Hovedet, stod opstillet for at gjøre Honneurs, og med Capitano-Bey røg jeg en Pibe, magelig hvilende paa en af Kahyttens Divaner. Der blev budt mig en Miniaturkop fortrinlig Mokka-Kaffe, baaren frem i et Guldbæger, besat med Perler, og herpaa vendte jeg tilbage til „Conquérant“ vistnok ikke stort klogere af min Samtale med den høitstaaende ægyptiske Officcer, om Besøget end ikke havde havt ringe Interesse for mig.

Forholdet imellem det franske Armeecorps og Tyrkerne, der stode i den nærliggende Fæstning Koron, var af en særegen Beskaffenhed. Efter Navarino-Slaget maatte Franskmand og Tyrker betragte hinanden som Fjender; men paa den anden Side var ingen Krigserklæring bleven udstedt, og under den eiendommelige Stilling, som fulgte heraf, kunde en uventet Tilfældighed fremkalde et Sammenstød, der efter al Rimelighed paany vilde medføre Fjendtlighedens Udbrud. Naturligviis vilde Intet have været kjærere end dette for de franske Tropper, der vare komne til Morea med Forventning om at skulle vinde baade Laurbær og Decorationer, og, da man saagodtsom daglig søgte at give Tyrkerne Anledning til Angreb, maatte Spændingen naturligviis med hver Dag tiltage. Under disse Omstændigheder var det derfor en Selvfølge, at man med levende Interesse imødesaae Resultatet af en Sammenkomst, der var berammet at skulle finde Sted ombord hos den engelske Commanderende imellem Ibrabim-Pascha — som i den Anledning var vendt tilbage fra Patras til Navarino — den Høistcommanderende for det franske Armeecorps, General Maison, samt Admiralerne Malcolm og Rigny. Det kunde forudsees, at denne Conference vilde faae en afgjørende Indflydelse paa de franske Troppers Optræden ligeoverfor den ægyptiske Occupationshær, ligesom og paa Frankrigs Forhold til Grækenland i det Hele, og som Eølge heraf følte man sig ømfindtlig berørt ved, at en Sammenkomst, der stod i saa nær Forbindelse med Frankrigs Interesser, skulde finde Sted ombord i det engelske Admiralskib.

Aftenen før den til Mødet fastsatte Dag havde jeg

Første-Vagt. Admiralens Adjutant, Le Ray, forblev længere paa Dækket end sædvanlig, seent paa Aftenen blev det meldt, at et tyrkisk Fartøi nærmede sig, og efter Le Ray's Anviisning blev der gjort Anstalt til at modtage Fartøiet med usædvanlige Høflighedsbeviser, og ombord traadte tre Tyrker, der bleve førte ind til Admiralen. Længe varede Besøget. Med synlig Forekommenhed bleve Tyrkerne ved Midnat atter ledsagede til Faldrebet, og der blev rettet Anmodning til mig om ikke at tale om det natlige Besøg. En af Tyrkerne var Ibrahim-Pascha, der kom for at forhandle med Admiral Rigny om de forskjellige Spørgsmaal, som kunde forudsees at ville blive Gjenstand for Forhandling den næste Dag under den med Spænding imødesete fælles Sammenkomst.

Denne Conference varede fra Klokken otte om Morgen til ud paa Eftermiddagen. Ibrahim klagede over den udfordrende Maade, paa hvilken man optraadte ligeoverfor hans Tropper: man kjendte den ringe Mandstugt, der herskede iblandt disse, ligeoverfor en fjendtlig Armee vilde man selv i den bedst disciplinerede Hær vanskelig kunne forhindre et enkelt Skud fra at falde, hvormeget mindre da fra hans Tropper, og et saadant Skud vilde kunne medføre uberegnelige Følger. Han erklærede sig forøvrigt villig til at forlade Morea med de ægyptiske Tropper, dog kun paa egne Skibe eller paa saadanne, som vare fragtede af den ægyptiske Regjering; men han erklærede samtidig dermed, at han ikke kunde raade over Fæstningerne Navarino, Koron, Modon og Patras, paa hvilke Storherrens Flag vaiede, og som vare besatte af tyrkiske Tropper.

Dette sidste Punct havde nær bragt Forhandlingerne til at strande. Ibrahim var imidlertid urokkelig. Heller vilde han falde ved disse Fæstningers Forsvar end godvillig overgive dem; med Ære vilde han forlade Morea, og i denne Beslutning stod han fast, uanseet alle Forestillinger og Indvendinger.

Ved at see hen til de Besætningers Beskaffenhed, som skulde forblive tilbage i de omhandlede Fæstninger, kom man tilsidst overeens om dette Punct, og øieblikkelig blev en Corvet afsendt til det franske Hovedquarteer for at forebygge Fjendtlighedens Udbrud, om saadanne ikke allerede vare indtraadte.

Forhør over græske Slaver.

Ved Midten af September begyndte de ægyptiske Troppers Indskibning. Atter her maatte vi udføre det meste Arbeide, og uafbrudt Patrouillering, saalænge Mørket stod paa, gjorde Tjenesten endnu strengere. Man frygtede for, at græske Slaver i Smug skulde blive førte bort om Natten, og enhver Baad, der rørte sig, blev bragt ombord til den Commanderende. Med Lammeskind i Tolle-gangene listede vi os omkring, og ved den mindste Bevægelse paa Rheden opstod et uventet Røre, idet useete Fartøier fra andre Skibe, som lydløst snege sig frem, med eet fore løs henimod det Sted, hvorfra Lyden hørtes. Oftest viste det sig da, at det var et af vore egne Fartøier, man havde været saa heldig at opjage; dog jævnlig bleve ogsaa Fartøier fra Zante eller Korfu opbragte, der istedenfor at smugle Grækere bort førte Faar ind for at udbyde dem tilsalg; disse vare da høist velkomne Ladninger for Flaadens Mandskaber.

Denne Frygt for, at græske Fanger skulde blive bortførte som Slaver, spillede overhovedet en stor Rolle ved denne Tid. Til Ibrahim var der blevet stillet den Fordring, at ingen Græker skulde kunne medtages til Ægypten, uden ifølge eget, utrykkelig udtalt Ønske; frit og uhindret skulde enhver Græker kunne tage sin Bestemmelse, og, for at dette skulde kunne opnaaes, maatte Valget nødvendigviis foregaae i Overværelse af Vidner, henhørende til de forskjellige Nationer, som havde Interesse i Spørgsmaalets Afgjørelse. En Art Commission blev i dette Øiemed dannet; den var ikke alene talrig, men egen i sit Slags og bestod af en Drogman eller Tolk af hver Nation, tre Skibschefer og endeel Lieutenanter; og selv præsiderede Ibrahim i egen Person i denne Forsamling. Blandt Lieutenanterne var jeg bleven beordret til Medlem tilligemed en anden af Flagskibets Officerer. Møderne afholdtes i et faldefærdigt Træskuur paa en Skrænt nær Strandbredden, tæt nordenfor Navarino, og med Møie var Localets Møblement blevet bragt op til tre Stole med defecte Been, en Slags Divan og nogle Tæpper. Paa disse sade eller laae Commissionens Medlemmer, oftest rygende af en lang Chibuk, idet de heri stadig fulgte Paschaens Exempel. Forretningernes Førelse fandt Sted i de mest forskjelligartede Tungemaal; der taltes Tyrkisk, Fransk, Arabisk, Engelsk og Græsk imellem hinanden, ofte paa engang, og uden Undtagelse var der ingen af de Tilstedeværende, der tilfulde forstod mere end en ubetydelig Deel af, hvad der i denne høist blandede Samling blev forhandlet.

Møderne strakte sig over et længere Tidsrum, og

ikke lidet skuffet blev man ved, at saagodtsom alle de Slaver, der efterhaanden bleve afhørte, erklærede at ville følge med deres Herrer til Ægypten. Naturligviis vilde enhver Grækerven saavel i Frankrig som i England finde, at Commissionen kun slet havde røgtet sit Hverv, naar dette blev Resultatet af dens Virksomhed, og man begyndte da, imod gjentagne Protester fra Ibrahims Side, at bruge Overtalelse for at formaae Grækerne til at blive tilbage i deres Fædreland. Ogsaa dette var forgjæves. Aldeles vilkaarlig traf man den Bestemmelse, at Børn under tolv Aar, der som saadanne kunde antages ikke at have Modenhed til at fatte nogen selvstændig Beslutning, alle skulde holdes tilbage, og med eet angave selv de mindste Børn sig at være tretten Aar eller derover. Heraf opstod de naragtigste Scener. Døbesedler gaves naturligviis ikke, og Commissionens Medlemmer maatte votere om enhver Mindreaarigs Alder. Ofte satte Børnene sig ligefrem til Modværge, naar man forklarede dem den med dem tagne Bestemmelse, og ikke sjelden maatte de med Magt føres ned til Skibenes Fartøier, der laae lige ved Commissionslocalet for strax at kunne føre dem ombord i vore Skibe. Altsom Skuffelsen tiltog, gjorde en bitter Stemning sig mere og mere gjældende. Ibrahim maatte hvert Øieblik høre, at man fra hans Side ikke gik redelig tilværks, at Grækerne alene ved Frygt for deres Herrer Hevn bleve afholdte fra at udtale deres sande Ønske, og en Dag, da man saae en udenfor staaende ægyptisk Soldat gjøre nogle Tegn, som formodedes at være rettede til en Slavinde, hvem Spørgsmaalet om at blive eller tage bort var forelagt til Besvarelse, blev

der raabt, at man her havde et tydeligt Beviis for, at det kun var ved Trusler, at Grækerne bleve bragte til at træffe deres unaturlige Valg. Ibrahim fik i det samme Øie paa den Anklagede, han foer op fra sit Sæde, drog sit Sværd og styrtede ud imod den Skyldige, der sikkert vilde have bødet med sit Hoved, dersom ikke Flaadens Officerer vare ilede til og betimelig vare traadte imellem. Ibrahim var imidlertid i høieste Grad bleven opegget, hans Taalmodighed var udtømt ligeoverfor de hensynsløse og uretfærdige Bebreidelser, der rettedes imod ham, og i Commissionen saae man ham ikke mere. Hans Plads blev indtagen af hans Secretair, Baschy Effendi, understøttet af hans Tolk Aaron.

Af 400 græske Slaver, der bleve fremstillede for Commissionen, var der foruden Børnene, som ved Tvang bleve holdte tilbage, ikkun sex, der erklærede heller at ville blive tilbage i deres Fædreland end at drage bort med deres Herrer. Man skjønne heraf, hvorvidt de da gængse Forestillinger om Grækernes Friheds- og Fædrelandskjærlighed vare Frugten af levende Indbildningskraft eller af Kjendskab til de virkelige Forhold! For Ibrahim var dette Resultat en stor Triumph; han kunde medrette gjøre sig til deraf ligeoverfor de mangehaande hadefulde Beskyldninger, som den franske og engelske Presse ved den Tid kappedes om at rette imod ham.

Denne Mand, der nogle Aar senere udmærkede sig som Feltherre i Lille-Asien, var ikke nogen smuk Tyrk. Han var snarere under end over Middelhøide, bredskuldret, stærkt bygget, undersætsig med noget Anlæg til Corpulence. Han havde grove Træk, og hans Skjæg, denne Tyrkernes

Prydelse, var tyndt, stygt og ujævnt, som var det blevet mølædt. Til sine Tider var Ibrahim munter i høi Grad og dertil en stor Ven af Champagne. Uagtet han ved sit Ydre ikke tiltrak sig særlig Opmærksomhed, var han ikkedestomindre, hvor han traadte frem som Pascha, en imponerende Skikkelse, Forstandighed og Kraft lyste ud af ham, og om sin Dygtighed afgav han Vidnesbyrd ved senere at arbeide videre paa det af hans Fader Mehemed-Ali grundlagte Værk, hvilket Ægypten skylder den fremragende Stilling, som dette Land indtager i vore Dage.

De ægyptiske Troppers Indskibning.

De ægyptiske Tropper, som i vore Fartøier bleve satte ombord i deres Skibe, vare de usleste Skabninger af Verden. Spinkle og smaa vare de saa udmattede, at de kun med Anstrengelse vare istand til at bære deres Vaaben. Aldrig har jeg nogensinde seet et sørgeligere Billed paa menneskelig Elendighed. Ankomne til Navarino efterat have sultet i flere Dage bleve de næppe engang her istand til at faae deres Hunger tilfredsstillet. Ofte var det kun med Møie, at de slæbte sig ned til vore Fartøier, og ikke faa af dem døde, førend de naaede ud til det Skib, der skulde modtage dem. Alene i „Conqué rant“'s Fartøier havde vi tre saadanne Dødsfald — Beviser paa deres forfærdelige Elendighed.

I den Tid, der var hengaet, siden vi sidst besøgte Navarino, havde Tyrkerne opfisket endeel Metalkanoner, henved 300 i Tallet, fra deres opbrændte Skibe. Disse Kanoner havde de bragt ombord i deres eneste tilbage-

blevne forskudte Linieskib, og foruden 1200 Mand Soldater, som nu bleve førte derombord, blev et betydeligt Antal Heste, 5 til 600 Stykker, tilhørende den ægyptiske Hær, endydeligere stuvet ombord i samme Linieskib. I dets Side var der, ved at borthugge Tømrene imellem to Kanonporte, blevet udhugget Porte, eller store Aabninger, igjennem hvilke Hestene bleve indtagne. Udskibningen fra Land fandt Sted fra en Landgangsbro lidt nordenfor Navarino. En Barkas eller et andet af vore større Fartøier blev lagt tværs for Enden af denne Bro, ad hvilken Hestene efterhaanden bleve førte ud, en ægyptisk Soldat steg ned i Bunden af Fartøiet, han tog fat i Hestens Bidsel, medens to Andre lagde et Reb om Hestens Bag, og ved et pludseligt Ryk blev Hesten hovedkulds styrtet ned i Baaden fra en Høide af fem til sex Fod. Naturligviis faldt Hesten snart paa Knæene, snart paa Siden, men, mærkværdigt nok, ikke en eneste tog Skade ved denne primitive Behandling. Anderledes gik det derimod ved Hestenes Indskibning ombord i Linieskibet; ogsaa her antog man, at Forsynet vilde tage dem under sin Beskyttelse; Selen, hvori Hestene opheistes, blev lagt skjødesløst om dem, den smøgede sig jævnlig af, og, da Hesten, naar dette indtraf, faldt ned i Fartøiet, ofte fra en Høide af tolv til femten Fod, var den i Almindelighed død paa Stedet.

Tiden nærmede sig, da Linieskibet i Forening med en Transport Tropper skulde afgaae til Alexandrien; men bestandig vedbleve de store Porte eller Aabninger i Skibssiden at gabe os imøde. Admiralen ansaae det for sin Pligt at komme Skibet tilhjælp og tilbød at sende vor Flaades Tømmermænd og Haandværkere ombord

bord for at tilstoppe saavel disse Aabninger som og underste Batteries Porte, af hvilke flere ikke engang kunde lukkes. Svaret var en Taksigelse til Admiralen for Tilbudet, men at Aarstiden endnu ikke var saa langt fremrykket, at nogen Fare var forhaanden, at man nok vilde være istand til at hjælpe sig selv, og at Allah i ethvert Tilfælde vilde tage Skibet under sin beskyrmende Vare-tægt. Under Candia fik man en Storm: Skibet fyldte, og med Skibet sank Mennesker, Heste og Kanoner — kun en ringe Deel af Besætningen blev bjerget. Af Heste reddedes kun to, tilhørende Soliman-Bey, (Oberst Selve), fransk Officeer fra det første Keiserdømmes Tid, der efter Napoleons Fald var traadt over i ægyptisk Tjeneste.

Ibrahim Pascha.

I Indskibningen af de ægyptiske Tropper medtog en heel Maaned. Af al Magt søgte man at paaskynde deres Afreise, og flere Conferencer fandt i den Anledning Sted ombord i „Conquérant“ imellem vor Admiral, General Maison og Ibrahim-Pascha. „Man ønsker, at jeg skal „paaskynde mine Troppers Indskibning“, sagde denne, „sørg for, at Skibe blive mig tilsendte for at afhente dem, „og fra min Side skal Alt blive gjort for intet Øieblik at „forhale Moreas Rømning. Denne Forsikkring haaber jeg „vil være fyldestgjørende, og Hensigten med Mødet, vi „atholde, vil ved denne min Erklæring være opnaaet, „Sagen har alt voldet mig saamegen Sorg og saamange „Bryderier, at jeg kun modstræbende beskæftiger mig med „den, lad os derfor tale om andre Ting, og lad os saa „faae noget Champagne!“

Under et senere Møde kom Sygeligheden iblandt de franske Tropper under Omtale. Ibrahim bemærkede, at

Stedet, man havde valgt til Leir ved den lave, nordlige Kyst af Navarino-Bugten, tidligere havde været benyttet til Begravelses-Plads, at det derfor var usundt, og at dette maatte betragtes som naturlig Aarsag til de udbrudte Sygdomme. „Jeg har ondt ved at skaffe mine Syge endog Tag over Hovedet“, bemærkede General Maison, „Du kunde overlade mig Navarino, og jeg vilde der være „istand til at indrette Hospitaler til de Syges bedre Forpleining.“ Ibrahim, til hvem denne Anmodning var rettet, blev med eet alvorlig: „Er det som Ven eller som „Commanderende for en fjendtlig Armee, at Du forlanger „Navarino?“ spurgte han. „Naturligviis som Ven“, yttrede General Maison. Svaret lod vente paa sig; men efter nogle Øieblikkes Betænkning optog Ibrahim paany Samtalen: „Jeg har en Bøn til Dig, General Maison.“ — „Og den er?“ — „Giv mig dit Ord paa, at Du vil opfylde „den!“ — „Med Fornøielse!“ yttrede Generalen; „Alt, „hvad der staaer i min Magt, vil jeg gjøre for Dig.“ — „Nei, jeg forlanger et ubetinget Løfte“, vedblev Ibrahim, „giv mig dit Æresord!“ Naturligviis satte denne Begjering General Maison i den største Forlegenhed. Admiral Rigny var alt tidligere bleven betænkelig, da General Maison rettede Anmodningen til Ibrahim om Indrømmelsen af den af Tyrkerne besatte Fæstning, han forudsaae, at denne Anmodning kunde lede til en Afbrydelse af det gode Forhold, som det var magtpaaliggende at vedligeholde, hans Frygt var nu ved at gaae i Opfyldelse, men han kjendte Tyrkerne og raadede General Maison til aabent og tillidsfuldt at gaae ind paa Ibrahims Forlangende. Samtidig hermed er det rimeligt, at General Maison er

bleven paavirket af Ibrahims vindende Optræden under alle den sidste Tids Forhandlinger, og Æresordet blev givet. „Jeg takker Dig!“ udbrod Ibrahim med glædestraalende Mine. „Jeg har Intet at forlange af Dig; Til- „troen, Du har viist mig, glæder mit Sind, det smigrer „mig at have vundet din Tillid, og jeg haaber at have „vundet en Ven. Navarino er Storherrens, den kan jeg „ikke give Dig; men forlang forøvrigt af mig, hvad Du „vil, der ikke strider imod Ære og Pligt, Alt skal da strax blive opfyldt!“

Med beundringsværdig Standhaftighed bar Ibrahim al den Ulykke og al den Modgang, som i dette Tidsrum rammede ham. Den Urokkelighed, hvormed han til det Yderste blev den Beslutning tro, ikke at ville rømme Morea som Følge af Magten, men kun ifølge sin Faders Mehemet-Ali's Befaling, sætter ham i et smukt Lys, og man studser ved at see Ibrahim i al denne Tid blive fremstillet for det store Publicum som en Barbar, som et Uhyre, blottet for enhver af Menneskehedens bedre Egenskaber.

I Løbet af September afgik flere Transporter med ægyptiske Tropper til Alexandrien. Tropperne, der skulde afgaae med den sidste Convoi, indtraf efterhaanden til Navarino fra de forskjellige Dele af Morea og med dem en Mængde Heste, tilhørende det ægyptiske Cavalleri. Man var i stor Forlegenhed for Heste til det franske Armeecorps, og det blev foreslaet Ibrahim at sælge endeel af de omtalte Heste til Armeens Brug. „Vi sælge aldrig hverken Heste eller Vaaben i Krigstid“, erklærede han, „det strider imod Koranens Bud.“ — „Men hvad ville I da

„gjøre med dem?“ spurgte man. — „Vi ville tage med os saamange, som vi kunne rumme.“ — „Og hvad gjøre I saa med de øvrige?“ — „Dem lade vi løbe“, var Ibrahims Svar. „Men saa kunne vi jo sætte os i Besiddelse af dem, naar Du og dine Tropper ere bortseilede.“ — „I ville være ligesaa beføiede dertil som enhver Anden“, gjensvarede Ibrahim, og for at vise sin gode Villie lod han Hestene holdes samlede i en Klynge, indtil han med sine sidste Soldater forlod Moreas Grund. En fransk Afdeling omringede da Hestene og bemægtigede sig dem. Henved 600 Heste faldt saaledes uden Bekostning eller mindste Uleilighed i Fransk mændenes Hænder — men Koranens Bud var opfyldt!

Til Ære for Ibrahim-Pascha blev en stor Revue afholdt over samtlige franske Tropper kort førend hans Afseiling til Ægypten. Dette Syn vakte hans Beundring, og til de Omkringstaaende udtalte han den Beslutning, at han ved sin Hjemkomst vilde bestræbe sig for at udanne den ægyptiske Armee overeensstemmende med, hvad han her saae for sig. Ved Ibrahims Hjemkomst var en af de første Foranstaltninger til denne Beslutnings Iværksættelse en Ordre til samtlige ægyptiske Militaire, at de skulde barbere sig. Et Aar efter afholdt Ibrahim en Revue ved Cairo over flere Regimenter af de efter nyt Mønster omdannede Tropper. Med Tilfredshed red han igjennem Rækkerne, men standsede ligeoverfor en Mand, der bar sit Skjæg i fuldkommen ubeskaaren Form. „Kjender Du ikke min Befaling?“ spurgte Paschaen. „Jo“, svarede Soldaten, „men tre Gange har jeg valfartet til Mekka, jeg har badet mit Skjæg i den hellige Flod, og

„heller end at miste mit Skjæg giver jeg Afkald paa Livet“. Her viste der sig at være en begyndende Conflict; Ibrahim løste den paa tyrkisk Viis: ingen Bebreidelse, ingen Irettesættelse kom over hans Læbe; men Soldaten skød han ned paa Stedet. Han gik jo op til de Saliges Hjem, og Hourierne stode rede til at modtage den Troende.

Østerlændernes Opfattelse er ikke den samme som Vest-Europæernes, man kan ikke lægge samme Maalestok til Grund for Bedømmelsen af deres Handlinger: Religion, Sæder, Tankegang, Alt er forskjelligt; men noget Storartet er der hos den fremragende Tyrk, der uvilkaarlig leder Tanken hen til østerlandske Æventyr, hvor Ridderlighed og Despoti gaae Haand i Haand med hinanden. Ibrahim var en Typus for en heelstøbt Tyrk, saavel Østerlændernes bedre som disses slettere Egenskaber vare fremtrædende hos ham, han ragede op over Mængden. En almindelig Følelse af Agtelse fra de Franskes Side fulgte ham, da han forlod Morea, og sikkert vil hans Navn finde en hæderlig Plads blandt de dygtige og udmærkede Mænds, som Ægypten i vor Tid har frembragt.

Indtagelse af Patras.

Faa Dage efter, at de sidste ægyptiske Tropper havde forladt Morea, faldt Fæstningerne Navarino, Modon og Koron i de Franskes Hænder. Der løsnedes ikke et Skud, og deres Overgivelse var en fuldkommen Komædie. Ved Navarino opstod en Slags Strid imellem Skildvagterne paa Volden og de Angribende, om hvem der først skulde skyde, og, medens dette stod paa, trængte franske Soldater ind ad en Aabning i Muren, hidrørende fra den Tid, da Tyrkerne selv havde bemægtiget sig Fæstningen, og som ikke senere var bleven istandsat. I Modon havde den commanderende Pascha med Benene overkors taget Plads paa Volden ovenover Fæstningsporten. Fra dette ophøiede Sæde besvarede han Opfordringen om at overgive sig med et bestemt Afslag, medens samtidig dermed Matroser og Soldater fra en anden Side entrede Fæstningen og besatte dens Volde; da Paschaen blev dette vaer, udbrød han med den største Sindsro: „Saa er jo

al videre Forhandling unyttig“, og faa Øieblikke efter vaiede det hvide Flag, istedenfor den tyrkiske Halvmaane, fra Fæstningen.

Koron, der ligger paa en temmelig høi Klippe, maatte indsluttes i nogen Tid, før Overgivelse fandt Sted. Denne Fæstning egnede sig saavelson: Modon ved sin Beliggenhed til stærk Modstand; men Forholdene vare af en ganske særegen Beskaffenhed, saa at Ingen vilde paa-tage sig Ansvarret for at gjøre det første Skud. I Modon forefandtes en Mængde Kanoner, næsten alle uden Affutage og i en høist bedrøvelig Stand.

Der blev nu kun Patras tilbage i Tyrkernes Vold. To Fæstninger findes her nær hinanden, nemlig selve Patras med sit Castel, der dominerer Byen, og det saakaldte Moreas Castel, halvanden Miil nordligere, der ligger paa en lav og flad Sandtunge ved Indløbet til Bugten ved Korinth. Castellet er opført for at forsvare dette Indløb, og det beskyttes ved en dyb Grav over hele Landtungsens Brede. Fortet, eller Fæstningen, er ikke alene stærkt ved sin Beliggenhed; men, forskjelligt fra de alt nævnte Fæstninger paa Morea, var det vel vedligeholdt og dertil i fuldkommen Forsvarsstand.

En Convoi med 3000 Mand, under Commando af General Schneider, blev afsendt for at bemægtige sig disse Tyrkernes sidste Tilflugtssteder. Uden Sværds slag blev en Capitulation afsluttet, ifølge hvilken Castellet ved selve Patras blev rømmet af Tyrkerne. Man kunde imidlertid være fristet til at troe, at Begjerlighed efter at indsende Beretning om Patras's Indtagelse havde bragt General Schneider til aldeles at oversee det nordligere

beliggende Castel, idet den afsluttede Capitulation indrømmede Patras's Besætning Ret til at begive sig, hvorhen den fandt forgodt. En Selvfølge var det, at den trak sig ind i det nærliggende Fort, hvis Garnison herved blev bragt op til 700 eller 800 Mand.

Efter Besættelsen af Patras fulgte naturligviis Opbud til Moreas Castel om at overgive sig. Med den forøgede Besætning saae man sig imidlertid her istand til at forsvare sig. Overtalelser og Trusler lode forgjæves, og selv med Muligheden af aabenbar Krig for Øie maatte man bekvemme sig til at gjøre Brug af Magten. Et natligt Angreb med 3 Stykker Feltskyts blev frugtesløst — Tyrkerne hørte vel næppe engang den imod dem rettede Canonade, da et frygteligt Uveir netop den Nat brød løs, og imod Forventning saae man sig nødsaget til at skride til en formelig Beleiring. Med de faa Ingenieurtropper, der havdes til Raadighed, begyndte man at opkaste Løbegrave; men langsomt skrede Arbejderne fremad, og nær var endog General Schneider ved selv at blive tagen til Fange, da han under en Recognoscering kun skyldte sin Hests Hurtighed, at han ikke faldt i Tyrkernes Hænder.

Ved Efterretningen om General Schneiders lidet heldige Fremgang besluttede General Maison sig til personlig at lede Foretagenderne imod den beleirede Fæstning. Herved 300 Mand bleve indskibede i Navarino, og i Følge med Linieskibet „Breslau“, et Par Fregatter samt endeel Transportskibe afgik vi ved Midten af October til Patras. Ved vor Ankomst blev der strax gjort Forberedelser til Angreb saavel fra Sø- som fra Landsiden, og Alt fik nu et livligt og interessant Udseende.

Det viste sig imidlertid snart, at Angreb fra Søen maatte opgives: den rivende Strøm, der løber igjennem det smalle Stræde, som her adskiller Morea fra Fastlandet, de „smaa Dardaneller“ kaldet, i Forbindelse med den steilt nedgaaende Grund samt voldsomme Kastevinde fra Bjergene gjorde det umuligt for Skibe at fortoie sig tværs for Fæstningen; Flaadens Midler bleve altsaa stillede til Hærens Raadighed for at paaskynde de begyndte Arbejder, og Beleiringen blev nu fremmet med al mulig Kraft. Overalt saae man Hænder iværk med at flette Skandsekurve, Jordsække bleve fyldte, ombord forfærdigede vi Stormstiger, og Alt blev forberedet til at sætte sig i Besiddelse af Fæstningen med stormende Haand.

Da Armeecorpset manglede Beleiringskyts, bleve Kanoner satte iland saavel fra de franske Skibe som fra den engelske Fregat „Blonde“, der befandt sig paa Rheden. Fra „Conqué rant“ afgaves to 24 pundige Kanoner til Brechebatteriet, som det d. 29. October lykkedes at opføre i 120 Alens Afstand fra Fæstningens Mure. Commandoen af disse Kanoner blev mig anbetroet, og under mig blev beordret en anden af „Conqué rant“'s Officerer, Mr. Jullou, enseigne de vaisseau.

Paa Brechebatteriet var der opstillet, lige tilvenstre af mig, to Kanoner fra den engelske Fregat, under en Lieutenants Commando; tilhøre to 18 pundige Kanoner fra „Breslau“, og saa fremdeles fra andre Orlogsmænd, ialt 13 Stykker Skyts. Noget længer tilbage fandtes et Morteerbatteri, og atter noget østligere andre Batterier, monterede ligesom Brechebatteriet med Skibskanoner, saa at der ved Dagningen d. 30te var rettet imod Fæstningen

ialt 40 Stykker Skyts. Den nævnte Dag var bestemt til almindeligt Angreb, og i det klare Maaneskin afgave Løbegravene Natten før Angrebet et høist eiendommeligt Skue. Enkelte Kanoner vare endnu ikke monterede, og saavidt muligt lydløst arbejdede man paa at faae dem anbragte paa den dem anviste Plads; andre Steder var man ivrig beskæftiget med at lægge Jordsække tilrette, samt med at udbedre Trancheen. Matroser bleve ind-exercerede i Brugen af deres Kanoner paa det uvante Underlag, samtidig med at Ingenieur-Officerer gave Anviisning om Maaden, hvorpaa en Breche fordeelagtigst og hensigtsmæssigst kunde skydes i Fæstningsmuren. De ulykkelige Englændere, der ikke kunde gjøre sig forstaaelige, skulde hvert Øieblik vises tilrette og redes ud af en eller anden Forlegenhed, høiere Officerer inspicerede, Ronder og Afløsninger droge igjennem Løbegravene med korte Mellemrum, Adjutanter bragte Ordre til de forskjellige Afdelinger, kort, der herskede en taus, men rastløs Virksomhed, medens i umiddelbar Nærhed af os enkelte Compagnier, der toge sig ud som Masser af ubevægelige Figurer, med Øiet og tildeels med Geværpiberne rettede imod den foran os liggende Fæstning, stode, belyste af Maanens Skin, rede til at afslaae ethvert Udfald, som Tyrkerne maatte finde paa at gjøre imod os. Det Hele var en forunderlig Blanding af tilsyneladende Ro og af militaire Forberedelser, af Taushed og Activitet, der i en ganske særegen Grad maatte gjøre Indtryk paa den, der som jeg var opdragen til Virksomhed i en heel forskjellig Retning.

Ved Midnat gjorde General Maison, ledsaget af en

talrig Stab, en Ronde igjennem Løbegravene. Vor Ammunition var nedgravet i kort Afstand bagved vore Kanoner; Generalen undersøgte, hvorvidt Dækningen, bestaaende at et Tag af Grene og opkastet Jord, kunde ansees for tilstrækkelig, han fandt Alt i Orden, og snart efter søgte jeg Hvile, henstrakt paa nogle Krudtkasser, stolende paa, at enhver Bevægelse fra Fjendens Side itide vilde blive iagttaget af de fremskudte Poster, der fandt Ly i nedgravede Huller imellem os og den maanebelyste Fæstning.

Alt før Dagens Frembrud bleve de Grene og Forhugninger borttagne, der skjulte vore Batterier. Som Tiden skred frem, blev Alt mere og mere levende, talrige Infanteri-Colonner opstilledes i Løbegravene i Nærheden af vort Brechebatteri, Artilleristerne klyngede sig om deres Kanoner, og med spændt Forventning speidede man efter den Raket, der skulde give Signalet til det forventede Angreb.

Klokken sex steg den længselsfuldt imødesete Raket i Veiret, og øieblikkelig begyndte Ilden fra vore Batterier. Det var interessant at see Virkningen af vore Kugler. I den korte Afstand vare vi istand til med stor Nøiagtighed at skyde en horizontal Linie i Fæstningsmuren, saa langt nede som Jordsmonnet vilde tillade det, derefter blev der skudt to verticale Linier i Muren, og, naar denne var tilstrækkelig gjennemboret, vare eet eller to Skud, rettede imod Midten af det udskaarne Stykke, istand til at bringe den hele Masse til at styrte ud efter, saaledes at der derved blev dannet en Skraaplan, ad hvilken de stormende Colonner kunde bane sig Vei. En Tidlang forsvarede Tyrkerne sig kraftig. Deres Artilleri var imidlertid mangelfuldt

og Skuddene usikre. Geværilden derimod var vel rettet, og, ikke fik Tyrkerne Øie paa Nogetsomhelst, der rakte op over den opkastede Dækning, uden at det strax blev gjennemboret af en eller flere Kugler. Endeel Mandskab faldt eller blev saaret i Løbegravene; men Tabet var dog ikke betydeligt.

Det blæste haardt, en af mit Mandskabs Hatte blæste af og førtes af Vinden hen langs Marken; uden at man anede det, foer Eieren afsted efter sin tabte Eiendom. I samme Nu, som Tyrkerne fik Øie paa ham, rantes han af en Kugle i Benet og styrtede overende, heldigviis var han istand til at kaste sig ned i en Fordybning, da ellers sikkert Flere vilde være blevne rammede under Forsøg paa at komme ham tilhjælp.

Henved Klokken 10 vare store Brecher skudte i Fæstningens Mure; Tropperne, der alt længe med Utaalmodighed havde været Vidne til den fortsatte Artillerikamp, beredte sig til at bryde frem, det afgjørende Øieblik var forhaanden — da et hvidt Flag fra Fæstningens Volde standsede enhver videre Fremrykning. Man kan ikke tænke sig noget mere Overraskende, end hvad der foregik i samme Øieblik: i samme Minut, som Skydningen ophørte, viste sig for os langs den hele Muur, som vendte ud imod os, en tætsluttet Kreds af brogede Tyrkeskikkelser; det var som en storartet Decorationsforandring paa et Theater. Parlamentairer bleve afsendte, den nødvendige Forhandling fandt Sted, og efter nogen Vægring overgav man sig paa Naade og Unaade. Besætningen blev afvæbnet og Fæstningen tagen i Besiddelse.

General Maison vilde være den Første, der trængte

ind igjennem den nedskudte Breche. Hans Kok og to af hans Tjenere vare imidlertid komne ham i Forkjøbet. Indigneret herover kaldte han dem tilbage og fugtlede dem med egen Haand. Dette er den eneste Leilighed, ved hvilken General Maison trak sin Kaarde under dette Felttog.

Ved at trænge ind i Fortet fandt man Tyrkerne beskæftigede, som om aldeles Intet var foregaaet. I en Hytte paa Volden, der paa dette Sted var undermineret af vore Kugler, fandt man flere Tyrker, der i al Ro vare iværk med at tillave deres „pilau“; udenfor Kaffehuset sade Andre, som sædvanligt med Benene overkors, ifærd med at ryge deres Chibuk; Samtalen imellem disse var ligesaa lidet levende som til daglig Brug, og Intet tydede hverken paa Overtaskelse eller Bekymring. Selvbeherskelse er Tyrkens Stolthed, Intet bør kunne bringe ham ud af hans vante Fatning.

En af Generalens Adjutanter, Mr. Dillon, havde alt længe attraaet at komme i Besiddelse af en smuk tyrkisk Sabel. Den befalede Afvæbning af Castellets Besætning forekom ham at tilbyde en ypperlig Leilighed til at faae sit Ønske opfyldt, og efter en Tidlang at have betragtet de Forbigaaendes Sabler, af hvilke han fandt nogle for tunge, andre for lange, standsede han endelig foran en stadselig Tyrk, der med sædvanlig Rolighed begav sig hen til det Sted, hvor Vaabnene skulde afleveres. Ved Tegn søgte han at gjøre Tyrken begribelig, at han skulde overlade ham sin Sabel. Tyrken viste sig høflig i høi Grad, han pegede paa den rige Sølvbesætning, foreviste ham Klingen, men gav sig derefter til at fortsætte sin Vei, da Mr. Dillon for at gjøre sig forstaaelig tog Penge

frem for derved at betegne, at han ønskede Sablen tilkjøbs. Der gik nu et Lys op for Tyrken, han greb i Lommen, tog en fyldt Pung frem, lod Pengene rasle for Mr. Dillons Øren og forlod ham uden at værdige ham andet end det betegnende „Yoc“, der for Tyrken indeholder en bestemt Afviisning. Et Qvarteer efter var rimeligviis Sablen afleveret til rette Vedkommende; men at sælge den — dette var under en høibaaren Tyrks Værdighed.

Dagen derpaa vare vore Kanoner atter indskibede, og den følgende Dag forlode vi Patras. Forfærdelige Regnskyl paafulgte. Løbegravene bleve fyldte med Vand, og stor Møie havde de Skibe, hvorombord der ikke herskede den samme Activitet som i „Conquérant“, med at faae deres Kanoner slæbte til Stranden og derfra ombord i Skibene.

Med Patras's Indtagelse forsvandt det sidste tyrkiske Flag fra Moreas Grund. Det var ikke Grækernes egne Bestræbelser, der hidførte dette. Almindelig Begeistring i Europa for Frihedssagen, den Higen efter Popularitet hos de ledende Kredse i Frankrig og i England, der bragte disse til at slutte sig til den herskende Bevægelse, samt endelig kløgtig Beregning fra Ruslands Side, hvis Politik gik ud paa Tyrkiets Svækkelse, disse vare de Factorer, som Grækenland skyldte sin endelige Befrielse. Ikke engang Kanontordenen fra Navarino var istand til at vække Grækerne af deres Uvirksomhed. Fra Navarinoslaget indtil Ægypternes Rømning af Landet hengik der et Aar, og i al denne Tid lode Grækerne uden Modstand Fjendens usle og forhungrede Tropper forsyne sig af deres Marker med den Føde, som ikke længer ad Søveien

kunde blive dem tilbragt. Enkelte heltemodige Bedrifter kastede vel et lysende Skjær over Grækernes første Frihedsbestræbelser; men indre Splid lammede derefter i mange Aar enhver Anstrengelse fra de sande Fædrelandsvenners Side. Denne Splid kan dog lykkeligviis under en regelmæssig og forstandig Regjerings Indflydelse i vore Dage ansees for at være forstummet, eller idetmindste kan det haabes, at den har mistet sin truende Charakter.

Malakoff i London.

Tredive Aar efter Felttoget paa Morea var jeg befuldmægtiget Minister i London, Orsinis Attentat imod Keiser Napoleons Liv havde bragt Misstemning tilveie imellem Frankrig og England, og denne førte til, at General Pélistier, Hertug af Malakoff, blev udnævnt til Ambassadeur ved det engelske Hof.

Malakoff var, selv afseet fra hans militaire Egenskaber, en Mand af Betydning. En Glorie omgav ham siden Sebastopols Fald; han havde ført den engelske Armee til Seier, og, efterat det første uhyggelige Indtryk havde lagt sig, som Udnævnelsen af en Marschal til at repræsentere Frankrig under de daværende Omstændigheder førte med sig, kom Malakoff til at spille en Rolle saavel i det engelske Selskabsliv som i sin nye Værdighed overhovedet. Han var imidlertid barsk, heftig, bydende, uopdragen og savnede dertil aldeles de Former, som gjøre sig gjældende i de høiere Selskabskredse.

Hans Omgivelser skjælvede for ham, og for de Fleste var han vanskelig at komme tilrette med, saa at han i daglig Omgang saavist ikke har været nogen elskværdig Personlighed. I enhver Retning sporede man, at han var uddannet i Felten: i Eet og Alt var han Soldat.

Første Gang, jeg traf sammen med den nye Ambassadeur, er det naturligt, at jeg lod mig forestille for ham. Jeg udtalte, at det glædede mig saameget mere at gjøre hans Bekjendtskab, som jeg i sin Tid havde gjort Tjeneste ombord paa franske Skibe og bevarede smukke Erindringer om Frankrig og de der tilbragte Ungdomsaar. „Hvor har De tjent?“ spurgte Marschallen paa sin korte og tildeels frastødende Maade. Jeg fortalte ham, at jeg først havde været paa Togt i Sydhavet og senere havde tjent i Middelhavet under General Maisons Expedition til Morea. „Der var jeg med“, faldt han mig i Ordet, „paa hvad Skib var De?“ — „Paa „Conquérant“, Admiralskibet.“ — „Der var jeg ofte ombord“, afbrød han mig atter, „vi maae altsaa have seet hinanden før.“ Jeg yttrede, at dette var høist rimeligt, men at det var vanskeligt efter saa mange Aars Forløb at mindes den Mængde Officerer, man dengang traf sammen med. „Hvad Stilling beklædte De?“ spurgte Marschallen videre. — „Lieutenant de vaisseau.“ — „Jeg var dengang Capitain“, fortsatte han, „altsaa samme Grad; j'ai donc fait un meilleur avancement que vous — jeg har altsaa senere havt et hurtigere Avancement end De.“ Jeg bemærkede, at der endda var Anledning for mig til at være ret veltilfreds; men at det jo ikke var Enhver, som kunde indtage Malakoff. Dette morede ham. „I ethvert Tilfælde“, ud-

brød han, „ere vi da gamle Krigskammerater,“ og som „ancien camerade de guerre“ opstod der fra dette Øieblik en venskabelig Tilslutning fra Marschallens Side, som ingensinde fornegtede sig. Aldrig mødte jeg ham i Hyde-park, hvor han saavelsom jeg jævnlig toge os en Spadseretour, uden at han kom for at sige sin ancien camerade de guerre nogle venlige Ord; hver Uge, undertiden flere Gange om Ugen, fandtes hans Visitkort paa vort Bord, stort i Format i Modsætning til ham selv, der var lille; kort, han var udtømmelig paa Opmærksomheder, Alt paa Campagnen til Moreas Vegne.

En Aften var jeg sammen med Malakoff paa et stort Bal hos Lord-mayor i Mansion-house. Jeg havde hilst paa His Lordship saavelsom paa Lady Mayoress og trak mig tilbage noget efter Midnat for at begive mig til min Vogn, da en Stemme kaldte: „Amiral, où allez vous?“ Det var Marschallen. Jeg forklarede, at min Tjenestepligt var opfyldt, og at jeg nu fandt Tiden passende til at vende hjemefter. Han spurgte: „Har De faaet Aftensmad?“ Leende forsikkrede jeg, at det aldrig faldt mig ind ved slige Leiligheder at søge Aftensbordet, og at det i ethvert Tilfælde vilde være saagodtsom umuligt at bane sig Vei igjennem Trængselen, der belemrede Trappen op til Spisesalen. „Lad os prøve, kom med mig!“, og dermed satte han sig i Bevægelse opad Trinene, der førte til den festlig udsmykkede Spisesalon. Jeg fulgte ham. Saavidt Trængsel og Crinoliner tillode det, søgte man at gjøre Plads for Malakoff; men paa en af Trappens Af-satser var Menneskemængden for stor, og vi maatte vente. Fra dette Sted havde man Udsigt over Dandse-

salen og over den brogede Vrimmel, der bevægede sig i en stor tilstødende Salon. Det morede Generalen at gjøre sine Bemærkninger, og ved Synet af en ældre, stadselig Dame, straalende med Diamanter, udrød han: „Seer De den Lady, klædt i Guult? Jeg har ikke kunnet „blive fri for hende hele Aftenen: hun har klæbet sig ved „mig som en Burre, det har været en sand Gjentagelse „af Beleiringen af Malakoff!“ Sagen var, at ikke faa ældre Lady-dowagers lagde an paa at vinde Marschallens Haand: Alle vilde de være Madame la Duchesse de Malakoff.

Endelig naaede vi op i Spisesalen; vi stillede os op ved et af de lange rigtbesatte Borde, og med glubende Appetit faldt Marschallen over Aftensmaden. Herrer og Damer samledes efterhaanden for næved at betragte Seierherren ved Sebastopol, og kort efter henvendte en af Ordensmarschallerne sig til Ambassadeuren for at meddele ham, at endeel ladies and gentlemen ønskede at bevidne ham deres Høiagtelse. Med et Stykke Skinke i Haanden gjorde Marschallen omkring, bukkede, udtalte sin Beklagelse over, ikke at kunne takke i deres eget Sprog for den Ære, der vistest ham, og gav sig derefter til at fortsætte det afbrudte Maaltid. Et Øieblik efter havde nye Skuelystne indfundet sig, og samme Scene gjentoges; det var det Latterligste af Verden at see den høit smigrede Marschal, der dog var halv fortrædelig over de gjentagne Afbrydelser, med et Fasanbeen i den ene Haand og fegtende med en Kniv i den anden, gjøre Buk og Complimenter til det om ham samlede Publicum. Endnu en

trede Gang maatte han gjøre omkring for at hilse paa den forsamlede Mængde — han var øiensynlig Dagens Løve.

„Lad os komme bort“, „Allons nous en!“ sagde han endelig til mig, og kort efter vare vi paa Veien, jeg til Lowndes-Square og han til Albert-gate, hvor den rigelige souper uidentvivel har bragt ham til at drømme om guulklædte ladies, om Posteier og Agerhøns, men fremfor alt vistnok om Soldater og Feltliv, Alt i Forbindelse med den Hyldest, for hvilken han havde været Gjenstand.

Malakoff var under Middelhøide, bredskuldret, kraftig og stærkt bygget. De fyldige sorte Øjenbryn over de mørke Øine stode i god Overeensstemmelse med hans mørke Ansigtifarve, men kontrasterede forøvrigt i paa-faldende Grad med hans tætte graa Haar, som han bar kort afklippet, og som stod om hans Hoved som Svinebørster. I Begyndelsen antog man ham i England for en ret og slet Militair; senere maatte man anerkjende, at der, uagtet alle hans Vagstuemanerer, boede endeel Mere hos ham. Historierne om ham, som dengang vare i Omløb, ere utallige. Et Par kunne mulig have Interesse, om de end kun staae i løs Forbindelse med det Emne, som jeg har foresat mig at behandle.

Nogen Tid efter, at det var blevet Malakoff foreslaaet at overtage Ambassadeurposten i England, indfandt han sig hos Keiseren og erklærede, at han saae sig nødsaget til at frabede sig denne Ansættelse; han vilde, sagde han, i London træffe sammen med de orleanske Prindser, han

havde i Africa staaet under Aumale's Commando, og det vilde være ham umuligt at fornegte det Baand, som derved var blevet knyttet imellem dem. Keiseren beroligede ham med den Erklæring, at han ærede den Hengivenhed, der bandt ham til hans tidligere général en chef, men at han imidlertid i dette som i alt Andet stolede paa hans Tact og savoir-faire, og at han derfor ikke tog i Betænkning forud at billige de Skridt fra Marschallens Side, til hvilke hiint venskabelige Forhold maatte give Anledning.

Kort efter kom Malakoff til London; i en soirée traf han sammen med Hertugen af Aumale: denne aabnede Armene imod ham, Marschallen gik ham imøde, og i den forsamlede Mængdes Overværelse omarmede de hinanden. Af velvillige Aander blev denne Scene naturligviis strax meddeelt Grev Walewsky, daværende Udenrigsminister, denne var slet stemt imod Malakoff og tilskrev ham et bittersødt Brev, i hvilket det hed, at han, Walewsky, kunde forestille sig, hvor ubehageligt det stedfundne Møde maatte have været for Marschallen, at han fuldtvel vidste at vurdere det Venskab, der bandt ham til flere af de fordrevne Prindser, men at det ikkedestomindre som Frankrigs Repræsentant maatte paaligge ham at lægge Baand paa sine Følelser, og at han ikke kunde andet end beklage, hvad der var forefaldet.

Dette Brev bragte Marschallen i Harnisk. Hans Omgivelser fortalte, at han i flere Timer som Rasende spadserede op og ned ad Gulvet. Tilsidst pakkede han Udenrigsministerens Brev i Convolut til Keiseren og

tilskrev denne: „Grev Walewsky har tilstillet mig ved-
„lagte Skrivelse; jeg beder Deres Majestæt om at ville be-
„svare den.“

Malakoff faldt en Dag af Hesten, just som han i Dronningens Følge, under en stor Revue ved Aldershott, red hen langs Fronten af de opstillede Tropper. Man fortabte sig i Undskyldninger over den Hest, der var bleven stillet til hans Raadighed, hvortil han kun bemærkede, at han var en maadelig Rytter. „Men hvorledes førte De da Commandoen paa Krim?“ — „J'allais en voiture, jeg kjørte“, var Marschallens Svar.

Istedenfor, at man om enhver Anden vilde have læst den næste Dag i Aviserne en nøiagtig Beretning om, hvad der saaledes havde tildraget sig i Dronningens Følge, rimeligviis ledsaget af forskjelligartede Bemærkninger, fandtes intet Ord i nogetsomhelst Blad om Uheldet, der var tilstødt Hertugen af Malakoff. Bedre end mangan langt vigtigere Begivenhed afgiver dette Beviis for det Hensyn, man tog til den franske Marschal. Uagtet al hans Kantethed saae man op til ham; han behandlede med særlig Opmærksomhed.

Mit Forhold til Malakoff var mig ikke alene høist behageligt, men endog til Nytte under min Ministervirksomhed i London. Skade, at en saa fremragende Mand som Malakoff kun faa Aar efter skulde blive sit Fædreland berøvet. Det lykkedes hverken nogen Lady eller nogen Marchioness at vinde ham, hvorimod han til min store Overraskelse senere blev gift med en Slægtning af Keiserinde Eugénie. Han efterlod kun en Datter,

saa at Titelen med ham gik i Graven. Lidet anede man ved hans Død, hvor tungt Frankrig vilde komme til at savne en Mand som ham, der i kritiske Øieblikke muligen kunde have udøvet en afgjørende Indflydelse paa Begivenhedernes Gang og paa sit Fædrelands Skjæbne.

Mr. Follain.

Mr. Follain, lieutenant de vaisseau, var tjenstgjørende Officer ombord i Linieskibet „Conquérant“. En Dag paa hans Vagt skulde en mistænkelig Seiler opjages. Det blæste stivt, Bramseilene kunde netop føres, og Folkene stode med Fald og Skjøder i Hænderne, klare til skyndsomst at bjerge Seilene i paakommende Tilfælde. Admiralen var paa Dækket; med stigende Interesse betragtede han, hvorledes Linieskibet vandt ind paa den forfulgte Seiler. Skummet væltede op for Bougen, Bramræerne bugtede sig, læ Vant hang slappe, det knagede i Reisningen, og, da et Vindkast foer hen over os, og Skibet krængede over, meente Follain, at det yderste Øieblik var kommet og commanderede: „Lad løbe Bramseil!“ — „Lad staa!“ raabte Admiralen med heftig Stemme, og en skarp Irettesættelse paafulgte til den vagthavende Officer for at have givet Befaling til at mindske Seil uden hans Ordre. Follain udtalte Frygt for, at Bram-

stængerne skulde gaae overbord. Admiralen overfusede ham med haarde Ord, og en uhyggelig Scene forefaldt paa Hytten i de tilstedeværende Officerers samt det omkringstaaende Mandskabs Overværelse.

Den næste Dag fremstillede Follain sig for Admiralen. Han beklagede sig over den haarde Medfart, der var bleven ham tildeel, og haabede, at Admiralen vilde tilbagekalde enkelte Udtryk om Uduelighed og Mangel paa Sømandsblik, som vare faldne den foregaaende Dag. Admiralens Svar gik ud paa, at, dersom han ikke var tilfreds ombord i „Conquérant“, kunde han søge om at blive afløst, det vilde staae ham frit at gaae tilbage til Frankrig.

Follain var en ærekyr Officeer. Han skjulte ikke, hvor dybt han følte sig krænkede. En Tidlang hengik, vistnok en sørgelig Tid for ham; thi det var iøinefaldende, at en indre Kamp tyngede paa hans Sind. En Formiddag savnede vi ham ved Frokosten; man søgte i hans Lukaf og fandt ham badet i Blod — han havde skudt sig en Kugle for Panden.

Det oplystes, at han om Morgenens havde sendt sin Oppasser efter en af Skibets Pistoler, med denne havde han rettet det dræbende Skud lidt over den høire Tinding. Kuglen var imidlertid ikke trængt igjennem: den laa fladtrykt udenpaa Hjærneskallen, og to Dage levede Follain endnu. I første Øieblik troede Lægen at kunne frelse hans Liv; men snart viste det sig, at Hjærneskallen var kløvet. Follains Dødskamp var gribende: han var utrøstelig ved Visheden om at skulle gaae bort herfra, han var utrøstelig ved Tanken om en kjær

Søsters Fremtid, hvis eneste Støtte han hidtil havde været, og han erkjendte, at han ikke havde havt Ret til at raade over sin Tilværelse.

Follain blev begravet i Smyrna. Ifølge katholsk Skik tilfaldt det mig at bære den ene Flig af hans Ligklæde, da han blev stedt til Jorden. Som Kjætter kunde jeg have undslaaet mig herfor; men ved Graven vige Hensyn af den Art, og jeg følte Tilfredsstillelse ved at vise en Kammerat den sidste Ære og ved fra Gravens Rand at bringe ham mit sidste Farvel.

S m y r n a.

Forholdene havde medført Overanstrengelse for „Conquéra nt“'s Besætning; det franske Armeecorpses Landsætning og senere de ægyptiske Troppers Indskibning havde medført haardt og vedvarende Arbeide. Usundt Klima om Efteraaret kom hertil, og Sygelighed udbrød blandt Mandskabet. En ondartet typhoid Feber greb om sig, de Syges Antal steg efterhaanden til imellem 250 og 300 Mand, og det velorganiserede Skib blev et sandt Hospital. Under disse Omstændigheder maatte der gribes til kraftige Forholdsregler for at skaffe Mandskabet den nødvendige Pleie og Ro, og Admiral Rigny besluttede at afgaae til Smyrna.

Vi løb østenom Scios, hvorfra Duften af Oranger førtes os imøde, om Natten krydsede vi igjennem det snevre Løb imellem Scios og Pompes-Øerne, en Seilads saa dristig, at jeg tilbragte den større Deel af Natten paa Dækket for at være Vidne dertil, vi passerede det mægtige

Cap Carabournou, stode paa Bøsseskuds Afstand forbi Smyrnas Castel, der forsvarer Indløbet til Bugten, og saae her for os de Kæmpekanoner, bestemte til at udskyde Steenkugler, der som affældige Redskaber gabede os imøde. Ved Slutningen af November ankrede vi paa Smyrnas Rhed imellem en Stimmel af Orlogs- og Koffardimænd af alle Nationer.

Vort første Foretagende var at indrette et Hospital iland, til hvilket de haardst angrebne af vore Syge bleve indbragte. Læger bleve afgivne fra Skibet, og det Hele stilledes under Tilsyn af en af Skibets Officerer. Med de Syges Bedring gik det imidlertid kun langsomt fremad, og henved tre Maaneder tilbragte vi ved Smyrna, førend Mandskabets Helbred atter var fuldkommen gjenoprettet.

Smyrna er et interessant Punct. Man behøver blot at ankre paa Rheden for at komme til Erkjendelse heraf. Den Forskjellighed af Flag, der vaie fra de Hundreder af Skibe, som altid her findes samlede, giver strax det Hele et livligt og kosmopolitisk Præg. Forunderlig klædte Skikkelser trænge sig ombord, Sprogforvirringen antager en ukjendt Høide, nye Skikke og Sædvaner gjøre sig gjældende i alle Retninger, man fængsles af de uvante Omgivelser og føler, at man befinder sig i en anden Verdensdeel.

Fra Rheden afgiver Smyrna et eiendommeligt Skue. Amphitheatralsk reiser Staden sig i en jævn Skraaning opad de omgivende høie Bjerge, Skove af Cypresser omgive Byen, og paa denne mørke Baggrund fremtræde Minareter og Kupler, som for at minde om, at Islam her har plantet sit Banner; de røde Tage danne en forunderlig

Modsætning til hine gracieuse og elegante Bygninger, men det Hele gjør et tiltalende Indtryk. Den store By i sin mørke Ramme har noget Mystisk ved sig; man aner en hidtil ukjendt Vegetation og sporer noget Nyt ved Alt, hvad der fremstiller sig for Øiet.

Forbindelser med alle Verdens Dele gjøre Smyrna til en Stad, der er egen i sit Slags. Den Forskjellighed af Dragter, blandt hvilke man uden særlig at gjøre sig Rede derfor kommer til at udgjøre et Led, er i høieste Grad paafaldende for Enhver, der betræder denne Deel af den asiatiske Jordbund. Armenieren, der iført sin røde Kofte og sin firkantede sorte Hue i Bazaren udsælger sin Rosenolie eller stiller sine Chaillis og persiske Tæpper tilskue, staaer i en lige saa stor Modsætning til Europæeren med sin snevre Klædning og sin cylindriske Hat, som Tyrken med sin Turban og sin brogede Paaklædning til Paschaen med den høie, sorte, pyramideagtige Lammeskins Hue, der bedækker hans Hoved. Grækere, Russere, Jøder, Tatarer og Ægyptere have hver sin særskilte Dragt og Hovedbedækning, og hertil kommer endnu, at der selv hos de forskjellige Nationaliteter gives Afskygninger, der saa at sige altid adskille sig fra hinanden ved Hovedtøiets Form eller Farve, saa at man af disse tilnærmelsesviis kan slutte sig til Bærerens Stilling eller Biographi. Levantineren, der har opnaaet et eller andet Consulats Beskyttelse, bærer saaledes en stor, hvid, firkantet Ballon paa Hovedet, saa at han ikke vil kunne forvexles med andre Dødelige; en grøn Turban bæres af enhver Muselmand, der gjør sig til af at henhøre til Prophetens Slægt, kort, Hovedtøiernes Farver, Form og Be-

tydning danner et særskilt Studium for Enhver, der nogen-
sinde vil sætte sig ind i Forholdene. I Smyrna overgaaer
man altsaa sig selv i Retning af Hovedbedækninger.

Tyrken vandrer omkring, bevæbnet til Tænderne; han fører et heelt Arsenal med sig: Sabel, Pistoler, Dolk, Patrontasker, undertiden dertil Yatagan og Gevær. Han værdiger næppe en forbigaaende Giaur noget Blik, end-
mindre viger han afveien for ham i de smalle, smudsige Gader. Jøden lusker omkring i sin sorte Kutte og er oppe til Alt, hvorved der kan fortjenes Penge; han er Commissionair, Veiviser, Tolk, og sees ned paa af Alle. Vi havde engang paa Veien til Bazaren engageret en Jøde, der fulgte os i Hælene. Underveis mødte vi en Tyrk med en vældig Byrde paa Nakken, og Øieblikket efter hørte vi et forfærdeligt Spectakel: det var Jøden, der fik Stokkeprygl, og som Tyrken paa denne Maade tvang til at lette ham den Byrde, der var ham for tung at bære. Om Jøden skraalte for Stokkepryglene, eller fordi han gik glip af den Fortjeneste, han ved os havde lovet sig, vil jeg lade usagt; men den Stærkeres Ret maatte han underkaste sig. Alene at spadsere om i Smyrnas Gader uden noget særligt Maal eller Bestemmelse er for den Nyankomne en Nydelse, der næsten kan sættes ved Siden af enhver anden Morskab, som Smyrna er istand til at yde.

Bazaren er naturligviis det Sted, der her som i alle tyrkiske Byer fremfor Alt drager den Fremmede til sig. Man maa imidlertid ikke ved Bazar tænke sig Noget, der i fjerneste Maade kan sammenlignes med, hvad vi Europæere betegne som Samling af elegante Boutikgader. Fortløbende Træskure af stor Udstrækning, gjennemskaarne

paa Kryds og tværs af snavsede, smalle, uregelmæssige Gyder eller Stræder, over hvilke der hist og her er udbredt Seil for at bryde den brændende Sols Straaler: dette er Smyrnas Bazar, eller var det, da jeg besøgte disse Egne. Hvert Haandværk eller Art Varer har i denne sit særskilte Qvarteer, saa at man i en Gyde finder lutter Skomagere, i en anden lutter Kobbersmede og tæt derved, naar man dreier om et Hjørne, Boutikær, der ved Kostbarheden og Usædvanligheden af deres Indhold tildrage sig Opmærksomhed. Ud til Strædet eller Passagen er Boutikkens hele Forside aaben, en bred Disk danner Grændsen imellem Boutikkens Indre og Publicum, og paa denne Disk sidder almindelig Eieren selv, fordybet i sine Betragtninger, rygende af sin lange Pibe eller sin Nargileh. Dette er idetmindste Tilfældet i den fornemmere Deel af Bazaren, hvor bløde og med Guld indvirkede persiske Stoffer falbydes samtidig med tyrkiske Tæpper, ægte Shawler, Perler, Ædelstene, Chaillis, og et Udvalg af østerlandske Frembringelser, der fremkalde Beundring ved deres Rigdom og Mangfoldighed. At beskrive disse undertiden vidunderlig smukke Frembringelser kan her ikke være Tale om, kun vil jeg anføre, at det dog især var de fine, vævede Uldtøier, blødere end Silke og lette som Duun, der fremfor Alt tiltalte mig. Øiet frydes ved Synet af al denne Kunstfærdighed, man svælger i Lugt af Pastiller og duftende Essentser, indtil man med eet rives ud af den beundrende Stemning, enten ved at løbes omkuld af en Lastdrager, der segner under Byrden af en uhyre Vægt, eller ved at udsættes for at blive knuust af forbi-dragende Kameler, der bundne til hinanden, ti eller tolv

i Række, med en Driver og et Æsel i Spidsen, majestætisk fortsætte deres Vei uden at ændse mulige Forhindringer. Varerne, hvormed disse Lastdyr ere belæssede, optage ofte hele Gydens Brede, og hyppig nødsages man til at søge Frelse i en eller anden Boutik, naar man hører Æslets varslende Klokke nærme sig.

Af egentlige Forlystelser gaves der saagodtsom ingen i Smyrna. Jævnlig nød man sin Frokost ved Karavanebroen, over hvilken Tilførselen af Varer fra det hele Østen finder Sted, og hvor altsaa Kameler i lange Rækker og Mennesker af baade kjendte og ukjendte Folkeslag daglig strømme forbi i broget Blanding. Fra Tid til anden tilbragte vi nogle Timer i tyrkisk Bad, hvor vi først grundig bleve „masserede“, hvorefter hvert enkelt Ledemod lige fra den lille Finger indtil Albue og Skulder blev bragt til at knække paa en beundringsværdig Maade. I en halv bedøvet Tilstand strakte man sig derefter hen paa et elegant indrettet Leie, hvor man snart faldt i en blid Slummer. Den Kop Kaffe og den Chibuk, hvormed man efter en halv Times Dvale blev vækket, henhører til de største Nydelser, som jeg i den Retning har kjendt.

I flere Consulers og enkelte græske Kjøbmænds Huse var man en velkommen Gjæst, og man kunde da i disses Familier finde nogle af de vidtberømte græske Skjønheder, som det i selve Grækenland aldrig er lykkedes mig at træffe paa. En egen Skik finder Sted ved slige Aftenvisiter, idet Berettigelsen til at holde Fødderne ind under det nedhængende Bordtæppe, „Tandouren“, ene og alene er Damerne forbeholdt, saa at det vilde være i høieste Grad paatrængende, om nogen mandlig Besøgende vilde

tillade sig denne Frihed. Ogsaa var det en Egenhed ved disse Aftenbesøg, at man altid maatte føre en Lygte med sig. Smyrnas Gader vare ikke oplyste, og ved Politianordning var det derfor paabudt, at Ingen efter et angivet Klokkeslæt maatte vise sig paa Gaden uden Lanterne. Den Vrimmel af bevægelige Lys, som dette hidførte om Aftenen, afgav et livligt og interessant Skue; men flere Gange hændtes det de Officerer fra Escadren, der ikke førte det befalede Lys med sig, at blive optagne af Politiet, og de løslodes først efter Reclamation fra den vedkommende Consul. Opholdet i en tyrkisk Vagtstue skildredes som lidet tiltrækkende.

Fra Tid til anden oplevede man et Bal i Casino, Evropæernes Klub, hvor der da blev dandset med Lidskab ofte til heelt ud paa Morgen. Dragterne udmærkede sig ved saadanne Leiligheder ligesaameget ved Elegance som ved Forskjellighed, da ikke faa græske Damer her saaes iførte deres nationale Pynt. Uagtet al den derved udfoldede Rigdom, og hvor smukke end enkelte af dem i Virkeligheden vare, kunde de dog ikke, naar jeg saae tilbage, naae op til Sammenligning med Limanerinderne med deres graciøse Holdning, deres tiltrækkende Ydre og deres nydelige Fod. Paa disse Soiréer dannede Munderinger fra alle Europas Lande en rig Afvexling, og det var ikke alene Guldbroderierne og Costumerne, der tiltrak sig Opmærksomheden, men i endnu højere Grad de nationale Typer, som her fandtes repræsenterede.

Dansk Consul i Smyrna var dengang Mr. de Jongh. Han var en dannet, kundskabsrig og elskværdig Person-

lighed; men hans Orm var Forfængelighed, og et Danebrogskors var hans Ønskers Maal. Han henvendte sig til mig med Anmodning om at interessere mig hos den høie Regjering for, at denne Naadesbeviisning kunde blive ham tildeel. Man tænke sig tilbage til de Tider, og man forestille sig en Secondlieutenant blive anmodet om Ridderkors! Jeg henviste ham til Major, senere General Hansen, som dengang var Adjutant hos Frederik VI. og nylig fra Morea ankommen til Smyrna. En Ridetour til Bournabah blev ordnet, og efter endt Frokost aabnede Mr. de Jongh sit Hjerter for ham. Det var pudsigt at høre Major Hansen, efterat vi havde forladt Selskabet, udtale sin Ærgrelse til mig over endogsaa her at blive plaget med Anmodninger af denne Beskaffenhed. Jeg søgte at stille ham tilrette, og efterat have været ombord for at gjøre Toilette mødte jeg Klokken sex hos de Jongh, der havde indbudt Major Hansen og mig til Middag.

Det vakte strax min Opmærksomhed ved min Indtrædelse i Huset, at Alt bar et sjelden festligt Præg: de to Janitscharer i Forhallen vare iførte pyntelige Dragter, Værelserne, man kom igjennem, vare pragtfuldt oplyste, og, da jeg traadte ind i Salonen, langs hvis ene Side ligeoverfor Døren der var anbragt et ophøiet Trin eller Divan, var det et fuldstændigt Theatertableau, der her viste sig for mig. Midt paa Divanen stod Mr. de Jongh omgiven af sin Familie, Kone og Datter lænede sig op til ham, de mindre Børn stod i beundrende Stilling paa Siderne, det Hele tog sig ud som Frontespicen paa en monumental Bygning. Belyst af en matbrændende Lampe under Loftet var der noget Mystisk eller Gaadefuldt ved

det Hele, og endnu uforklarligere blev det mig, da Mr. de Jongh fra sit ophøiede Standpunct traadte mig imøde med et mindst en halv Alen langt, hvidt Danebrogsbaand med tilhørende Orden dinglende i Knaphullet. Under Frokosten i Bournabah var Udnævnelserne til Danebrogsridder indtruffen, og ved et besynderligt Træf af Skjæbnen fandtes de Jonghs ivrige Ønske at være opfyldt, netop medens Major Hansen, gnaven og ærgerlig, med Møje havde lagt Baand paa sin Uvillie og Utaalmodighed.

Efterhaanden gjenvandt Mandskabet sin Helbred. Opholdet i Smyrna var blevet benyttet til Forbedringer af forskjellig Art, og „Conquérant“ kneisede paa Rheden fuldkomnere end nogensinde. Det Indtryk, jeg modtog, da jeg første Gang traadte ombord, var under min Tjeneste i Skibet blevet alt mere og mere befæstet: „Conquérant“ var blevet mit Ideal, det stod og staaer bestandig for mig som Mønster for en Orlogsmand, og endnu erindrer jeg den Følelse af Stolthed, der undertiden kom over mig, naar jeg alene og overladt til egne Tanker roede ombord med det skjønne Skib for Øie. Jeg kan sige, at „Conquérant“ var min eneste Lidenskab i Smyrna.

Tilbagereise til Toulon.

Vi forlode Smyrna i Februar 1829. Grækenland var befriet, Capo d'Istria havde som Præsident overtaget Regjeringen, og Admiral Rignys Hverv kunde hermed ansees for afsluttet. Man begyndte at tænke paa Hjemreisen. Vi besøgte endnu nogle græske Havne og Øer, blandt hvilke Ægina, hvis smukke Jupiters-Tempel opfyldte mig med Beundring, og i Marts 1829 tiltraadte „Conquérant“ Tilbagereisen til Toulon. I Navarino satte jeg for sidste Gang Foden paa Moreas Grund. Uden Sorg sagde jeg Grækenland Farvel. Mindeværdige Aar havde jeg vistnok tilbragt ved disse Kyster; men, hvad selve Landet og Befolkningen angaaer, da var Indtrykket, de efterlode, ingenlunde tiltalende. Jeg har alt i det Foregaaende paa flere Steder omtalt den Demoralisation og Mangel paa Fædrelandskjærlighed, som ved de Tider fremtraadte hos Grækerne under de farligste Former. Grusomhederne, der udøvedes af dem som Sørøvere, gjorde

Billedet end mørkere, og den Elendighed, der overalt viste sig for Øiet, kunde saavist hverken virke opmuntrende eller paa nogen tiltalende Maade. Paa Ægina, som vi sidst besøgte, fandtes en Mængde Ipsarioter, som vare flygtede dertil, de beboede Huler, tildeels udgravede i selve Byen, og lignende Exempler paa den høieste Grad af menneskelig Elendighed fandtes saagodtsom allevegne.

Hjemad gik det, og under de hyppige Discussioner, der altid forefalde ombord, angaaende naar man vil komme i Havn, indgik jeg Væddemaal med en af Skibets Officerer om, at vi endnu ikke den 25de April vilde være i Toulon. Den 25de om Morgenen laae vi i Stille under Monaco, og Chancerne vare mig altsaa gunstige. Om Formiddagen sprang imidlertid en frisk Brise op af Syd-Ost; Farten tiltog opad Dagen til 10 eller 11 Miil, og, hvis dette vedblev, maatte Væddemaalet blive tabt. Jeg stolede imidlertid paa Landbrisen henad Aften og optog endnu forskjellige Væddemaal med Kammerater, som morede sig over min Feilregning. Landbrisen udeblev imidlertid, med strygende Fart gik vi indenom Hyères-Øerne, ethvert Haab om at vinde Væddemaalene syntes at maatte opgives, da vi, ved at staae ud igjennem det smalle Løb, der adskiller Hyères-Øerne fra Fastlandet, pludselig fandt os hensat i Blik-Stille. En stærk Dønning satte ind imod de lodrette Klipper, vi vare ikke mere end 1¹/₂ Kabel-længde fra Land, og med eet maatte enhver Gisning og Forventning om inden faa Timer at komme tilankers

vige for Bekymring, fremkaldt ved Skibets farefulde Stilling. Fartøier bleve satte i Vandet for at bugser; men et 80 Kanonskib lader sig ikke let slæbe afsted, og Dønningen var desuden saa stærk, at al Anstrengelse fra Fartøiernes Side blev frugtesløs. Det var blevet mørkt, Seilene hang og klappede mod Reisningen, ved hver Overhaling knagede og bragede det i Skodder og Forbindinger, Larmen af Brændingen overdøvedes kun nu og da af Raabene: „Vive le Roi!“ med hvilke Fartøiernes Mandskaber søgte at opmuntre hinanden; det lysnende Skjær af Brændingen omgav os — aldrig har jeg været nærmere ved at forlise end under de Timer, vi tilbragte i denne hjælpeløse Tilstand.

I min Skrivepult henlaae nogle Guldstykker; i al Stilhed gik jeg ned fra Dækket og tog dem i min Lomme. Det var ikke for at redde Pengene; thi der fandtes Gjenstande i Pulten, paa hvilke jeg satte langt større Priis; men, naar Skibet blev drevet ind paa Klipperne, der ragede høit over os, meente jeg, at Guldstykkerne kunde komme mig selv eller Kammerater til Nytte. Det er den eneste Gang, at en slig Tanke er kommen over mig. At Skibet vilde blive ført ind paa Land, var min instinctmæssige Følelse, og næppe gaves der Nogen ombord, der ikke var sig den overhængende Fare bevidst.

Taus gik Admiralen op og ned ad Hytten paa den Side, der vendte ind mod Kysten; han har ganske vist tænkt paa det Sørgelige ved, om hans heldige Virksomhed skulde ende med hans Flagskibs Forliis.

At ankre kunde der ikke tænkes paa, da vi ved at svaie op ufeilbarlig maatte tørne imod Klipperne; ikke

den mindste Vind rørte sig. Henved tre Timer forbleve vi i denne fortvivlede Stilling. Man maa have befundet sig under lignende Omstændigheder for at kunne forestille sig, under hvilken Spænding disse Timer hengik. Endelig kom der et Vindpust, netop tilstrækkeligt til at føre os nogle Kabellængder frem; havde denne Luftning været lidt mindre gunstig, vilde endda Skibet have været fortabt. „I mindre end 300 Alens Afstand“, for at bruge Skibs-Journalens Ordlyd, kom vi Forbjerget forbi, men hermed var endda ikke al Fare overstaaet; noget efter opkom der imidlertid en lille Brise, og d. 26. April, en halv Time efter Midnat ankrede vi paa Toulons Rhed.

Væddemaalene vare vundne, men næppe vil Nogen ombord glemme den høie, sorte, afskrækkende Klippe-Pynt, der bærer det provençalske Navn: „Escampe Barilo“, frit oversat: „Stedet, hvor Tønderne skvulpe over.“

Quarantaine.

Quarantainens Eensformighed blev afbrudt paa forskjellig Maade, saa at den blev saa behagelig, som en 25 Dages Quarantaine overhovedet kan blive. Jævnlig bragtes der Admiralen Serenader under hans Kahytsvinduer, i Messen gaves der Festiviteter blandt Officererne indbyrdes, og af Mandskabet blev der opført Maskerader og Costumeballer efter en stor Maalestok. Skandsen var ved slige Leiligheder ryddet og festlig oplyst, et udmærket italiensk Musikcorps, som — for at benytte den gængse Udtryksmaade ombord — Kongen af Neapel havde „foræret“ Admiralen, gjorde ved slige Fester stormende Lykke, og Folkenes Higen efter at optræde costumerede lader sig næppe beskrive. Hele Baadsladninger af Dragter blev bragte ombord fra Land, og paa det Bal, der afsluttede Rækken af disse Forlystelser, indfandt Admiral Codrington sig „en personne“, kjørende i et Badekar med Negerkusk og Kareth-Lanterner. Officererne havde sammenskudt et

Pengebeløb, af hvilket Caféeer vare fremstaaede, Forfriskninger ombares af coquette og nydelige Cafétières, en rigelig Mængde af behændige Clowns og morsomme Polichineller oplivede Scenen, og med en Tilsætning af Herrer og Damer af alle Aldere og af alle Nationer afgave disse Baller et fornøieligt Skue, der holdt den Deel af Mandskabet, som ikke selv deeltog i Lystigheden, fængslet i Vantene som Tilskuere indtil seent efter Midnat.

Det er den franske Matroses, og man kan sige den franske Nations brillante Side, at der ved slige Leiligheder, hvor Disciplinens Baand tildeels blive løsnede, hverken er Tale om Raahed, Drukkenskab eller Brud paa den Sømmelighedsfølelse, som man udelukkende pleier at tillægge den „finere Verden“. Franskmanden, især Sydboen, fødes med en Tact, der afspeiler sig i Væsen og Manerer, saa at han ofte i saa Henseende kommer til at staae nærmere ved de Klasser, der kunne glæde sig ved en omhyggelig Opdragelse, end mangan Anden, der har læst baade Græsk og Latin. Vore nordiske Folkeslag afgive bedre og mere udholdende Matroser, men som Optrædende i Costume- og Maskedragt staae de afgjort tilbage.

Omsider fik Quarantainen Ende. Saasart den røde Vimpel var bleven halet ned fra Fortoppen, gik Admiralen, iført sin daglige Dragt, iland i sin Gig, og strax efter satte Chefen af fra Skibet i sin hvide, med Forgyldning prydede Chefslup. En talrig Mængde havde samlet sig ved Havnen for at modtage den Mand, der havde ført det franske Flag til Ære og Seier, man stimlede hen til det Sted, hvor det forgyldte Fartøi styrede mod Land, og virkelig tog Chefen, Mr. Morice, sig brillant ud, roet

af Sluproere i Stadsdragt, og selv straalende med O:rdensbaand og Decorationer. Enkelte, der kjendte Admiral Rigny, saae imidlertid snart, at han ikke befandt sig i den forgyldte Baad, de gjenkjendte ham i den mere beskedne Gig, roet af sex Mand med en lille Dreng som Quartermester, og udpegede ham for Mængden. Massen, der var samlet, vilde imidlertid ikke gaa ind herpaa eller lade sig vise tilrette — fra forskjellige Grupper lød det: „c'est son domestique“, denne Mening fandt Tilslutning hos den store Fleerhed af de Tilstedeværende, og Mr. Morice blev modtagen med Acclamation som Seierherre ved Navarino, skjøndt han først Aaret efter Slaget var ankommen til Middelhavet.

Hjemrejse til Danmark.

Hened sex Aar havde jeg været ansat i fransk Tjeneste; en Øiensygdhed, som jeg havde paadraget mig ved anstrengende Observationer, tyngede mit Sind; jeg trængte til Pleie og Ro og besluttede at vende tilbage til Danmark. Kammerater og Venner i Toulon sagde jeg Farvel, og i Begyndelsen af Mai 1829 ankom jeg til Paris. Et nyt Liv begyndte her for mig. En Mængde Danske fandt jeg her samlet, blandt hvilke Kammeraterne E. Dirckinck, Irminger og Flensborg, og snart var Alt ordnet for at gjøre Opholdet i Verdensstaden saa nyttigt og behageligt som muligt. I Forening med E. Dirckinck fulgte jeg Forelæsninger i Collége de France af Villemain, Andrieux, men dog fremfor Alle af Guizot over l'ésprit de l'histoire, der ved den Tid vakte en ualmindelig Opsigt. Guizots Foredrag høre til det mest Opvækkende og Belærende, jeg har hørt, de have efterladt et varigt Indtryk hos mig, og 30 Aar efter kunde jeg udtale dette for

Guizot selv, som jeg dengang traf sammen med i Cirklerne i London. Ved at føre Tanken tilbage udrød han: „Hine vare de lykkeligste Aar af mit Liv“.

Det oplivende Element i vor danske Kreds i Paris var Artilleri-Lieutenant Bendz, „tykke Bendz“, som vi kaldte ham, en høitbegavet Personlighed, Enthusiast for Alt, hvad der var stort og skjønt. Taglioni begeistrede ham: naar vi, som jævnlig hændtes, sade ved Siden af hinanden under en Balletforestilling, hvor denne Dandsens Dronning fremtraadte, kneb han mig hvert Øieblik i Armen og udrød: „Er det ikke deilig!“ Jovist var det fuldendt og henrivende, men derfor behøvede han dog ikke at knibe saa haardt.

Var Bendz genial, da var saavist vort daværende Gesandtskab i Paris ikke plaget af denne Egenskab. Slettere repræsenteret har vel Danmark ingensinde været, og dette vil sige meget. Kammerherre Juel, hed det sig, sendte i hiin Tid glimrende franske Rapporter hjem, udskrevne af et eller andet obscurt Blad, som var kjendt af Faa eller Ingen. Mr. de Koss, som var Legationssecretair, opsporede Bladet, og under Forseglingen fandt han Leilighed til at indsmugle den trykte Original-Avis i Convoluten. Juel gik af, og Koss blev Chargé d'Affaires. Han var et bukkende Væsen, og Bukkene bleve naturligviis dybere og dybere, alt efter den Tiltaltes Plads i Rangforordningen. Efter en officiel Modtagelse spurgte engang Louis Philippe: „Mais quel mine a-t-il ce ministre de Danemarc? Je ne l'ai jamais vu“; man forklarede, at Mr. de Koss jo nylig havde havt den Ære

at fremstille sig for Hans Majestæt. Kongen gjentog sin Paastand og tilføiede: „je n'ai jamais vu que son derrière“.

Flere Maaneder forblev jeg i Paris. Admiral Rigny havde tilsagt mig at ville begjere Æreslegionens Kors til mig som Anerkjendelse af mit Forhold ved Indtagelsen af Moreas Castel,*) og Forfængelighedsfølelse bragte mig til i Paris at oppebie Udfaldet af Admiralens Bestræbelser. Benaadet med Ludvigskorset, eller rettere med l'ordre du mérite militaire siden Navarinoslaget, ambitionerede jeg at være i Besiddelse af begge Frankrigs Ridderordener ved min Hjemkomst til Danmark. I August Maaned modtog jeg endelig den Udnævnelse, paa hvilken Admiral Rigny havde forberedet mig, og for et Øieblik syntes det Mørke at sprede sig, hvormed min i Aareviis fortrykte Stemning havde omgivet mig. Jeg saae Fremtiden i et straalende Farveskjær — naar man er ung, er man tilbøielig til at see Alt i det skjønneste Lys.

Ved Afskeden fra Admiral Rigny rettede han det Spørgsmaal til mig: „Qu'allez vous faire en Danemarc.“ Dette Spørgsmaal havde ofte paatrængt sig mig og opfyldt mig med Bekymring, naar jeg saae hen til de dengang stedfindende Forhold i vor Marine. Ved Spørgsmaalet berørte Admiralen en veemodig Streng hos mig, og bevæget indskrænkede jeg mig til at svare: „Me guérir.“

*) „Le lieutenant de vaisseau Lefèvre de la Didon, les enseignes de vaisseau — — — enfin le lieutenant de la marine Danoise Wandocum se sont particulièrement distingués dans l'attaque et la reddition du château de Morée.“

(Précis historique de la marine Française, Paris 1845, Tome I, pag. 503).

Dette var mit Program: Alt i Fremtiden maatte blive afhængigt deraf.

Jeg troer, dersom min Helbredstilstand havde tilladt mig at gjøre Skridt i saa Henseende, at det kunde være lykkedes mig at blive optagen i den franske Marine. Søn af en tidligere fransk Admiral, Deeltager i tvende Kampe under fransk Flag, understøttet af den altformaaende Admiral Rignys velvillige Interesse, vilde jeg i den franske Marine som lieutenant de vaisseau have opnaaet en Stilling, langt mere lovende end den, der ved min Hjemkomst som Secondlieutenant ventede mig. Forbilledet, min Fader havde givet mig ved at foretrække Commandeur-Capitains Stillingen i sit Fædreland fremfor Admirals-Chargen i Frankrig, stod imidlertid altid for mig, og aldrig har jeg fortrudt at have fulgt min Faders hæderlige Exempel. At jeg ofte senere er kommen tilbage til Drøftelsen af dette Emne, tilstaaer jeg oprigtig, især naar en eller anden tidligere fransk Kammerats hurtige Forfremmelse bragte mig til at anstille Sammenligning; men ingensinde har jeg tabt af Syne, at jeg i Frankrig var og vilde altid vedblive at være en Fremmed. Jeg har ikke ondt ved nu at udtale den Overbeviisning, at mit Valg var det rette, om det end dengang kostede mig baade Møie og Overvindelse at komme til klar Erkjendelse angaaende et for min Fremtid saa vigtigt Spørgsmaal.

Over Epinal, Amsterdam og Hamborg vendte jeg tilbage til mit Hjem og hilste min Hjemstavn med Henrykkelse. Flere Aar hengik imidlertid, førend jeg nogenlunde kom over den knugende Svaghed, der nær havde

bragt mig til Fortvivlelse. Forsynet har imidlertid været mig gunstigt: jeg har siden bevæget mig under mange interessante og betydningsfulde Forhold; men stedse vil jeg mindes med Glæde de indholdsrige Ungdoms-aar, jeg tilbragte i Frankrig, og tænke med Taknemmelighed tilbage paa al den Velvillie og alt det Venskab, som der i saa fuldt Maal blev mig tildeel.

INDHOLD.

	Side
Ansættelse i fransk Tjeneste.....	1
Afreise fra Paris.....	10
Ankomst til Toulon.	12
Doublets første Tjenestear.....	17
Capitain Bazoches Garderobe.	21
Rio-Janeiro	25
To Dage paa Reisen om Cap Hoorn	33
Bal hos Hr. Rosalès	57
Chefens Stokke	78
Capitain Gallois's Hvalfisk	85
Audients hos Bolivar.....	92
Fest hos Hr. Reglos for el Libertador	99
Sælhundejagt	103
Besøg i Danmark.....	109
Linieskibet „Scipio“	114
Ombordragning	117
Mr. Godins Endeligt	126
Navarinoslaget	129

	Side
Den ægyptiske Fregat „Guerrière“	155
„Scipio“'s Mandskab	160
Capitain Bougainville	165
Overgang til „Conquérant“	170
Navarinos Rhed	174
Ankomst af General Maisons Expedition	177
Forhandlinger med Ibrahim Pascha	183
Forhør over græske Slaver	187
De ægyptiske Troppers Indskibning	192
Ibrahim-Pascha	195
Indtagelse af Patras	200
Malakoff i London	210
Mr. Follain, lieutenant de vaisseau	218
Smyrna	221
Tilbagereise til Toulon	230
Quarantaine	234
Hjemreise til Danmark	237
